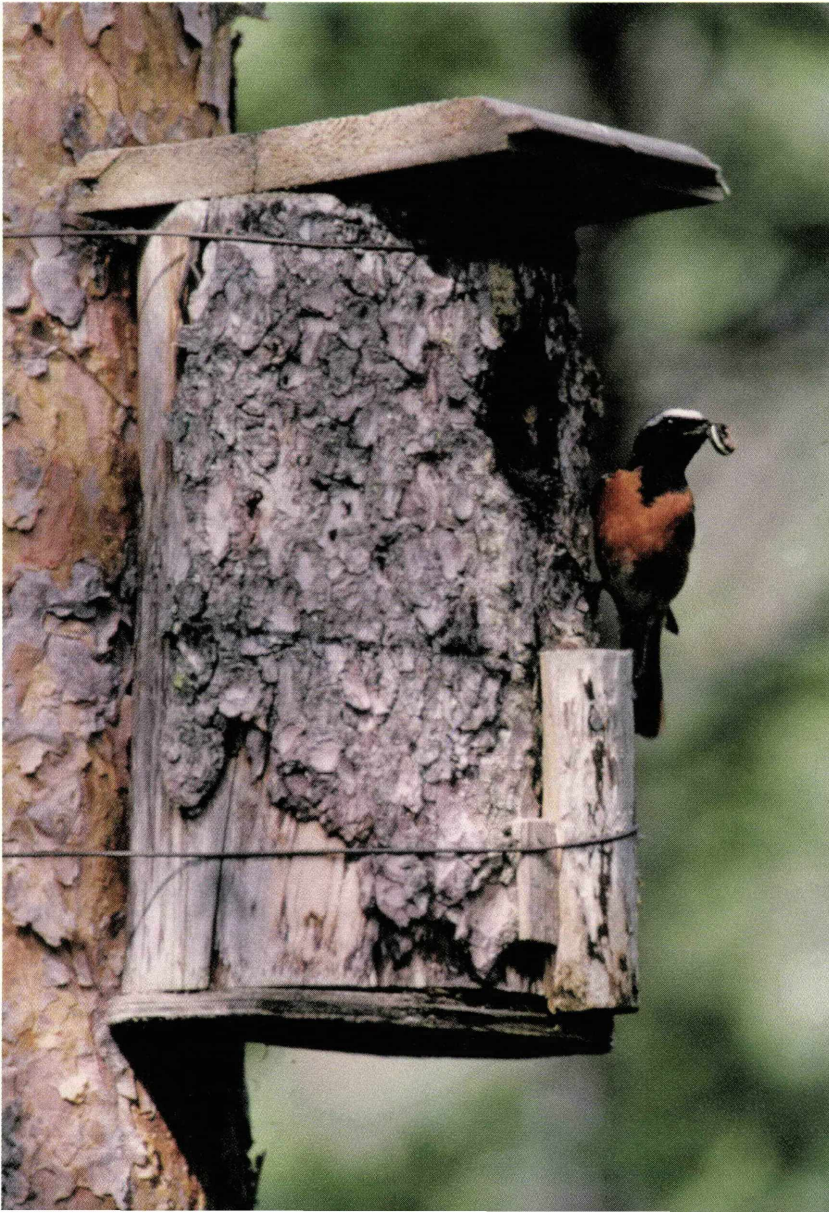

Suomalaisten varat ja velat

Household Wealth and Debt in Finland

Suomalaisten varat ja velat

Household Wealth and Debt in Finland

Tiedustelut – Inquiries:

*Markku Säylä
puh. (09) 17 341*

*SVT Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

Kansi – Cover:

*Erkki Sarviaho
Luonnonkuva-arkisto*

© 1997 Tilastokeskus

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland
is acknowledged as the source.*

*ISSN 0784-8420 = Tulot ja kulutus
ISBN 951-727-347-9*

Yliopistopaino, Helsinki 1997

Esipuhe

Tässä tilastoraportissa kuvataan pääpiirteet kotitalouksien varallisuuden ja velkojen jakautumisesta käyttäen vuosien 1994 ja 1988 aineistoja. Myöhemmin julkaistaan raportti, jossa tarkastellaan varallisuuskäytätymisen muutoksia ja muutokseen johtaneita mekanismeja.

Varallisuustutkimus ei kuulu Tilastokeskuksen säännölliseen tilastotuotantoon toisin kuin kulutuksesta ja tuloista kerättävät aineistot. Myös vuodelta 1987 on olemassa varallisuustietoja. Näiden kolmen tähän mennessä kerätyn aineiston lisäksi Suomessa on varallisuudesta kerätty tietoja eri tutkimuslaitosten toimesta muun muassa vuosina 1969 ja 1979.

Raportin taulukko-osassa on kotitaloutta kohti laskettuja keskiarvoja varallisuudesta, veloista ja tuloista erilaisilla taustatiedoilla

vuodelta 1994. Vastaavia taulukoita on vuosilta 1987 ja 1988 Kotitalouksien säästäminen 1988 -nimisessä julkaisussa (Tulot ja kulutus 1991:3). Tämänkin julkaisun taulukko-osassa on muutamia vertailutaulukoita edelliseen tutkimusajankohtaan.

Teksiosassa asuntojen, kulkuvälineiden, arvopapereiden omistamista on käsitelty suurimmaksi osaksi niitä omistavien kotitalouksien näkökulmasta eli omistusta kuvaavat keskiarvot on laskettu niitä talouksia kohti, jotka omistavat tiettyä kiinteää tai rahoitusmuodossa olevaa varallisuutta.

Tämän raportin on kirjoittanut Markku Säylä. Aineiston estimoinnin on tehnyt Kari Djerf ja julkaisun taiton Kirsi Toivonen.

Aineiston perustiedot on yli 5 200 kotitaloudelta. Tilastokeskus kiittää avusta kaikkia mukana olleita.

Helsingissä, Tilastokeskuksessa heinäkuussa 1997

Aarno Laihonon
Tilastojohtaja

Sisällys

Esipuhe	3
Tiivistelmä	8
Kotitalouksien varallisuus 1994	9
Tutkimuksen sisältö	9
Varallisuuden arvo ja sen muuttuminen	10
Varallisuus ja velkaantuminen	13
Kotitalouksien tulot ja säästäminen	15
Reaalivarallisuus	18
Kotitalouksien asuntovarallisuus	18
Asumisvaihtoehdot	19
Omistusasuntojen rahoitus	21
Vapaa-ajanasunnot	23
Vapaa-ajanasunnon velat	23
Kulkuvälineet	24
Kulutusvelkaantuminen	24
Rahoitusvarallisuus	26
Kotitalouksien talletukset	26
Kotitalouksien talletukset väestöryhmittäin	26
Talletusten keskittyminen	29
Kotitalouksien arvopaperit	29
Arvopaperilajit ja niiden arvostus	29
Sijoitusten suuruus ja omistuksen yleisyys	30
Pörssisijoitusten suuruus ja omistuksen yleisyys väestöryhmittäin	30
Sijoitusten suuruus pörssiosakkeita omistavilla	31
Pörssisijoitusten rakenne	34
Pörssisijoitukset ja talletukset	34
Sijotusrahasto-osuudet	35
Joukkovelkakirjat	35
Arvopaperiomistuksen keskittyminen	36
Sijoitusten ominaisuudet	36

Muut rahoitusvarat	38
Vakuutussäästäminen	38
Säästövakuutukset	38
Eläkevakuutukset	38
Käteisvarat ja saatavat	39
Varallisuuden jakautuminen	40
Käsiteviitteet	43
Tutkimusmenetelmä ja tietojen luotettavuus	46
Kuviot ja taulukot	48
Liitetaulukot	51
Taulurivit liitetaulukoissa	55

Contents

Summary	6
Figures and tables	48
Appendix tables	51
Tablerows in appendix tables	55

Summary

Wealth studies carried out by Statistics Finland in 1988 and 1994 describe the changes in the assets, income and liabilities of Finnish households.

The most striking feature in the Finnish economy in the 1990s was the expansion from moderate unemployment figures to mass unemployment rates. While in 1988 few households had any unemployed family members, by 1994 unemployment, among other things, had changed the population structure considerably. With high numbers of wage and salary earners having become unemployed, a large, new group of unemployed households was formed. Changes in the financial situation of households also reflected these changes.

Significant changes in household income developments also took place. The proportion of primary income in gross income was substantially reduced. While in 1988 the proportion of primary income in gross income was nearly three quarters, by 1994 it was down to 58 per cent. By contrast, the proportion of current transfers received increased from 21 per cent to 33 per cent.

The effects of negative economic developments such as unemployment have nevertheless been successfully mitigated in Finland, with changes in wealth, i.e. increased inequality in the different household types having been relatively small.

When comparing different points in time the situation appears better than it actually is. The financial conditions of the households covered in the surveys represent relatively "normal" households, and observations based on the averages of large population groups tend to obscure the financial tragedies of individual households.

Although the financial situation in many households improved considerably, impoverishment occurred elsewhere; for example young people suffered clear finan-

cial setbacks. With job opportunities lacking and financial constraints being prevalent, ever fewer young and low-income people were able to purchase a dwelling of their own. Moving from rented accommodation to owner-occupied housing, which earlier was a predominant feature in the "housing career" of the Finnish population, was no longer viable for many households.

In 1988 13 per cent of all owner-occupied houses and 16 per cent of all owner-occupied dwellings were inhabited by young households (those households where preference person was aged under 25 years). By 1994 the corresponding figures were 5 per cent and 8 per cent. Similarly, in 1988 55 per cent of the low-income population lived in rented accommodation and by 1994 the figure had reached 80 per cent. By contrast, in 1988 35 per cent of the high-income population lived in owner-occupied houses, having risen to 42 by 1994.

In the late 1980s the debt-income ratio of households was high, but since then households have been slow to commit themselves to any loans. The increase in the real interest rate, sluggish consumption and slack investment in housing have all contributed to a decline in indebtedness. There was a clear fall in particular in the number of persons with loans on housing and vehicles, whereas in terms of the sum of debt per household with housing loans there was an increase in the amount of debt. Altogether the debt-income ratio fell by 15 percentage points from 1988 to 1994, down to 52 per cent.

In periods of instability normal households tend to behave conservatively on the investment market. The results in this publication indicate that money was placed mainly on deposit accounts, where financial assets also grew the most. Taxable accounts were clearly more common in long-term deposit investments than were tax-exempt ones.

A marked reduction in the number of people investing in shares followed the peak years of the 1980s, but households, principally high-income households, that continued to invest in shares and hold large portfolios, can expect good returns on their asset values as stock quotations go up. The value of bank shares in portfolios fell from one

third to under one fifth.

The structure of the Finnish population's wealth remained virtually unchanged, and the postulated decline in the proportion of housing assets failed to materialise. A shift from acquiring housing to investing in securities and listed shares has thus not been realised in Finland so far.

Tiivistelmä

Vuosina 1988 ja 1994 tehdyt varallisuustutkimukset kuvaavat kotitalouksien varallisuuden, tulojen ja velkaantumisen muutoksia.

Talouden silmiinpistävin piirre 1990-luvulla oli työttömyyden kasvu massatyöttömyydeksi. Kun vielä 1988 työttömien talouksia oli hyvin vähän, niin vuoteen 1994 tultaessa muun muassa työttömyys oli muuttanut väestöryhmien rakennetta huomattavasti. Osasta palkansaajia ja yrittäjiä oli muodostunut uusi, iso työttömien talouksien ryhmä. Nämä muutokset näkyivät myös varallisuusasemien muutoksina.

Myös kotitalouksien tulokehitys muuttui melkoisesti. Ansiotulojen osuus bruttotuloista aleni olennaisesti. Vuonna 1988 ansiotulojen osuus oli lähes kolme neljäsosaa, vuonna 1994 osuus oli 58 prosenttia. Saattujen tulonsiirtojen osuus sitä vastoin kasvoi 21 prosentista 33 prosenttiin.

Huonon talouskehityksen seurausten kuten työttömyyden vaikutuksia on Suomessa kaikesta huolimatta voitu lieventää. Varallisuuden muutokset eri väestöryhmissä, eriarvoisuuden lisääntyminen ovat jääneet kaiken kaikkiaan suhteellisen pieniksi.

Eri ajankohtien vertailussa tilanne näyttää kuitenkin paremmalta kuin todellisuudessa on. Haastattelututkimukset kuvaavat lähinnä suhteellisten "normaalien" kotitalouksien varallisuusasemaa. Suurten väestöryhmien keskiarvoihin perustuva tarkastelu peittää näkyvistä yksittäisiä talouksia kohdanneet taloudelliset tragediat.

Monet väestöryhmät vaurastuivat, mutta samaan aikaan tapahtui toisenlaistakin kehitystä. Esimerkiksi nuorten varallisuusasema huononi selvästi. Työmahdollisuuksien puuttumisen ja taloudellisten vaikeuksien takia omistusasunnon hankkiminen oli mahdollista yhä harvemmillä nuorille tai pienituloisille. Niin sanottuun asumisuraan aiemmin kuulunut vuokralta omistusasuntoon siirtyminen ei enää toiminut samalla tapaa

kuin aikaisemmin.

Vuonna 1988 omassa talossaan asui 13 % alle 25-vuotiaiden talouksista ja omassa osakehuoneistossaan 16 %. Vuonna 1994 vastaavat osuudet olivat 5 ja 8 %. Pienituloisista vuokra-asunnossa asui 55 % vuonna 1988 ja 80 % vuonna 1994. Suurituloisista omassa talossaan asui 1988 35 % ja vuonna 1994 42 %.

Viime vuosikymmenen lopulla kotitalouksien velkaantumistaso oli korkealla tasolla. Sittemmin kotitaloudet ovat suhtautuneet varauksellisesti velanottoon. Reaalikoron nousu ja kulutuksen sekä asuntoinvestointien laimeus vähensivät velkaantumista. Etenkin asunnon ja auton hankinnassa velkaantuneiden määrä laski selvästi. Velallista kohti laskeutuneiden markkamäärät sensijaan kasvoivat. Vuodesta 1988 vuoteen 1994 velkaantumistaso (velat suhteessa tuloihin) aleni 15 prosenttiyksikköä, 52 prosenttiin.

Epävarmoina aikoina tavallisten kotitalouksien sijoituskäyttäytyminen on hyvin perinteistä. Suurin osa rahoista oli pankkitileillä ja rahoitusvarat lisääntyivät niillä myös eniten. Pitempiaikaisessa talletussäästämisessä verolliset tilit olivat selvästi suosituimpia kuin verottomat.

Osakesäästäjien määrä väheni huomattavasti 1980-luvun huippuvuosista. Osakkeisiin luottavat, etupäässä hyvätuloiset kotitaloudet omistavat kuitenkin huomattaviakin osakesalkkuja, joiden varallisuusarvolle voi odottaa arvonnousua pörssikurssien noustessa. Pankkiosakkeiden painoarvo osakesalkussa putosi yli kolmanneksesta alle viidesosaan.

Varallisuuden rakenne säilyi kutakuinkin ennallaan, eikä ennustettua asunto-omaisuuden osuuden supistumista tapahtunut. Painopisteen siirtyminen suomalaisten kotitalouksien varallisuudessa asunnoista arvopapereiden ja pörssin suuntaan ei ainakaan vielä ole käynyt toteen.

Kotitalouksien varallisuus 1994

Vuoden 1994 varallisuustutkimuksella selvitettiin kotitalouksien varallisuuden koostumusta ja sen jakautumista eri väestöryhmien kesken.

Tutkimusaineisto kerättiin haastatteleamalla kotitalouksia. Heiltä saatiin tietoja reaali-varallisuudesta, kuten asunnoista, vapaa-ajan-asunnoista, autoista ja muista kulkuvälineistä. Myös talletuksista, arvopaperisijoituksista ja vakuutus säästöistä sekä veloista saatiin tietoja.

Survey-menetelmällä ei päästä mittaamaan varallisuuden tarkkaa tasoa. Menetelmällä on hyvät ja huonot puolensa. Haastattelulla saadaan niitä tietoja varallisuudesta, joita halutaan tutkia. Monista varallisuuteen liittyvästä asioista mikään rekisteritieto (esimerkiksi verotusrekisterissä varallisuus on verotusarvoisena, eikä siellä ole kaikkia tietoja) ei anna oikeaa kuvaa tai tarvittavaa tietoa ei ylipäätään

ole saatavissa. Talletuksista yms. on mentävä kysymään kotitalouksilta itseltään. Varallisuus on kuitenkin herkkä alue, josta ei mielellään kerrota ulkopuolisille. Ongelmaksi muodostuikin niin sanottu eräkatso, jolloin tietyt varallisuuserät voivat olla aliedustettuina aineistossa. Tämän poistamiseksi ei ole mitään pätevää menetelmää. Varallisuuden kokonaisarvon selvittämisen sijasta pyritäänkin väestöryhmien jakaumaerojen raportointia pitämään etualalla. Nämä asiat ovat kiinnostavampia myös yhteiskuntatutkimuksen perpektiivistä.

Tutkimusmenetelmään liittyviä aiheita ja myös varallisuustutkimuksen tuloksia on aiemmin esitetty Hyvinvointikatsauksen numeroissa 1/1996 ja 1/1997. Myös julkaisussa Ennakkotietoja vuoden 1994 varallisuustutkimuksesta (Tulot ja kulutus 1996:1) on tutkimustuloksia.

Tutkimuksen sisältö

Tutkimuksen sisältöön kuuluvat varallisuuserät on esitetty kuviossa 1. Kolmion sisällä luetellusta varallisuudesta on kerätty kotitalouksilta tietoja. Ulkopuolella mainitut varallisuuslajit eivät kuulu tämän tutkimuksen käsitteistöön.

Rajanveto tutkimukseen mukaan otettaviin ja poisjätettäviin tietoihin on tietysti mielessä käytännöllisistä syistä johtuvaa. Haastatteluaikaa ei voida venyttää liian pitkäksi ja kansantaloudellisesti vähempimerkitykselliset varallisuuslajit on jätetty pois. Toinen puoli on varallisuuden arvostusongelmat. Luotettavan tiedon saanti tietyn tyypisestä varallisuudesta on vaikeaa.

Esimerkiksi kesto-työväkkojen omistuksella voi olla tavallisen kotitalouden varallisuuteen melko suuri vaikutus. Suomalaiset kodit ovat nykyisin hyvinvarusteltuja ja

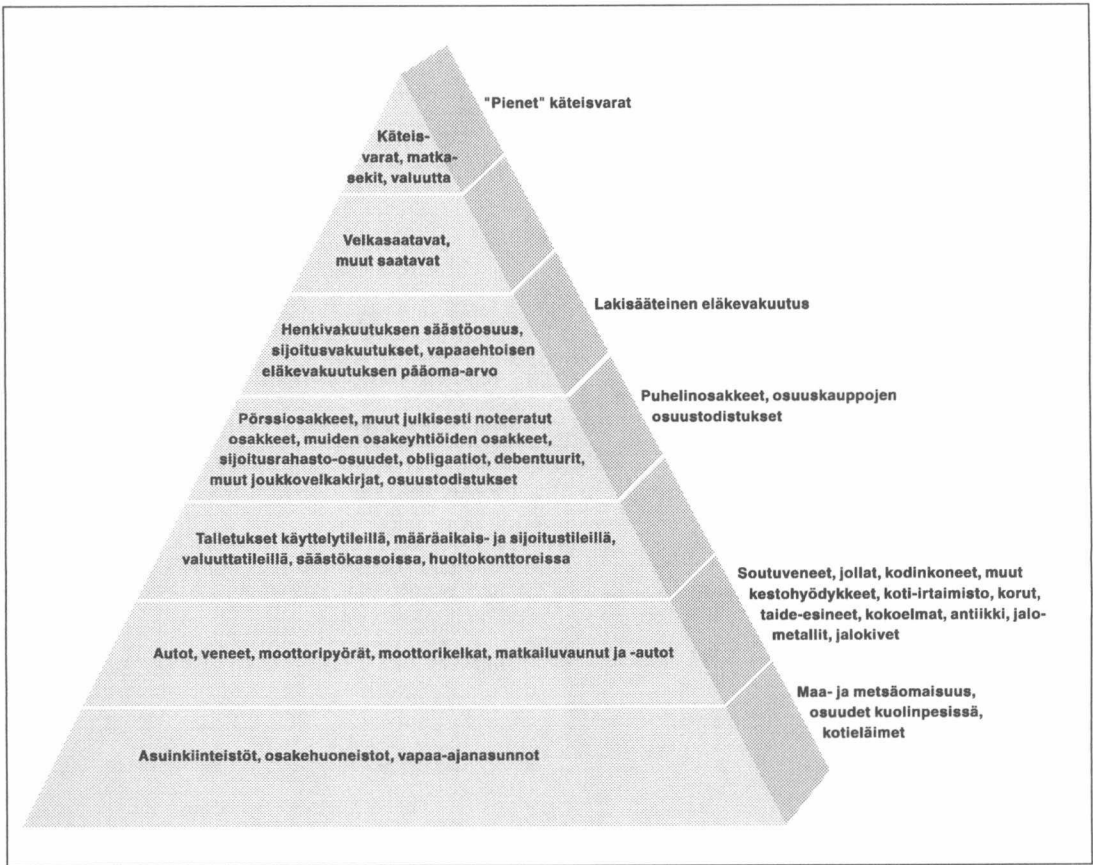
myös kalliita laitteita ja kodinkoneita on paljon. Tässä tutkimuksessa rajoitetaan kuitenkin vain kulkuvälineiden omistukseen.

Varallisuuden lisäksi tutkimuksen tietosisältöön kuuluvat velat. Myös perinnöistä, elämäntapahtumista ja sijoittamiseen liittyvistä asenteista kerättiin tietoja. Velkojen ohella vain viimeksi mainittuja on käsitelty tässä raportissa.

Tutkimusaineistossa arvotiedot ovat ko. ajankohdan rahanarvon mukaisia. Varallisuuden jakautuminen voi muuttua paitsi varallisuuserien erilaisen hintakehityksen myös kotitalouksien sijoituskohteiden muuttamisen takia.

Kaikki käytetyt taustaluokitukset on muodostettu niin sanotun viitehenkilön mukaan (esim. ikäluokituksessa viitehenkilö on tietyn ikäinen). Viitehenkilöksi tu-

Kuvio 1 . Kotitalouksien varallisuuden muodostuminen

lee yleensä kotitalouden jäsen, jonka henkilökohtaiset tulot ovat suurimmat. Luokituksen sisältöä on selostettu liitetaulukoluettelossa.

Tekstissä on merkinnällä "KV" viitattu käsitteisiin, joita on tarkemmin kuvattu luvussa Käsitteiviitteet. Viitteet on numeroitu yhdestä kahdeksaan.

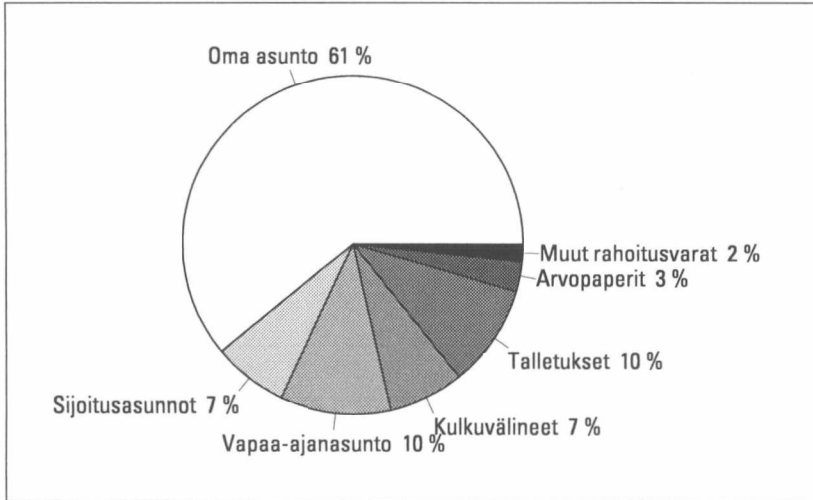
Varallisuuden arvo ja sen muuttuminen

Vuoden 1994 varallisuustutkimuksen mukaan kotitaloutta kohti laskettu varallisuuden keskimääräinen arvo oli 417 000 markkaa. Pääosa varallisuuden arvosta (61 %) oli omassa käytössä olevan asunnon arvoa. Myös muulla kiinteällä omaisuudella on suuri merkitys varallisuuden kannalta. Vapaa-ajanasuntojen osuus varallisuudesta oli 10 prosenttia, sijoitusasuntojen ja kulkuväli-

neiden osuus oli 7 prosenttia, kummankin.

Rahoitusvarallisuuden osuus koko varallisuudesta oli 15 prosenttia, josta kaksi kolmasosaa oli talletuksia ja loput arvopapereita, vakuutussäästöjä, käteisvaroja tai saantia (kuvio 2).

Asunto-omaisuuden varallisuusosuus ei ole alentunut. Joissakin asiantuntija-arvioissa aikoinaan ennustettiin, että näin käy jo

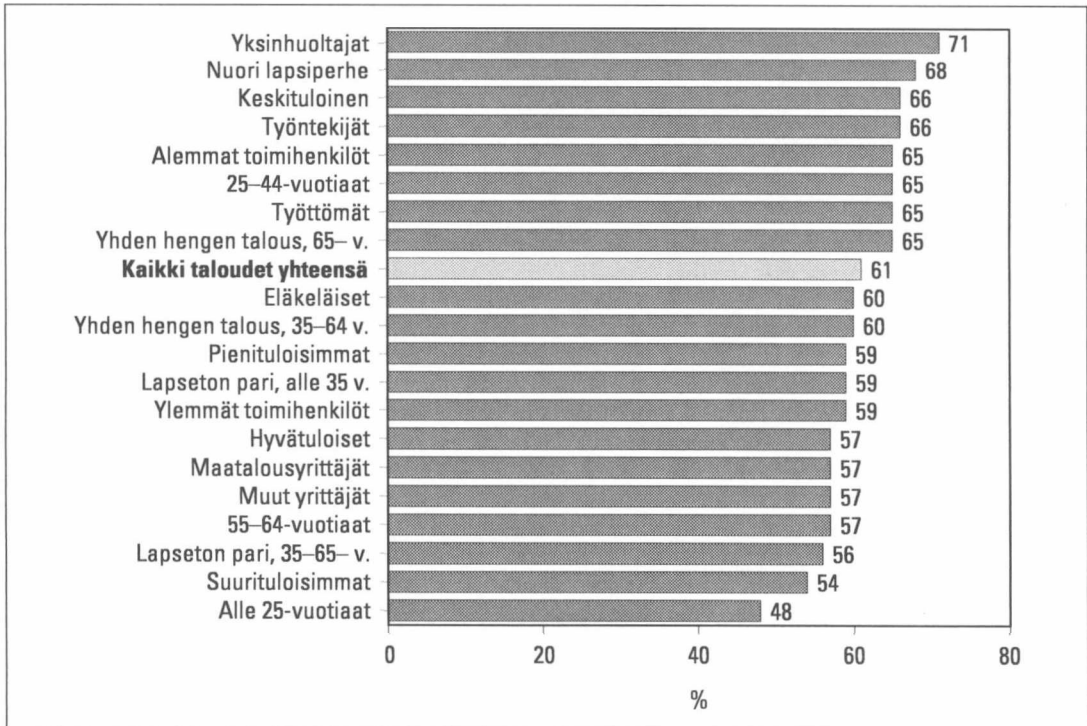
Kuvio 2. Kotitalouksien varallisuuden koostumus 1994

1990-luvun alussa. Perinteiset sijoituskohdeet ovat säilyttäneet edelleen asemansa jopa lisänneet suosiotaan.

Asunto-omaisuus edustaa merkittävää osaa kotitalouksien varallisuudesta lähes kaikissa väestöryhmissä. Suomen asunto-

markkinoiden tyypillinen piirre on omistusasumisen yleisyys. Vaikka omistusasunnoissa asuvien kotitalouksien osuus onkin laskenut vuosikymmenen vaihteen huippulukemista, osuus on vieläkin sangen korkea. Kulutustutkimuksen (entinen Kotitalous-

Kuvio 3. Oman asunnon osuus varallisuuden arvosta eräissä väestöryhmissä 1994, %.

tiedustelu) mukaan omistusasunnoissa asui vuonna 1985 69 prosenttia talouksista, 1990 osuus oli 72 ja vuonna 1994 66 prosenttia.

Varallisuustutkimuksen mukaan nuorista, alle 25-vuotiaista vain 13 prosenttia asui omassa asunnossa vuonna 1994. Vanhemmilla, 55–64-vuotiailla omistusasunnossa asuminen oli hyvin yleistä (81%).

Oman asunnon painoarvo varallisuudessa on keskimääräistä suurempi, jos varallisuutta ylipäätään on vähän (kuvio 3). Nuorten, joilla harvoin on omaa asuntoa, varallisuudessa korostuivat kuitenkin talletukset ja autot.

Kotitalouksien varallisuudesta saa vertailukelpoisia tietoja vuoden 1988 Säästämis- ja velkaantumistutkimuksesta. Taulukossa 1 on esitetty varallisuuden pääerien arvot vuosina 1988 ja 1994. Vuonna 1994 varallisuutta selvitettiin jonkin verran kattavammin kuin 1988. Sijoitusasuntojen arvoa ja vapaaehtoisen eläkevakuutuksen säästöjä ei selvitetty edellisellä kerralla.

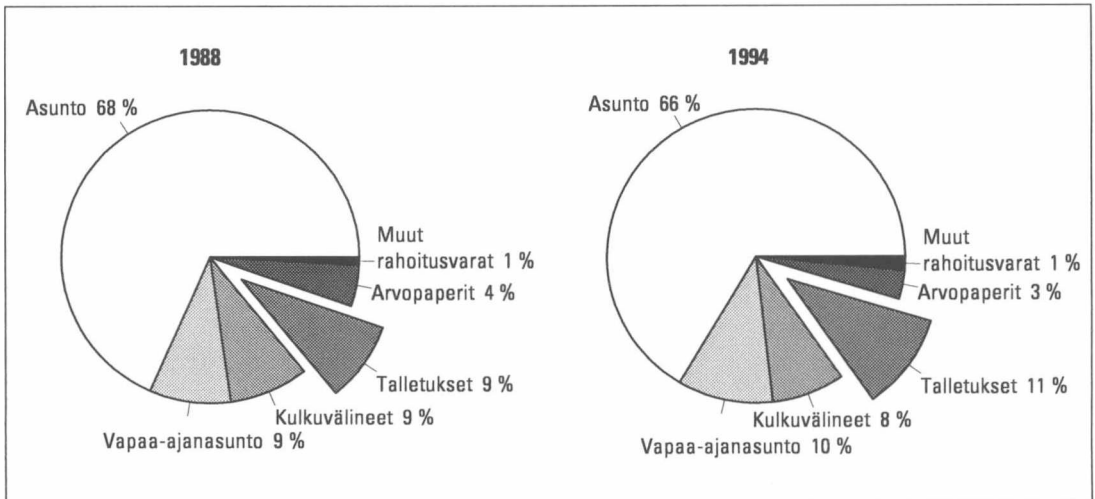
Varallisuuden koostumus ei ole kovin

Taulukko 1. Kotitalouksien varallisuuden arvo vuosina 1988 ja 1994, markkaa kotitaloutta kohti

Varallisuustyyppi	1988	1994
Vakituinen asunto	243 400	254 000
Vapaa-ajanasunto	30 800	39 000
Kulkuvälineet	30 700	30 200
Talletukset	32 000	41 500
Arvopaperit	15 700	11 800
Muut rahoitusvarat	3 000	5 600
Yhteensä	355 600	382 100
Sijoitusasunnot		30 200
Vapaa-ajanasunnot (muut)		3 900
Vapaaehtoinen eläkevakuutus		1 000
Yhteensä		417 200

suuresti muuttunut vuodesta 1988 vuoteen 1994. Talletusten osuus kasvoi kuitenkin selvästi ja yhä suurempi osuus rahoitusvaroista olikin talletuksia (kuvio 4).

Kuvio 4. Kotitalouksien varallisuuden koostumus 1988 ja 1994, %

Varallisuus ja velkaantuminen

Kotitalouksien nettovarallisuus lisääntyi jonkin verran 1980-luvun lopulta, koska velkaantuminen väheni. Viime vuosien aikana tapahtunut velkaantumisen muutos käy ilmi taulukosta 2. Velat olivat 90-luvun puolivälissä markkamääräisesti samalla tasolla kuin 80-luvun loppupuolella, jos ne lasketaan kotitalouden kulutusyksikköä kohti. Kulutusyksikköasteikko ei ole suoraan verrannollinen kotitalouden henkilölukuun, vaan ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut aikuiset 0,7 ja lapset 0,5.

Vaikka kotitaloutta kohti lasketut keskimääräiset velat eivät ole kovin paljon muuttuneet, niin suurempi muutos tapahtui velkaantumisen rakenteessa. Velallisia talouksia oli vuonna 1988 65 prosenttia kaikista talouksista, vuonna 1994 velkaisia oli 56 prosenttia kaikista. Velallisten lukumääränä tämä on lähes sadan tuhannen kotitalouden vähennys. Asuntovelallisissa kotitalouksissa pudotus oli vielä suurempi, noin 111 000 taloutta. Vuonna 1988 asuntovelkaisia oli 38 prosenttia talouksista ja 1994 30 prosenttia.

Asuntovelkaa asuntovelallisista kotitaloutta kohti oli keskimäärin 175 000 markkaa 1994, mikä oli lähes kolmanneksen (29 %) enemmän kuin 1988. Keskimääräistä enemmän kasvoivat mm. yrittäjien, alempien toi-

Taulukko 2. Velat kotitaloutta ja kulutusyksikköä kohti 1988–1995, mk

Vuosi	Velat / kotitalous, mk	Velat / kulutusyksikkö, mk
1988 ¹⁾	69 400	38 300
1990 ²⁾	74 900	41 600
1994 ³⁾	67 400	38 500
1995 ²⁾	67 100	38 600

1) Säästämis- ja velkaantumistutkimus 1988
2) Kulutustutkimus 1990 ja 1995
3) Varallisuustutkimus 1994

mihenkilöiden ja työntekijätalouksien asuntovelat (35–37 %). Maatalousyrittäjillä asuntovelallista kohti laskettu markkamäärä lisääntyi peräti 69 %. Syynä voi olla muun muassa sukupolvenvaihdoksiin liittyvien asuntoinvestointien kasvu (kuvio 5).

Kotitalouksien kaikkien velkojen (ml. takaus- ja yrityslainat) osuus käytettävissä olevista tuloista (velkaantumisaste) oli vuonna 1994 68 prosenttia. Kansantalouden tilinpidosta velkaantumisasteeksi saatiin 70 prosenttia.

Jos takaus- ja yrityslainat jätetään pois, velkaantumisaste alenee 52 prosenttiin. Vastaava suhdeluku oli vuonna 1988 67 prosenttia. Jos katsomme kaikkia kotitalouksia kokonaisuutena velkaantuminen ei enää ole mitenkään huolestuttavaa. Velkaantumisaste oli korkein kaikkein pienituloisimmilla (65 %) ja matalin suurituloisimmilla (37 %). Viimeksi mainituilla oli myös suurin pudotus velkaantumisasteessa. Suhdeluku oli 1994 28 prosenttiyksikköä pienempi kuin 1988.

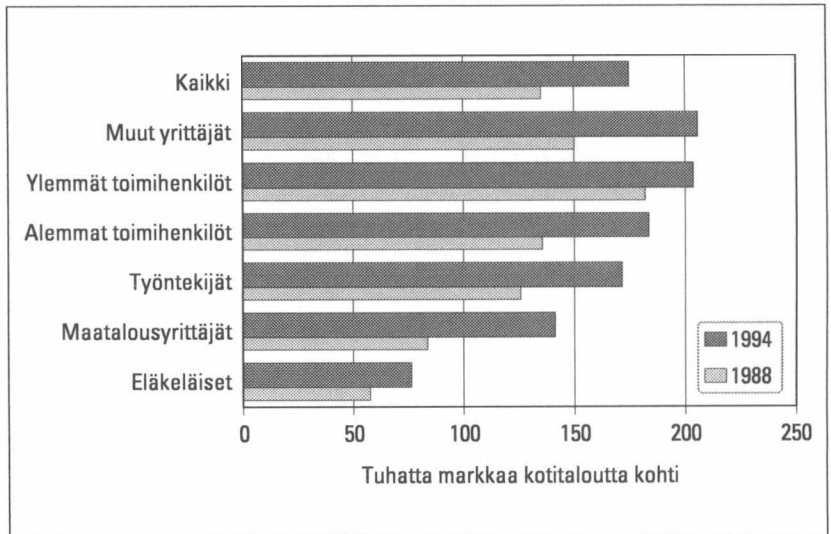
Pienituloisimpien joukossa on paljon myös niitä kotitalouksia, joiden velkataakkaa lisäävät yritys- ja takauslainat. Edellä mainittuun 68 prosentin keskimääräiseen velkaantumisasteeseen verrattuna heidän velkaantumisasteensa oli omaa luokkaansa, peräti 122 prosenttia.

Kuva eri väestöryhmien velkaantumisesta tarkentuu vielä myöhemmin tässä raportissa.

Nettovarallisuuden arvo vuonna 1994 oli 349 700 markkaa kotitaloutta kohti. Koko varallisuuden arvosta oli näin ollen velatonta 84 prosenttia. Velaton asuntovarallisuus oli 81 prosenttia, vapaa-ajanasunnoissa vastaava luku oli 96.

Eri väestöryhmissä tämäkin tunnusluku vaihtelee suuresti. Eläkeläisillä velaton nettovarallisuus oli 98 prosenttia koko varallisuudesta, maatalousyrittäjillä 91 prosenttia.

Kuvio 5. Asuntovelat asuntovelallista kotitaloutta kohti eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1988 ja 1994, markkaa

Työttömillä vain 75 prosenttia varallisuudesta oli velatonta.

Nettovarallisuuden arvo (suppeampi varallisuuskäsite) kasvoi vuodesta 1988 vuoteen 1994 keskimäärin neljätoista prosenttia kuluttajayksikköä kohti laskien. Maatalousyrittäjillä kasvuprosentti oli 30. Velat kasvoivat maatalousyrittäjillä kuitenkin samalla aikavälillä 45 prosenttia. Eläkeläisillä nettovarallisuuden lisäys oli 40 prosenttia ja velkojen vähennys 6 prosenttia. Muilla sosioekonomisilla väestöryhmillä nettovarallisuuden muutos oli suurinpiirtein keskimääräisen muutosprosentin suuruinen tai vähän sitä pienempi.

Taulukossa 2 näkyvien velkojen lisäksi kotitalouksilla oli myös sellaisia yritys- tai

takauslainoja, joista talouden jäsenet olivat henkilökohtaisesti vastuussa. Nämä velat näkyvät taulukosta 3. Yrityslainoja oli keskimäärin 18 300 markkaa ja takauslainoja 2 500 markkaa kotitaloutta kohti.

Yksityislainoista valtaosa (79 %) oli asuntolainoja, kulutuslainoja oli 13 prosenttia. Kaikista lainoista oli viidennes yrityslainoja. Yrittäjätalouksien lainat olivat keskimäärin 221 900 markkaa, josta puolet (50 %) oli yritystoiminnan lainoja. Maatalousyrittäjien kaikki lainat olivat keskimäärin 253 500 markkaa, josta yritystoiminnan lainojen osuus oli kolme neljäsosaa (76%). Tutkimusajankohtana työttöminä olevissa talouksissakin yrityslainojen osuus oli suurempi kuin muilla ei-yrittäjätalouksilla.

Taulukko 3. Velat kotitaloutta kohti 1994, mk

Laina	Mk/ kotitalous	%	%
Asuntolainat	52 900	79	
Kulutuslainat	8 700	13	
Opintolainat	4 700	7	
Muut lainat	1 100	2	
Yksityislainat yhteensä	67 400	100	76
Yrityslainat	18 300		21
Takauslainat	2 500		3
Kaikki lainat yhteensä	88 200		100

Kotitalouksien tulot ja säästäminen

Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot muodostuvat seuraavasti:

Käytettävissä olevat tulot = palkkatulot + yrittäjätulot + omaisuustulot + saadut tulonsiirrot – maksetut tulonsiirrot.

Bruttotulot muodostuvat palkka-, yrittäjä- ja omaisuustulojen summana lisättyinä saaduilla tulonsiirroilla (eläkkeet, työttömyyskorvaukset, lapsilisät jne.).

Vuonna 1994 kotitalouksien käytettävissä olevat tulot olivat keskimäärin 129 100 markkaa ja bruttotulot 174 700 markkaa varallisuustutkimuksen aineistosta laskien. Vähän yli puolet bruttotuloista saatiin palkkatuloina ja kolmannes tulonsiirtoina (taulukko 4).

Käytettävissä olevat tulot kasvoivat aikavälillä 1988-94 nimellisesti 24 prosenttia. Palkka- ja yrittäjätulot laskivat vähän ja saadut tulonsiirrot lähes kaksinkertaistuivat markkamääräisesti. Myös omaisuustulot lisääntyivät paljon.

Tulojen rakenne mullistuikin perusteellisesti 80-luvun loppupuoleen verrattuna. Saatujen tulonsiirtojen merkitys kotitalouksien toimentulolähteenä kasvoi huomattavasti. Vuonna 1988 niiden osuus bruttotuloista oli 21 prosenttia, kuusi vuotta myöhemmin siis jo 33 prosenttia.

Varallisuuden kannalta merkittävää oli myös omaisuustulojen huomattava kasvu.

Omaisuustuloja saaneita kotitalouksia oli vuonna 1994 noin 1,7 miljoonaa, eikä määrässä tapahtunut juuri muutosta. Omaisuustuloja sen sijaan oli kotitaloutta kohti puoli-toista kertaa enemmän kuin vuonna 1988. Omaisuustulot lisääntyivät erityisesti yrittäjätalouksissa, joissa näitä tuloja saatiin yli kolminkertainen markkamäärä vuoteen 1988 verrattuna.

Eri väestöryhmissä tulojen rakenteen muuttuminen näkyi hyvin eri tavalla. Yrittäjien tuloperusta muuttui ehkä eniten. Palkansaajilla, kuten alemmilla toimihenkilöillä muutokset olivat vähäisempiä. Eläkeläisillä muun muassa omaisuustulojen merkitys kasvoi. Kuviosta 6 käy ilmi eri tulolajien suhteelliset osuudet väestöryhmittäin vuosina 1988 ja 1994.

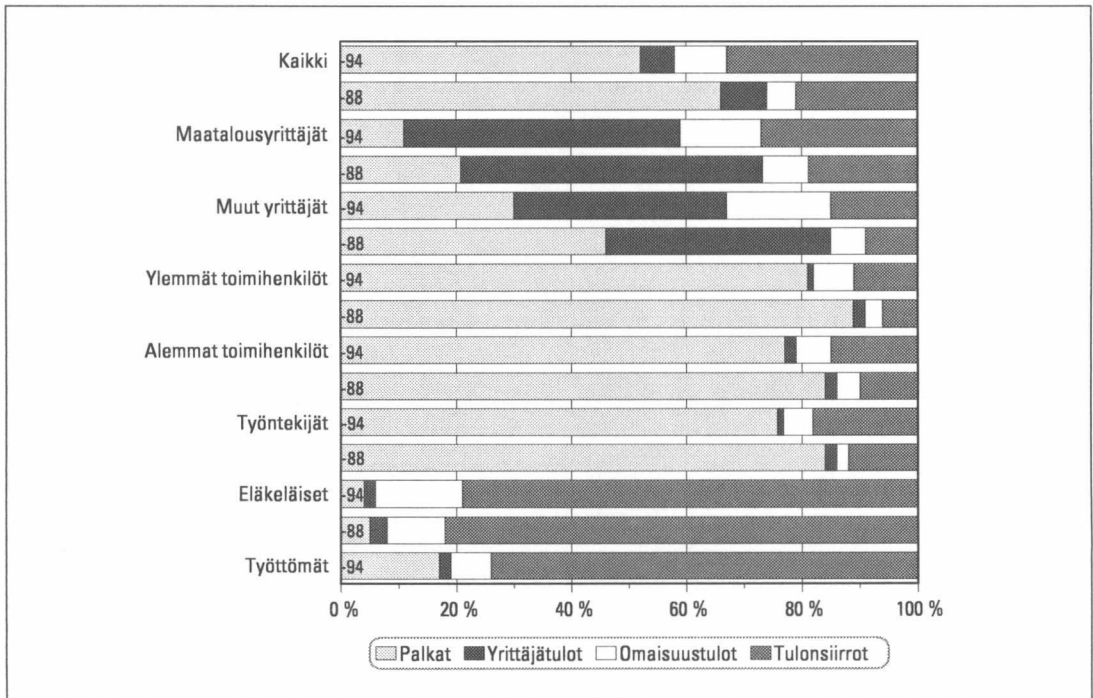
Kuviossa 7 on esitetty bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen muodostuminen eri tulolajeista väestöryhmittäin. Maksetut tulonsiirrot ovat miinussuuntaan nolasta alaspäin. Väestöryhmän lokerikosta näkyy käytettävissä olevien tulojen keskiarvo markkoina kotitaloutta kohti.

Kotitalouksien säästämistä voidaan mitata monilla eri tavoilla. Säästäminen voidaan määritellä esimerkiksi nettovarallisuuden muutokseksi ja säästämisaste tämän muutoksen suhteeksi käytettävissä oleviin tuloihin. Tämän käsitteen mukaista säästämistä

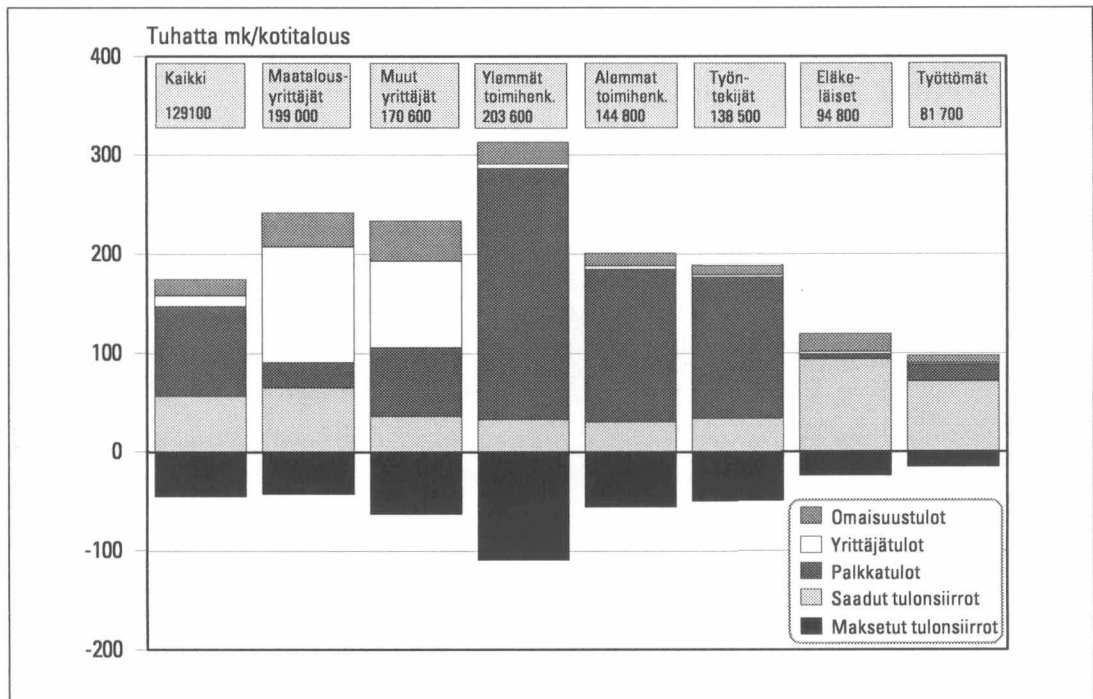
	Mk/ kotitalous	% -94	% -88
Palkkatulot	90 500	52	66
Yrittäjätulot	10 900	6	8
Omaisuustulot	16 400	9	5
Saadut tulonsiirrot	56 900	33	21
Bruttotulot	174 700	100	100
Maksetut tulonsiirrot	-45 600	-26	-26
Käytettävissä olevat tulot	129 100		

Taulukko 4. Bruttotulot ja käytettävissä olevat tulot kotitaloutta kohti 1994, mk

Kuvio 6. Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1988 ja 1994, osuus bruttotuloista %

Kuvio 7. Kotitalouksien bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen muodostuminen eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1994, markkaa kotitaloutta kohti

ei voida nyt kerätyn varallisuustutkimuksen aineistosta laskea, koska tiedot on kerätty vain yhdeltä ajankohdalta, vuodelta 1994.

Vuosien 1987 ja 1988 Säästämis- ja velkaantumistutkimuksesta laskettiin nettovarallisuuden muutoksen mukainen säästämisaste. Keskimääräiseksi säästämisasteeksi saatiin 6,2 prosenttia.

Eräs tapa on määritellä säästäminen residuaalina, jolloin käytettävissä olevista tuloista vähennetään kulutusmenot. Varallisuustutkimuksen aineistossa ei ole tietoja kulutusmenoista. Kulutustutkimuksien ai-

neistoista voidaan laskea residuaalina määritely säästämisaste, mikä kaikkien kotitalouksien keskiarvona oli vuonna 1994 8,5 prosenttia ja vuonna 1995 7,7 prosenttia.

Korkein säästämisaste oli eläkeläistalouksilla, joilla säästämisaste oli 21,4 prosenttia vuonna 1994. Matalin säästämisaste oli muilla yrittäjillä kuin maatalousyrittäjillä sekä työttömillä. Viimeksi mainittujen säästämisaste oli neljä-kuusi prosenttiyksikköä miinuksen puolella eli tulovirralla ei pystytty enää kattamaan kulutusta. Vuonna 1995 yrittäjät olivat jo plussan puolella. Eläkeläisten säästämisaste oli 14,3 %.

Reaalivarallisuus

Kotitalouksien kiinteä omaisuus muodostettiin seuraavista varallisuuseristä: omassa

käytössä oleva asunto, muut asunnot, kaikki vapaa-ajanasunnot ja kulkuvälineet.

Kotitalouksien asuntovarallisuus

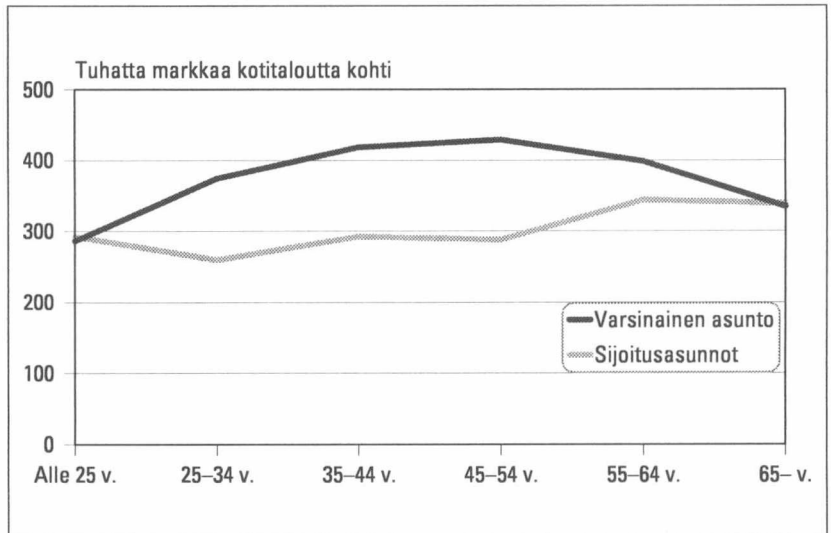
Omassa asunnossaan asui noin 1 480 000 kotitaloutta vuonna 1994. Omistusasunnossa asuvilla talouksilla keskimääräinen *asuntovarallisuuden arvo* (KV 1) oli 389 700 markkaa. Kaikkia kotitalouksia kohti laskettu keskiarvo oli 254 000 markkaa.

Asuntovarallisuuden arvo oli suurimmillaan iältään 45–54-vuotiaiden talouksissa (kuvio 8). Taulukosta 5 havaitaan, että asunto-omaisuus oli keskimääräistä huomattavasti suurempi muun muassa ylemmillä toimihenkilöillä, lapsiperheillä ja suurituloisilla kotitalouksilla. Valtaosa edellä mainituista kotitalouksista asui melko väljästi omistusasunnoissaan.

Tulotason noustessa omassa käytössä olevan asunnon arvo kasvaa tasaisen varmasti. Nousu vieläpä jyrkkenee tulotason huipun lähellä. Ylimmässä tulodesiilissä olevilla kotitalouksilla asunnon arvo oli lähes 600 000 markkaa, mikä oli kaksinkertainen alimmassa tulodesiilissä olevien talouksien asunnon arvoon verrattuna.

Sijoitusasuntoja, kakkosasuntoja yms. omisti noin 224 100 kotitaloutta eli joka kymmenes talous. Näiden asuntojen arvo oli keskimäärin 306 000 markkaa. Päinvastoin kuin varsinaisen asunnon kohdalla tämän-tyyppinen asuntovarallisuus lisääntyy iän karttuessa (kuvio 8).

Kuvio 8. Omistusasunnossa asuvien varsinaisen asunnon ja sijoitusasuntojen arvo ikäryhmittäin 1994, markkaa

Taulukko 5. Omistus- ja vuokra-asuminen väestöryhmittäin 1994, varsinaisen asunnon arvo (mk), omistus- ja vuokra-asumisen yleisyys (%) ja keskimääräinen asuinpinta-ala (neliötä)

Väestöryhmä	Asunnon arvo, mk	Omistus-asujia, %	Keskimääräinen pinta-ala, m ²	Vuokra-asujia, %	Keskimääräinen pinta-ala, m ²
Ylemmät toimihenkilöt	532 300	75	110	25	66
Muut yrittäjät	487 100	73	114	27	64
Alemmat toimihenkilöt	409 400	68	95	32	59
Maatalousyrittäjät	392 500	98	143	2	106
Työntekijät	350 700	62	91	38	55
Eläkeläiset	341 900	74	79	26	49
Työttömät	317 600	38	88	62	50
Lapsiperhe, nuorin väh. 7 v.	457 600	83	115	17	85
Lapsiperhe, nuorin alle 7 v.	455 200	68	110	32	74
Lapseton pari, 35–64 v.	415 800	83	98	17	64
Lapseton pari, yli 65 v.	411 500	84	88	15	62
Yksinhuoltajat	359 400	43	85	57	69
Lapseton pari, alle 34 v.	339 400	33	77	66	56
Yhden hengen talous, 35–64 v.	321 800	55	72	44	44
Yhden hengen talous, yli 65 v.	294 100	69	68	31	42
Yhden hengen talous, alle 34 v.	279 800	18	53	81	39
Suurituloisin desiiili	583 500	91	114	9	75
Pienituloisin desiiili	298 100	20	84	80	46
Ikä 45–54 v.	428 900	79	104	21	59
Ikä 35–44 v.	418 500	69	104	31	61
Ikä 55–64 v.	398 700	81	95	19	58
Ikä 25–34 v.	374 400	44	92	56	56
Ikä yli 65 v.	334 100	75	77	25	46
Ikä alle 25 v.	285 400	13	74	87	54

Asumisvaihtoehdot

Hyvin pieni osa kotitalouksista, noin puolentoista prosenttia, omisti asunnon, mutta asui itse vuokra-asunnossa. Seitsemisen prosenttia omisti kaksi asuntoa ja vain vajaat pari prosenttia kolme tai useampia asuntoja. Esimerkkejä kahden asunnon omistajista olivat eläkkeellä olevat, iältään 35–64-vuotiaat lapsettomat parit tai hyvätuloiset

kotitaloudet.

Vuokralla asuminen ja siihen rinnasteinen asumisoikeusasunnossa tai palvelutalossa asuminen yleistyi selvästi 1990-luvun alkuvuosiana. Omassa talossa asuminen ei niinkään muuttunut. Omassa osakehuoneistossa asuvien suhteellinen osuus sensijaan laski ja vuokralla tai asumisoikeusasunnossa asuvien osuus vastaavasti nousi (taulukko 6).

Taulukko 6. Kotitalouksien jakautuminen asumismuodon mukaan 1988 ja 1994, %

	1988	1994
Oma talo	37,8	37,1
Oma osakehuoneisto	31,2	28,1
Vuokra-asunto (ml. asumisoikeusasunto, palvelutalo tms.)	31,1	34,8
Yhteensä	100,0	100,0

Tämä keskimääräisten tunnuslukujen perusteella havaittu kehityspiirre peittää alleen sen seikan, että asumismuodon muutokset tapahtuivat hyvin erisuuntaisesti eri väestöryhmissä. Vuokralla asuminen lisääntyi huomattavasti kaikkein pienituloisempien keskuudessa ja väheni suurituloisilla. Omasa talossa asuvien osuus lisääntyi suurituloisilla ja väheni merkittävästi pienituloisilla. Kaikissa ikäryhmissä, lukuunottamatta eläkeikäisiä vuokra-asuminen lisääntyi, mutta suurimmat muutokset tapahtuivat nuorien, alle 35-vuotiaiden talouksissa (taulukko 7).

Nuorten aseman vaikeutuminen asuntomarkkinoilla oli selkeä syy siihen, että heidän varallisuusasemansa huononi. Tämä näkyy erityisesti, jos asunto-omaisuutta tarkastellaan asumismuodon mukaan. Nuorilla vuokralla asumisesta on tullut hallitseva asumismuoto. Entistä harvemmillä alle 25-vuo-

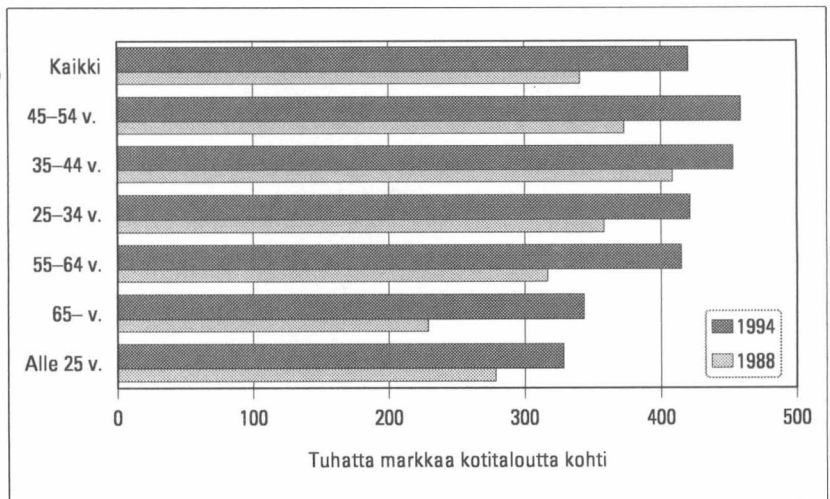
Taulukko 7. Kotitalouksien jakautuminen asumismuodon mukaan pieni- ja suurituloisilla 1988 ja 1994, %

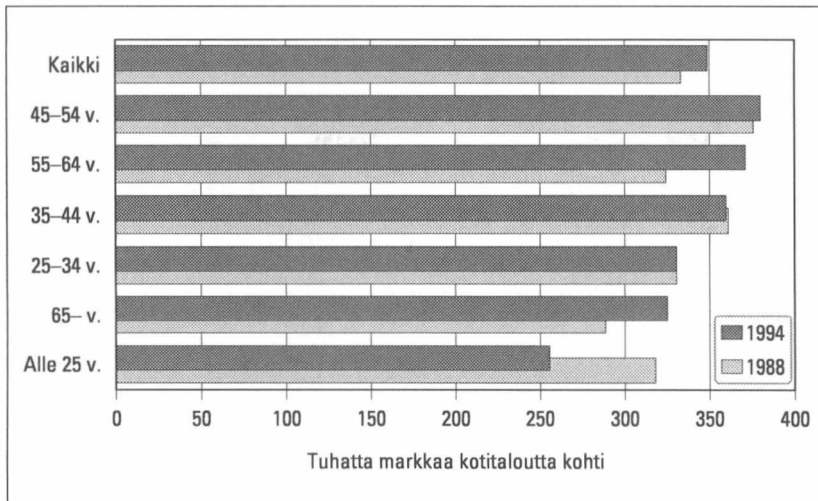
	1988	1994
Oma talo, pienituloiset, 1. desiili	35,1	16,4
Oma talo, suurituloiset, 10. desiili	34,5	41,7
Oma osakehuoneisto, pienituloiset	10,5	3,2
Oma osakehuoneisto, suurituloiset	51,6	49,1
Vuokra-asunto tms., pienituloiset	54,7	80,4
Vuokra-asunto tms., suurituloiset	13,9	9,3

tialla oli varaa tai lainansaannin kiristytessä mahdollisuuksia omaan asuntoon vuonna 1994. Kuusi vuotta sitten alle 25-vuotiaiden ikäluokasta noin 13 % asui omassa talossaan ja 16 % omassa osakehuoneistossaan. Vastaavat prosenttiluvut vuonna 1994 olivat enää 5 ja 8 %.

Niillä kotitalouksilla, jotka asuivat omassa talossa asuntovarallisuuden arvo nousi selvästi kaikenikäisillä (kuvio 9) edelliseen tutkimusajankohtaan verrattuna. Omasa osakehuoneistossa asuvillakin asuntovarallisuuden arvo nousi jonkin verran tai pysyi ainakin ennallaan. Alle 25-vuotiaat joutuivat kuitenkin tinkimään asumistasostaan ja keskimääräinen huoneiston varallisuusarvo oli oleellisesti pienempi kuin vuonna 1988 (kuvio 10).

Kuvio 9. Omasa talossa asuvien asuntovarallisuus ikäryhmittäin 1988 ja 1994, markkaa

Kuvio 10. Omassa osakehuoneistossa asuvien asuntovarallisuus ikäryhmittäin 1988 ja 1994, markkaa

Omistusasuntojen rahoitus

Asuntosäästäminen on kotitalouksien keskeisin säästäminen muoto. Säästäminen tapahtuu niin sanottuna etukäteissäästämisenä ja jälkikäteen velan maksun yhteydessä. Rahoitusmarkkinoiden perusteelliset muutokset 1980-luvun lopulla mullistivat myös asuntorahoituksen ehdot. Reaalikoron aikana velkaranhan hinta on kohonnut.

Asuntorahoitusta tarvitaan uusia asuntoja hankittaessa ja asunnonvaihdon yhteydessä. Yli neljälläkymmenellä (43) prosentilla kaikista 1,53 miljoonasta asuntopaikoista omistavasta kotitaloudesta oli asuntoihin kohdistuvia velkoja.

Vuoden 1994 lopussa noin 120 000 taloudella oli asuntovelkoja vähintään 300 000 markkaa. Vuonna 1988 näin suuret velat olivat 82 000 taloudella. Suuria lainoja ottaneiden kotitalouksien joukko kasvoi. Alle sata-tuhatta markkaa asuntoon velkaantuneiden joukko sensijaan harveni huomattavasti. Vielä vuonna 1988 näitä talouksia oli 381 500. Kuusi vuotta myöhemmin talouksia oli 138 500 vähemmän. Asuntovelallisista noin joka kolmannella oli alle sata-tuhatta asuntovelkaa, 1988 melkein joka toisella (taulukko 8).

Keskimääräinen asuntolainan suuruus 25-34-vuotiailla asuntovelallisella oli

226 300 markkaa. Myös alle 25-vuotiailla oli keskimäärin yli 200 000 markan asuntovelat (kuvio 11). Vielä vuonna 1988 alle 25-vuotiaiden ikäluokasta joka viidennellä oli asuntolainoja, nyt enää joka kymmenes kuuluu asuntovelallisiin.

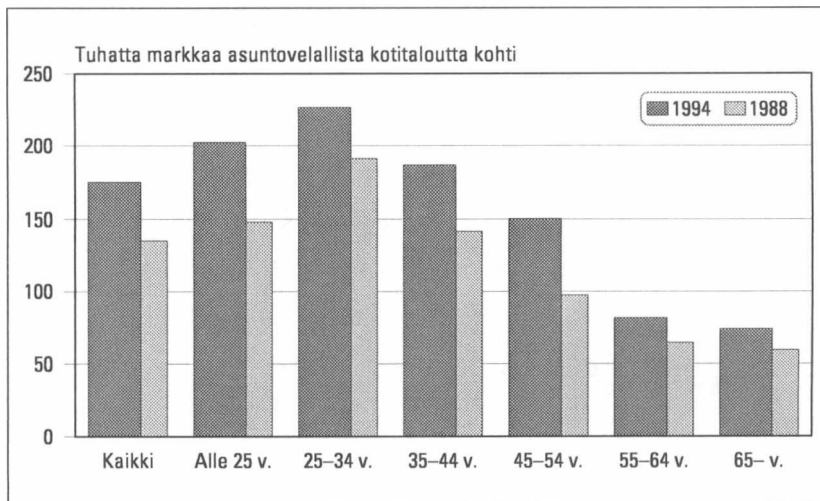
Hoitokuluja, lyhennyksiä ja korkoja asuntovelalliset kotitaloudet maksoivat keskimäärin 32 400 markkaa vuodessa (kuvio 12). Keskimääräistä huomattavasti enemmän hoitokuluihin meni 25-34-vuotiailla. Hoitokuluista reilusti yli puolet (58 %) meni lyhennyksiin ja loput korkoihin.

Käytettävissä olevista tuloista joka viides markka (19 %) meni asuntolainan hoitokuluihin asuntovelallisilta. Iältään 25-34-vuo-

Taulukko 8. Asuntovelallisten kotitalouksien jakauma asuntovelkojen suuruuden mukaan 1988 ja 1994, %

Asuntovelkaa (mk)	% -88	% -94
Alle 100 000	47,8	35,4
100 000-199 999	27,9	26,8
200 000-299 999	14,0	20,3
300 000-399 999	6,6	10,0
400 000-	3,7	7,4

Kuvio 11. Asuntovelallisten talouksien asuntolainat iän mukaan 1994 ja 1988, markkaa asuntovelallista kotitaloutta kohti

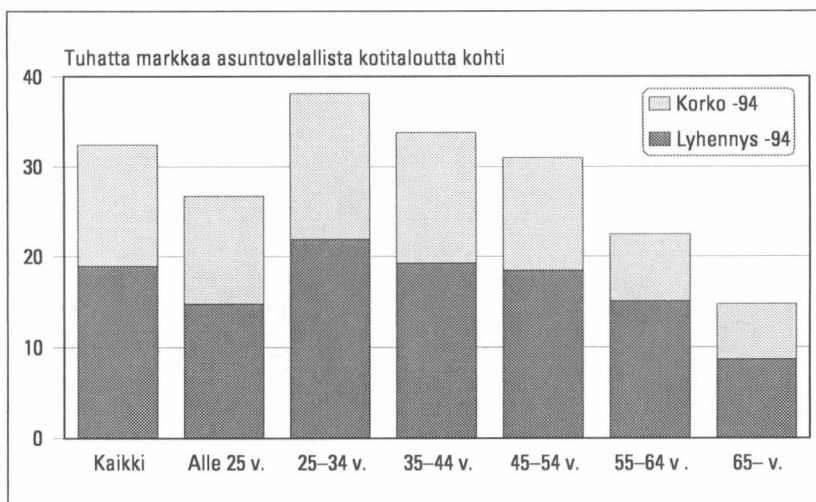
tialta meni joka neljäs (25 %) markka asuntolainan hoitoon, alle 35-vuotiailla yksinasuvilla prosenttiosuus oli niinkin korkea kuin 36. Nuorilla lapsiperheillä hoitokulut olivat markkamääräisesti aika suuret, mutta käytettävissä oleviin tuloihin suhteutettuina ne eivät nousseet paljoakaan kaikkien kotitalouksien keskiarvon yläpuolelle.

Hoitokulujen suuruuteen vaikuttaa myös se seikka, minkätyyppisiä lainoja kotitalous

on ottanut. Lähes kolme neljännestä (73 %) asuntolainoista oli tavallisia pankkien asuntolainoja. Aravalainoja oli kymmenesosa, asuntosäästöpalkkiolainoja oli suurinpiirtein yhtä paljon (9 %).

Taulukosta 9 käy ilmi asuntovelkojen koostumus eri ikäisillä. ASP-järjestelmän piiriin kuuluvilla lainoilla on merkittävä osuus nuorten lainoista. Vapaarahoitteiset lainat ovat hallitsevassa asemassa keski-ikäisillä.

Kuvio 12. Asuntovelallisten talouksien asuntolainojen lyhennykset ja korot iän mukaan 1994, markkaa asuntovelallista kotitaloutta kohti

Taulukko 9. Asuntovelallisten kotitalouksien asuntovelkojen koostumus iän mukaan 1994, %

Lainalaji	Kaikki	Alle 25 v.	25-34 v.	35-44 v.	45-54 v.	55-64 v.	65-v
Aravalaina	10	4	9	12	8	3	8
ASP-laina	9	13	18	6	2		
Kuntalaina, maatilalaina	4	2	4	4	3	4	9
Pankin asuntolaina	73	61	63	75	84	86	73
Muu laina (henkilökuntalaina, sukulaiset yms.)	4	19	5	3	4	6	10
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

Vapaa-ajanasunnot

Vapaa-ajanasuntoja kuten kesämökkejä ja lomaosakkeita sekä muita vapaa-ajan käytössä olevia kiinteistöjä omisti noin 19 prosenttia kaikista kotitalouksista vuonna 1994. Kotitalouksien lukumääränä 19 % on 440 000 kotitaloutta. Vuonna 1988 omistavien lukumäärä oli vähäsen suurempi ja osuus parisen prosenttiyksikköä enemmän.

Useampia vapaa-ajanasuntoja, muun muassa ulkomailla olevia loma-asuntoja omisti yli 41 000 kotitaloutta.

Vapaa-ajanasuntojen omistajista 35 prosenttia oli eläkeläistalouksia, lähes saman verran (34 %) oli toimihenkilötalouksia ja kuutisentoista prosenttia työntekijätalouksia. Kotitaloustyyppin mukaan tarkasteltuna omistajista neljännes oli 35-64-vuotiaita lapsettomia pariskuntia ja viidennes lapsiperheitä. Tulot vaikuttavat vapaa-ajanasunnon omistukseen siten, että mitä suuremmat tulot sen todennäköisemmäksi omistaminen käy.

Omistuksen suhteellinen osuus kasvoi mm. lapsettomien parien ja eläkeläisten ryhmässä ja väheni toimihenkilöiden ja lapsiperheiden ryhmässä verrattuna vuoteen

1988.

Vapaa-ajanasunnon arvo kaikkia kotitalouksia kohti laskettuna oli 39 000 markkaa ja omistajatalouksia kohti laskettuna keskimäärin 201 000 markkaa. Jos kotitalous omisti useamman kuin yhden vapaa-ajanasunnon, muiden keskimääräinen arvo oli 212 600 markkaa.

Taaksepäin tarkasteltuna omistajien vapaa-ajanasunnon pääoma-arvo nousi noin kolmanneksella vuodesta 1988.

Vapaa-ajanasunnon velat

Vapaa-ajanasunnon lainoilla ei ole kovin suurta merkitystä kotitalouksien velkaantumisessa. Kotitaloutta kohti laskettuna velkamäärä oli 1 500 markkaa, mikä oli alle viidennes (17 %) kulutuslainoista. Vapaa-ajanasuntoon velkaa ottaneilla 40 300 taloudella keskimääräiset velat olivat 84 800 markkaa.

Velalliset olivat etupäässä lapsettomia pareja ja lapsiperheitä, useimmiten he olivat iältään 35-54-vuotiaita.

Kulkuvälineet

Kotitalouksien omistamien kulkuvälineiden arvo (KV 2) oli keskimäärin 30 200 markkaa. Auton prosentiosuus kokonaisarvosta oli 86, veneen 9, matkailuvaunun 3 ja moottoripyörän 2. Omistavia kotitalouksia kohti lasketut keskimääräiset arvot näkyvät taulukosta 10.

Joissakin väestöryhmissä kuten yrittäjillä ja lapsiperheillä auton suhteellinen osuus kulkuvälineiden yhteisarvosta oli selvästi keskimääräistä pienempi ja veneiden ja matkailuvaunujen osuus korostui. Aika harvalla oli käytössään yli sadantuhannen markan arvoisia autoja tai veneitä. Auton omistavista talouksista 68 prosentilla auton arvo ei ylittänyt 50 000 markkaa, vain 8 prosentilla auton arvo nousi sataantuhanteen tai sen yli. Veneen omistajilla vastaavat luvut olivat 85 ja 8 %.

Kotitalouksien tulot vaikuttavat oleellisesti siihen miten arvokkaalla autolla ajellaan. Kuviosta 13 näkyy auton ja veneen arvon riippuvuus kulutusyksikköä kohti laskeutuista käytettävissä olevista tuloista.

Kotitalouksien omistamien kulkuvälineiden arvo ei juurikaan muuttunut 6 vuoden takaisesta. Autokanta on Suomessa suhteellisen vanhaa ja lama hidasti sen uusiutumista. Vuoden 1995 kulutustutkimuksen mukaan

Taulukko 10. Kulkuvälineiden arvo ja omistavien kotitalouksien lukumäärä 1994, markkaa ja omistavat taloudet lukumäärinä

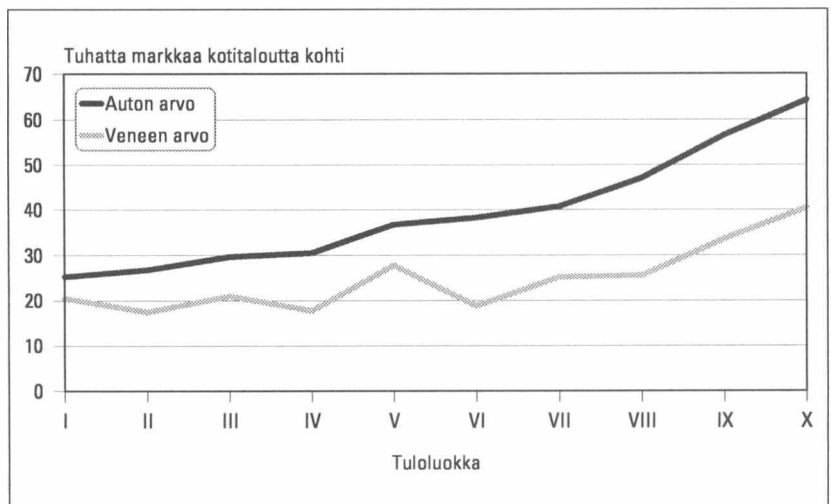
Kulkuväline	Mk/omistavaa kotitaloutta kohti	Omistavia talouksia	Montako % talouksista omistaa
Auto	41 700	1 418 400	62
Vene	27 700	213 600	9
Matkailuvaunu	34 100	64 400	3
Moottoripyörä	16 600	69 600	3

kotitalouden uusimman auton vuosimalli oli vanhempi kuin 80-luvun puoliväli yli neljänneksellä. Vuosien 85-89 malleilla ajeli 43 prosenttia ja vain neljällä prosentilla oli uusin, vuoden 95 malli.

Kulutusvelkaantuminen

Auto- tai velalainojen kotitaloutta kohti laskettu velkamäärä oli 2 200 markkaa, mikä oli neljännes kulutuslainoista. Autoon tai veneeseen velkaa ottaneilla yli 172 000 taloudella keskimääräiset velat olivat 29 200 markkaa. Velallisista talouksista valtaosa

Kuvio 13. Auton ja veneen arvo tulodesiileittäin 1994, mk omistavaa taloutta kohti.

(78 %) oli palkansaajia eli toimihenkilöitä ja työntekijöitä. Auton velaksi hankkineilla suurin osa kulutuslainoista onkin juuri auto-lainaa (74 %).

Vuodesta 1988 auto- ja venevelallisten joukko harveni romahdusmaisesti. Silloin velallisia kotitalouksia oli 406 000. Keskimääräinen velka oli silloin markoissa samaa suuruusluokkaa kuin 1994.

Muita kulutuslainoja (kodinkoneisiin, matkoihin yms. otettuja lainoja), luottolisten pankkitilien velkoja, luottokortti- ja osamaksuvelkoja oli yli puolet (57 %) kaikista kulutuslainoista. Markkamääräisesti niitä oli 5 000 markkaa kotitaloutta kohti ja 16 300 markkaa velkaa ottanutta taloutta kohti. Velallista kohti laskettu summa ei poikkea kovin paljon keskiarvosta muilla kuin alle 25-

vuotiailla ja 65-vuotta täyttäneillä, joilla se jää huomattavasti mainitun keskiarvon alapuolelle.

Velkaantumiskehitys tämäntyppisissä kulutuslainoissa oli aivan päinvastainen kuin auto- ja venelainoissa. Velkaantuneiden määrä oli yli 690 000 kotitaloutta, jossa nousua 6 vuoden takaisesta noin kolmannes. Velkaantuneet kotitaloudet lisääntyivät kaikissa ikäryhmissä lukuunottamatta alle 25-vuotiaita.

Myös muiden kulutuslainojen velkasumma kasvoi selvästi, kaikkia kotitalouksia kohti laskettu keskiarvo 73 prosentilla ja velallista kohti laskettu 43 prosentilla.

Erilaisen nopeakiertoisen luoton käyttö on vilkastunut viime vuosina. Ehkäpä myös kulutuksen rahoittamiseen on huonoina aikoina tarvittu entistä enemmän velkarahaa.

Rahoitusvarallisuus

Seuraavaksi siirrytään käsittelemään kotitalouksien rahamuodossa olevaa omaisuutta. Tässä tutkimuksessa rahoitusvarallisuus

koostuu talletuksista, erilaisista arvopapereista, vakuutussäästöistä, saatavista ja käteisrahasta.

Kotitalouksien talletukset

Tavalliset pankkitalletukset ovat ylivoimaisesti suosituin kotitalouksien rahoitussäästämisen muoto. Yli kaksi kolmasosaa (69 %) rahoitusomaisuudesta oli talletuksia.

Talletuksia oli kotitaloutta kohti keskimäärin 41 500 markkaa. Vertailuajankohtana, vuonna 1988 talletuksia oli keskimäärin 32 000 markkaa. Noin 30 prosentin nimellisestä kasvusta suurin osa oli inflaation aiheuttamaa. Esimerkiksi elinkustannusindeksin pisteluku kasvoi samalla aikavälillä 25 prosenttia.

Haastattelujen perusteella saatu kotitalouksien talletusten arvo oli paljon pienempi kuin todellinen talletuskanta. Talletusten mittaaminen on ehkä varallisuustutkimusten ongelmallisinta kohta. Osa haastatelluista ei ilmoita talletustensa määrää lainkaan ja osa ilmoittaa ne todellista pienempinä.

Voidaan hyvällä syyllä olettaa, että nykyisin lähes kaikilla kotitalouksilla on jonkinlainen pankki- tai muu talletustili varojen säilyttämistä varten. Vuoden 1994 varallisuustutkimuksessa talletuksia ilmoitti 85 prosenttia kotitalouksista. Talletuksien ilmoitushalukkuudessa oli jonkin verran eroja väestöryhmien välillä. Ylempien toimihenkilöiden talouksista 90 prosenttia ilmoitti omistavansa talletuksia, yrittäjistä 84 prosenttia. Nuorilla alle 35-vuotiailla lapsettomilla pariskunnilla talletusten ilmoitusprosentti nousi niinkin korkeaksi kuin 94, yksinasuvilla eläkeikäisillä se painui 78 prosenttiin.

Tilastokeskuksen rahoitustilastoihin kerätään talletustietoja pankeilta ja joiltakin

säästökassoilta. Näihin tilastotietoihin vertaamalla on arvioitavissa, että noin kuutisenkymmentä prosenttia talletuskannasta tulisi mukaan varallisuustutkimuksen aineistoon.

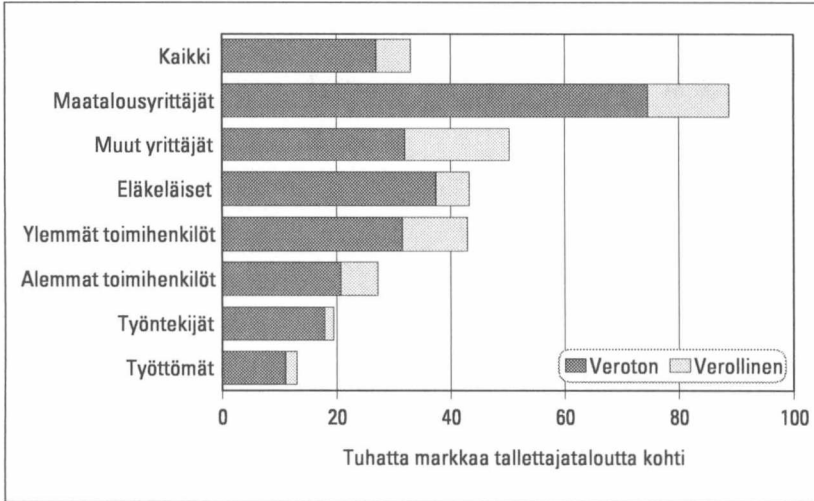
Talletusten markkamääräisen tason sijasta varallisuustutkimuksissa on keskitytty talletusten väestöryhmittäisten jakaumien tarkasteluun.

Kotitalouksien talletukset väestöryhmittäin

Suurin osa kotitalouksista ei ehkä koe varojen pitämistä talletustileillä varsinaisena sijoitustoimintana. Talletuksia ja muita niin sanottuja likvidejä varoja pidetään erityisesti maksuvalmiuden takia. Talletusvaroilla pyritään turvaamaan ennakoitavissa olevista maksuista suoriutuminen, niitä pidetään odottamattomien tulojen vähentymisen tai menolisäysten varalta. Osa talletussäästämisestä on eräänlaista pakkosäästämistä, kun kotitaloudet varautuvat maksamaan velkojaan.

Säästäminen ja kuluttaminen ovat tavantakaa kilpasilla keskenään. Milloin säästämiskehitys on ollut alamäessä, sitä on pyritty rohkaisemaan. Alunperin määräaikaistalletukset olivat varsinaisen pitkäaikaissäästämisen muoto, joka tarvitsi tuekseen verottoa.

Vuonna 1994 talletuksista kaksi kolmasosaa oli tavallisilla käyttelytileillä (esim. käyttö-, säästö- ja karttavat talletustilit) ja kolmannes määräaikaisten ja sijoitustileillä.

Kuvio 14. Kotitalouksien käyttelytilit eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti

Avoin kilpailu talletuksista ja tuottotietoisuuden kasvu monipuolisti tilimuodot. Vuosikymmeniä määräaikaistiloin elänyt verovapauskin tuli tiensä päähän.

Suurin osa kotitalouksista on kuitenkin tottunut hoitamaan maksuliikenteensä tavallisten käyttelytilien avulla. Käyttelytileillä oli varoja keskimäärin 27 800 markkaa, josta summasta verottomilla tileillä 82 % ja verollisilla 18 %.

Korkeakorkoisemmilla määräaikaistiloin sijoitustileillä oli varoja keskimäärin 13 600 markkaa, josta verottomilla tileillä oli 42 % ja verollisilla 58 %.

Määräaikaistiloin ja sijoitustileillä ilmoitti pitävänsä varojaan 345 300 kotitaloutta (15 % kaikista). Suhteellisesti useammin näitä tilejä oli 65-vuotta täyttäneillä lapsettomilla pareilla (22 %:lla), maatalousyrittäjillä (23 %) ja suurituloisimmilla, ylimmän tulodesiilin talouksilla (22 %). Keskimääräistä harvemmin määräaikaistilejä oli työttömien talouksissa (8 %) , yksinhuoltajien talouksissa (10 %) ja pienituloisimman, alimman tulodesiilin talouksissa (6%).

Kuvioissa 14 ja 15 on tarkasteltu erikseen tilinomistajatalouksia. Niillä talouksilla, joilla oli rahaa käyttelytileillä, sitä oli keskimäärin 33 000 markkaa. Suurin osa oli verottomilla tileillä ja vajaa viidennes verollisilla käyttelytileillä. Eri väestöryhmien edel-

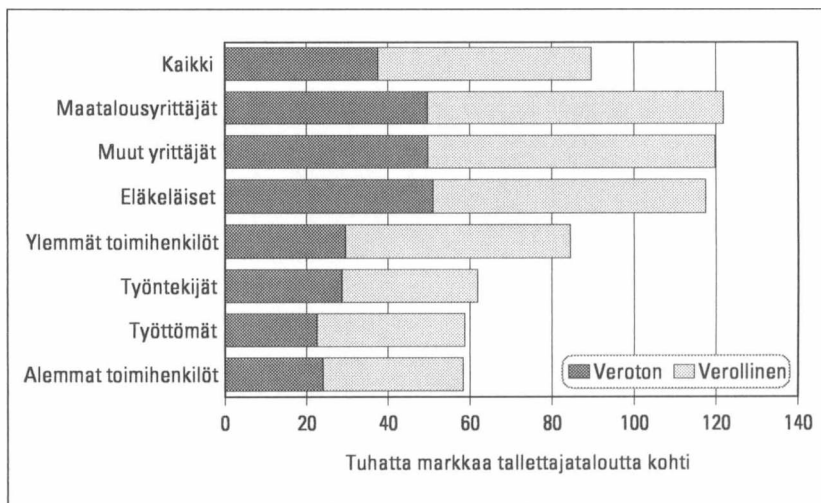
lytykset säästää poikkeavat suuresti toisistaan. Eniten talletuksia oli maatalousyrittäjillä ja vähiten työttömillä (kuvio 14). Maatalousyrittäjien säästöissä saattaa mukana olla myös talletusvaroja, joita pääasiassa käytetään yritystoiminnassa.

Kotitalouskohtainen tarkastelu "liioittelee" säästöjen eroja, koska kotitaloudet ovat keskimääräiseltä henkilöluvultaan erilaisia. Toisalta esimerkiksi eläkeläistaloudet ovat keskimääräisen henkilöluvun mukaan pieniä, mutta säästöt ovat silti melko suuret.

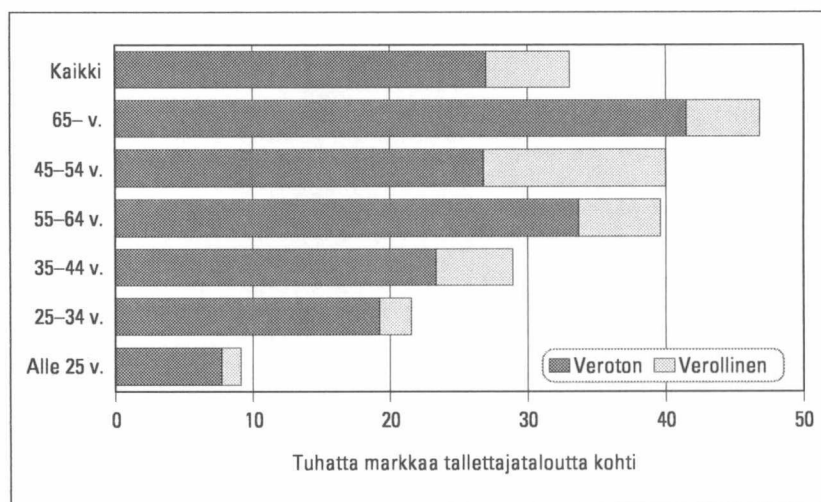
Määräaikaistiloin ja sijoitustileille säästäneillä talouksilla oli tileillä keskimäärin 89 700 markkaa, mistä verollisina talletuksina lähes kaksi kolmasosaa (58 %). Maatalousyrittäjät, muut yrittäjät ja eläkeläiset kilpailevat aika tasapäisesti suurimmilla säästöillä (kuvio 15). Verolliset määräaikaistiloin ja sijoitustilit ovat jo selvästi suosituimpia vaihtoehtoja kuin verottomat kaikissa väestöryhmissä.

Talletussäästäminen riippuu hyvin selkeästi iästä. Säästöjen suuruus on lähes suoraan suhteessa kotitalouden viitehenkilön ikään. Eläkeiässä olevat, 65-vuotiaiden taloudet ovat talletussäästämisen huipulla. Heillä oli sekä käyttelytileillä että määräaikaistiloin ja sijoitustileillä enemmän rahaa kuin millään muulla ikäluokalla. Suhteellisesti eniten verottomia määräaikaistalletuksia on alle 25-vuotiailla, verollisia vaihtoehtoja suo-

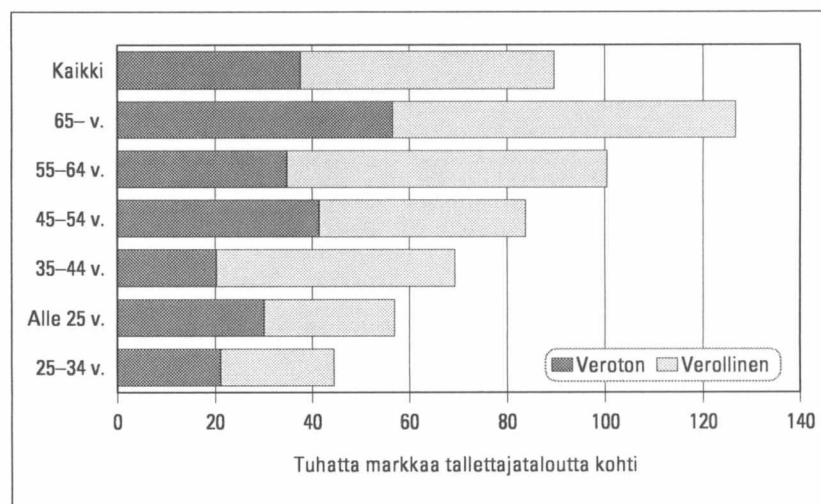
Kuvio 15. Kotitalouksien määräaikais- ja sijoitustilit eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti

Kuvio 16. Kotitalouksien käyttelytilit viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti

Kuvio 17. Kotitalouksien määräaikais- ja sijoitustilit viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti

sivat nuorehkot, 35-44-vuotiaiden taloudet (kuviot 16 ja 17).

Talletusten keskittyminen

Talletusten jakautuminen kotitalouksien kesken oli erittäin epätasainen. Ensinnäkin oli suuri joukko niitä, joilla käytännöllisesti katsoen ei ollut ollenkaan talletuksia ja toiseksi monilla talouksilla talletukset olivat aika vaatimattomia. Varallisuustutkimuksessa jakaumatarkastelua vaikeuttaa vielä niin sanotut eräkatotapaukset. Talletuksista ei haluttu kertoa tutkimuksen tekijöille.

Kun talletuksia omistavat kotitaloudet järjestetään talletusten mukaan jonoon vähiten talletuksia omistavista eniten omistaviin, saadaan esille kymmenesosien osuudet (desiilit). Taulukossa 11 on kymmenysten osuudet kaikista talletuksista vuosina 1994 ja 1988.

Kotitaloudet jakautuvat karkeasti kahteen ryhmään, niihin jotka säästävät huomattavasti lukumääräosuuttaan vähemmän ja niihin jotka säästävät lukumääräosuutensa verran tai paljon sen yli. Raja kulkee kahdeksannen desiilin kohdalla. Vajaa kolman-

Taulukko 11. Desiiliryhmiä talletusosuudet 1994 ja 1988, %

Desiiliryhmä	% -94	% -88
I	0,05	0,1
II	0,3	0,6
III	0,7	1,4
IV	1,4	1,6
V	1,8	2,8
VI	3,6	4,3
VII	5,9	6,6
VIII	10,0	10,6
IX	19,1	17,0
X	57,1	55,0
Yhteensä	100,0	100,0

nes oli viimeksi mainittuja säästäjätalouksia.

Kymmenen prosenttia talouksista omisti 57 prosenttia koko talletuskannasta. Vastavasti vuonna 1988 10 prosentilla oli hallussaan 55 prosenttia talletuksista. Talletukset jakautuivat muutenkin epätasaisemmin kuin vuonna 1988. Vähemmän säästävien talletukset olivat entisestään hivenneet.

Kotitalouksien arvopaperit

Erilaiset arvopaperit ovat tavallisten pankkitalletusten jälkeen seuraavaksi suosituin kotitalouksien rahoitussäästämisen muoto. Viidennes rahoitusomaisuudesta oli arvopapereita. Jotkut piensijoittajatkin ovat yhtiöittäneet sijoitustoimintansa. Yhtiömuotoinen arvopaperiomistus ei ole kuitenkaan mukana tässä tutkimuksessa.

Arvopaperilajit ja niiden arvostus

Tutkimukseen kerättiin tietoja julkisesti noteeratuista osakkeista, muista osakkeista ja

joukkovelkakirjoista. Julkisesti noteerattuna osakkeina pidettiin pörssiosakkeiden, OTC-listan ja meklarien listan osakkeiden ohella myös sijoitusrahasto-osuuksia. Myös osuustodistukset kuuluivat tutkimuksen tietosisältöön. Osuustodistuksista rajattiin kuitenkin pois puhelinosuuskuntien (ml. puhelin-yhtiöiden osakkeet) ja osuuskauppojen osuustodistukset.

Julkisesti noteeratut osakkeet (KV 3) arvostettiin markkina-arvojen mukaan. Aitoja markkinahintoja ei ole yleisesti saatavissa muille kuin julkisesti noteeratuille osakkeille. *Muut arvopaperit* (KV 4) arvostettiin nimellisarvoonsa. Koska esimerkiksi tavallis-

ten osakeyhtiöiden osakkeilla ei käydä säännöllistä kauppaa, olisi niiden käyvän arvon, tai markkina-arvon selvittäminen tällaisessa tutkimuksessa vaikeaa. Myös joukkovelkakirjat ovat nimellisarvoisina.

Sijoitusten suuruus ja omistuksen yleisyys

Arvopapereita kotitaloudet omistivat keskimäärin 11 800 markalla. Kaksi kolmasosaa arvopaperisijoituksista oli julkisesti noteerattuja osakkeita (vastedes käytetään nimitystä pörssiosakkeet). Vertailuajankohtana, vuonna 1988 arvopapereita omistettiin keskimäärin 15 700 markan arvosta, joten markkamäärä putosi neljänneksellä.

Taulukosta 12 käy ilmi arvopaperisalkun koostumus vuosina 1988 ja 1994.

Arvopapereita (pl. osuustodistukset) omisti vuonna 1994 noin 519 000 kotitaloutta eli 23 prosenttia kotitalouksista. Noin 442 000:lla oli pörssiosakkeita eli noin viidenneksellä kaikista talouksista. Muita kuin pörssiosakkeita omisti 4 ja joukkovelkakirjoja 3 prosenttia kotitalouksista.

Vuonna 1988 tehdyn tutkimuksen mukaan arvopapereita omisti 628 000 taloutta, 30 prosenttia kaikista. Pörssiosakkeita oli 548 000:lla (26 %:lla). Joukkovelkakirjoja omisti 5 % talouksista. Muiden osakkeiden omistus oli vuonna 1994 samaa tasoa kuin vuonna 1988.

Taulukko 12. Arvopaperisijoitukset 1994 ja 1988, mk ja %

	Mk/ kotitalous	% -94	% -88
Pörssiosakkeet	7 500	64	70
Muut osakkeet	1 000	8	6
Joukkovelkakirjat	3 000	25	21
Osuustodistukset	300	3	3
Yhteensä	11 800	100	100

Edellä mainittujen lukujen mukaan arvopapereihin säästävien kotitalouksien määrä olisi pienentynyt kaikkiaan yli 100 000:lla. Suurin pudotus oli pörssiosakkeita omistavissa talouksissa, mutta myös joukkovelkakirjat ovat keskittyneet entistä harvemmillä.

Kasinotaloudeksi kutsuttu ilmiö houkutteli viime vuosikymmenen lopulla paljon tavallisia kotitalouksia osakesäästäjiksi. Osakekurssien lasku ja osakesäästämisen riskien realisoiduminen laman myötä sai monet luopumaan sijoituksistaan. Osakesäästäjien suurehko määrä viime tutkimuksessa selittyy osaksi myös sillä, että vakuutusosakeyhtiö Sampo muuttui osakeyhtiöksi juuri 80-luvun lopulla. Tämän takia osakkeenomistajiksi tuli suuri joukko vakuutusasiakkaita. Monelle vakuutuksenottajalle pörssimaailma jäi vieraaksi ja he luopuivat myöhemmin osakkeistaan.

Näiden kehityspiirteiden valossa osakesäästäjien määrän vähennystä ei voida pitää kovin hätkähdyttävänä merkinä osakesijoittamisen suosion vähenemisestä pien-sijoittajien keskuudessa. Osakesäästäminen on perinteinen pitkäaikaisen säästämisen muoto, jolla on aina ollut oma kannattajakuntansa. Vanhojen osakesäästäjien ja heidän perheenjäsentensä lisäksi sijoittaminen kiinnostaa nykyisin myös nuoria, hyvin koulutettuja ihmisiä.

Pörssisijoitusten suuruus ja omistuksen yleisyys väestöryhmittäin

Ennen lamavuosia rahaa riitti kulutuksen ohella myös sijoituksiin. Osakesäästäminen kiinnosti kansaa, mutta tuotto-odotusten pieneneminen ja riskien kasvu taloudellisen taantumana myötä teki sijoittajat varovaisemmiksi.

Pörssiosakesijoittajia on kaikissa väestöryhmissä. Osakesäästämisen leviämistä estää kuitenkin taloudellisten mahdollisuuksien rajoittuneisuus suurella osalla suomalaisia. Tämän takia merkittävä osakesäästämi-

Väestöryhmä	Mk/ kotitalous	Osuus arvo- papereista %	Montako % ryhmästä omistaa pörssi- osakkeita
Ylemmät toimihenkilöt	18 500	71	36
Maatalousyrittäjät	15 500	61	38
Muut yrittäjät	13 900	43	23
Alemmat toimihenkilöt	7 900	73	24
Eläkeläiset	6 100	56	17
Työntekijät	4 100	83	12
Lapseton pari, 65– v.	16 000	54	26
Lapseton pari, 35–64 v.	12 200	67	26
Lapsiperhe	10 900	64	28
Lapsiperhe, nuorin alle 7 v.	6 700	53	21
Yhden hengen talous, 35–64 v.	4 500	81	14
Yhden hengen talous, 65– v.	3 900	55	12
Yhden hengen talous, alle 35 v.	2 900	76	12
Lapseton pari, alle 35 v.	1 500	78	20
Suurituloisin desilli	34 600	71	44
Pienituloisin desilli	800	54	6

Taulukko 13. Pörssi-osakesijoitusten keskiarvoja (mk) väestöryhmittäin, pörssisijoitusten osuus kaikista arvopaperisijoituksista (%) ja sijoittamisen yleisyys väestöryhmässä (%)

nen jää suhteellisen pienen ryhmän harrastukseksi. Hyvinä aikoina esitettiin ennusteita, että esimerkiksi talletukset vaihtuvat laajamittaisesti osakesalkuiksi jo tällä vuosikymmenellä. Säästäminen muuttuu sijoittamiseksi. Osakesäästäminen uskottiin saavan lisäpuhtia, kun suuret ikäluokat alkavat vapautua asuntolainoistaan.

Taulukkoon 13 on koottu tietoja osakesäästämisestä ja sen yleisyydestä eri tyyppisissä kotitalouksissa. Sijoittaminen lisääntyy jokseenkin suoraviivaisesti tulojen kasvassa. Pörssiosakkeita omistavista 442 000 taloudesta nelisenkymmentä prosenttia kuului kahteen ylimpään tuloluokkaan. Lähes 100 000 taloutta oli kaikkein suurituloisimpia ja heistä kaksi kolmasosaa kuului ikäryhmään 35–54-vuotiaita.

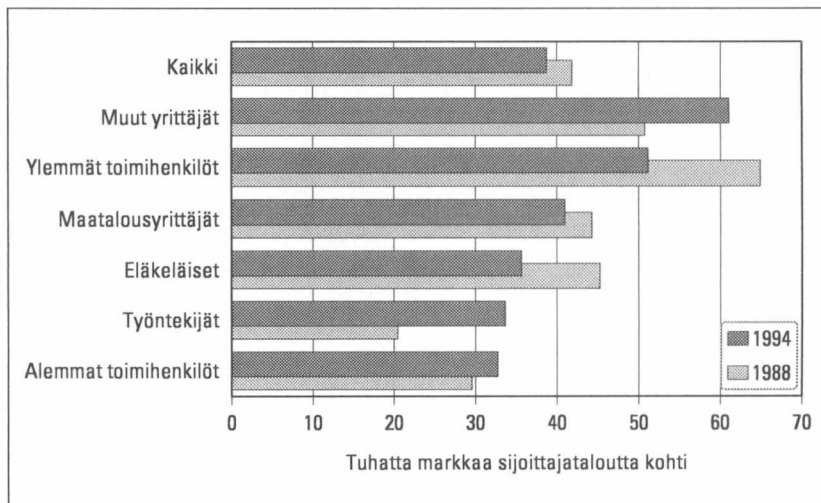
Asuntovelkaantumisella ei ollut kovin suurta vaikutusta pörssisijoitusten yleisyyteen. Velkaantuneita oli lähes samassa suhteessa pörssisijoittajien kuin ei-sijoittajatalouksienkin keskuudessa.

Kotitalouksien säästämiskäyttäytymisessä oli eroja myös sen mukaan minkä tyyppiin arvopapereihin rahaa oli sijoitettu. Ylempien toimihenkilöiden taloudet, nuoret ja nuorehkot yhden hengen taloudet ja työntekijätaloudet sijoittivat suhteessa paljon pörssiosakkeisiin. Eläkeläistalouksilla joukkovelkakirjojen osuus arvopapereista oli hyvin suuri. Muilla yrittäjillä kuin maatalousyrittäjillä oli niinkään paljon joukkovelkakirjoja, mutta myös muut kuin pörssiosakkeet olivat hyvin edustettuina heidän sijoitussalkuissaan.

Sijoitusten suuruus pörssi-osakkeita omistavilla

Ehkä paremman kuvan osakesäästämisestä taloudellisesta merkityksestä saa, jos sijoitusten arvoa tarkastellaan pelkästään niissä kotitalouksissa, joihin on hankittu esimerkiksi pörssiosakkeita.

Kuvio 18. Kotitalouksien pörssiosakkeet sosioekonomisen aseman mukaan 1994, markkaa sijoituksia tehnyttä kotitaloutta kohti

Pörssiosakesijoituksia tehneillä kotitalouksilla oli sijoituksia keskimäärin 38 800 markan arvosta. Markkamäärä oli reilut kolme tuhatta markkaa vähemmän kuin vuonna 1988.

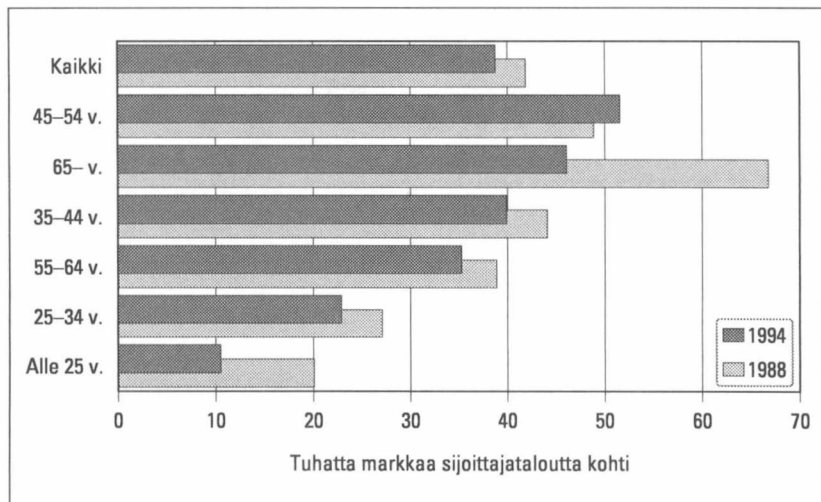
Markkamäärän pieneneminen johtuu vuoden 1994 osakekurssien alhaisesta tasosta. Kokeiluluontoisesti aineistossa olevien pörssiosakkeiden arvostaminen tehtiin myös

vuoden 1988 osakekurssien (KV 5) mukaan. Markkamäärä likimain tuplaantui, kun käytettiin vuoden 1988 kurssitasoa.

Väestöryhmittäin sijoitusten suuruus ja niiden muutokset käyvät ilmi kuvioista 18 ja 19. Joillakin ryhmillä, kuten yrittäjillä (ei maatalousyrittäjillä), työntekijöillä ja alemmilla toimihenkilöillä sijoitukset jopa kasvoivat. Eniten rahaa pörssiosakkeissa oli

Taulukko 14. Sijoitukset arvopaperilajeittain ja ikäryhmittäin 1988 ja 1994, prosenttiosuus sijoitusten arvosta

Arvopaperilaji	Kaikki taloudet		Alle 25-vuotiaat		25-34-vuotiaat	
	1994	1988	1994	1988	1994	1988
	%	%	%	%	%	%
Pankki- ja rahoitusosakkeet	18	37	24	46	19	32
Vakuutus- ja sijoitusosakkeet	8	6	7	7	6	7
Muiden palvelualojen osakkeet	7	7	19	11	10	6
Metalliteollisuuden osakkeet	9	8	3	0	8	8
Metsäteollisuuden osakkeet	9	10	7	3	7	9
Monialateollisuuden osakkeet	23	17	26	14	13	20
Muun teollisuuden osakkeet	7	5	10	3	7	7
OTC-listan osakkeet	5	2	0	7	2	3
Meklarin listanosakkeet	9	7	0	5	25	5
Sijoitusrahastojen osuudet	6	1	5	4	2	1
Tuntemattomat osakkeet		1		0		1
Yhteensä, %	100	100	100	100	100	100
Mk kotitaloutta kohti	7 540	10 960	1 490	3 470	3 900	7 540

Kuvio 19. Kotitalouksien pörssiosakkeet viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa sijoituksia tehnyttä kotitaloutta kohti

kiinni yrittäjätalouksissa ja 45-54-vuotiaiden talouksissa. Sijoitusten arvo putosi jyrkimmin 65 vuotta täyttäneillä.

Sijoitusten arvon muutoksiin vaikuttava mekanismi ei ole yksiselitteinen. Väestöryhmien, jotka sijoituksia tekevät, suuruus ja koostumus on muuttunut. Sijoitukset sisältävät erityyppisiä osakkeita, joiden arvo on kehittynyt eri tavoin, mutta näistä

jäljempänä.

Sijoittajatalouksien lukumäärä väheni noin neljäkymmentä prosenttia 25-44-vuotiaiden ikäryhmässä. Entistä harvemmillä oli rahaa tai halua sijoittaa varojaan pörssiin. Tätä vanhemmissa ikäryhmissä sijoittajatalouksien lukumäärä säilyi lähes ennallaan tai niissä tapahtui vain vähäisiä muutoksia verrattuna vuoteen 1988.

35-44-vuotiaat		45-54-vuotiaat		55-64-vuotiaat		65- -vuotiaat	
1994	1988	1994	1988	1994	1988	1994	1988
%	%	%	%	%	%	%	%
15	37	19	32	20	34	19	45
6	6	8	8	10	5	8	2
3	5	7	7	9	10	6	7
4	11	14	12	4	5	9	3
9	9	7	9	11	4	11	19
28	16	21	16	23	27	23	11
8	4	6	6	6	5	6	4
16	3	3	1	1	1	0	0
4	6	8	7	6	8	11	10
7	1	5	0	9	0	6	0
	2		2		0		0
100	100	100	100	100	100	100	100
7 500	13 790	12 520	15 830	8 590	10 340	7 590	11 350

Pörssisijoitusten rakenne

Kansantalouden kehitys oli 90-luvun alkuvuosina osakesijoittajan suuri huolenaihe. Monenlaiset ongelmat ovat näivettäneet osakesijoittamista. Piensijoittajan voi olla vaikea päättää mihin osakkeisiin rahat sijoitetaan ja mitä riskejä otetaan.

Perinteellisesti suomalainen piensijoittaja on suosinut pankkiosakkeita ja vanhojen teollisuusyritysten osakkeita. Nämä osakkeet ovat olleet myös hyvin edustettuina sekä vuoden 1988 että vuoden 1994 varallisuusaineistossa.

Dramaattisin muutos tapahtui pankki- ja vakuutusosakkeissa lamavuosien mainingeissa. Niiden osuus kotitalouksien pörssisijoitusten arvosta oli vielä vuonna 1988 yli kolmannes (37 %). Vuonna 1994 osuus oli enää alle viidennes (18 %) (taulukko 14).

Pankkiosakkeiden paino osakesalkussa oli vuonna 1988 erityisen suuri eläkeikäisten, 65 vuotta täyttäneiden talouksissa ja myös nuorten, alle 25-vuotiaiden talouksissa. Nuorten talouksissa osakkeita voi olla senkin takia, että vanhemmat ovat antaneet niitä lapsilleen ennakkoperintöinä. Näissä kahdessa ikäryhmässä myös sijoitusten arvo putosi eniten (kuvio 19).

Monialateollisuuden osakkeet lisäsivät osuuttaan pörssiosakesijoituksissa. Myös Otc-listan ja meklarien listan osakkeet sekä sijoit-

tusrahastojen osuudet kasvattivat suosiotaan piensijoittajan sijoituskohteina. Muun teollisuuden ja palvelualojen osakkeissa ei tapahtunut selkeitä muutoksia.

Monialateollisuuden osakkeisiin oli sijoittanut varojaan 60 000 kotitaloutta. Keskimääräissijoitus oli reilut 64 000 markkaa. Vaikka niin sanottujen pikkulistojen, Otc- ja meklarilistojen osakkeisiin sijoitettavia kotitalouksia oli melko vähän, markkamääräisesti osakesalkun arvo nousi kärkipäähän (taulukko 15). Näillä listoillahan on kehityskykyisiä pienyrityksiä ja niiden osakkeilla on ollut hyviä tuotto-odotuksia, joten ne houkuttelevat sijoittajia.

Pankki- ja rahoitusosakkeisiin sekä vakuutus- ja sijoitusosakkeisiin rahansa laittaneita oli suuri joukko, mutta keskimäärin sijoitukset olivat suhteellisen pieniä.

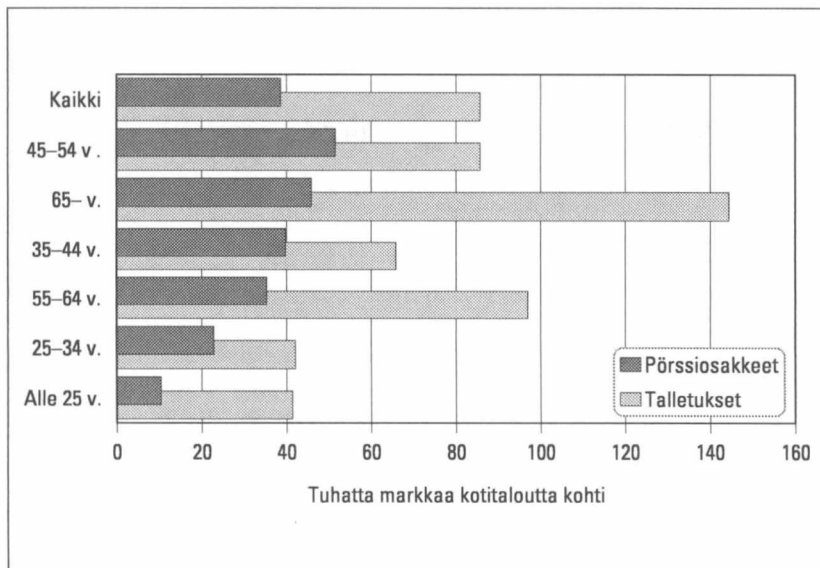
Pörssisijoitukset ja talletukset

Pörssiosakesijoittajista suuri osa kuuluu hyvätuloisiin kotitalouksiin tai he ovat muuten varakkaita. Tästä syystä myös muuta rahoitusvarallisuutta, etenkin talletusvaroja pörssisijoittajilla oli huomattavan paljon.

Erityisesti vanhimmissa ikäluokissa, 65 vuotta täyttäneillä ja vähän nuoremmilla, 55–64-vuotiailla talletuksia oli moninkertaisesti keskimääräistalletuksiin (41 500 mk) verrattuna.

Taulukko 15. Kotitalouksien sijoitukset julkisesti noteerattuihin osakkeisiin (KV 3) vuonna 1994, markkaa sijoittajataloutta kohti ja sijoituksia tehneiden talouksien lukumäärä

Arvopaperilaji	Mk	Talouksia
Monialateollisuuden osakkeet	64 500	60 000
Meklarilistan osakkeet	48 800	33 100
Sijoitusrahastojen osuudet	46 700	21 000
OTC-listan osakkeet	45 400	17 600
Metalliteollisuuden osakkeet	38 000	39 200
Muiden palvelualojen osakkeet	26 700	44 800
Metsäteollisuuden osakkeet	22 700	67 800
Muun teollisuuden osakkeet	21 700	53 900
Pankki- ja rahoitusosakkeet	12 800	245 800
Vakuutus- ja sijoitusosakkeet	7 700	173 100

Kuvio 20. Kotitalouksien pörssiosakkeet ja talletukset viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa pörssi-sijoituksia tehnyttä kotitaloutta kohti

Kuviosta 20 näkyy pörssiosakkeisiin sijoitaneiden pörssisalkun suuruus ja myös talletusten määrä ikäryhmittäin.

Sijoitusrahasto-osuudet

Sijoitusrahastoilla on useissa muissa maissa ollut kauan suuri osuus yksityisten kansalaisten arvopaperisäästämisen osuudessa. Sijoitusrahaston idea on, että omaisuutta voidaan hoitattaa ammattimaisilla asiantuntijoilla. Ostamalla rahaston osuuksia annetaan varat omaisuudenhoitoyhtiölle, yhtiöiden asiantuntijoiden hallintaan. Näin sijoitusten suunnitteluun ja salkun hoitoon tulee ammattipätevyyttä. Siihen tulee myös tasa-arvoisuutta, joka ei katso omaisuuden suuruutta. Pienelläkin panoksella pääsee osalliseksi suuresta ja hajautetusta osakesalkusta.

Sijoitusrahastot tulivat Suomeen varsin myöhään, edellisen varallisuusaineiston keräämisen aikoihin 80-luvun lopulla. Alkuaikoina vain hyvin pieni osa sijoituksista suuntautui sijoitusrahastoihin. Nyt niillä on jo kohtalainen merkitys sijoittamisvaihtoehtona (taulukko 14) ja rahastoihin sijoittaminen on ilmeisessä kasvussa.

Lukumääräisesti sijoitusrahastoihin si-

joittajia oli toistaiseksi hyvin vähän. Vain noin 21 000 taloutta oli tarttunut tähän mahdollisuuteen varallisuustutkimuksen tietojen mukaan (taulukko 15). Puolet heistä oli 45-64-vuotiaiden talouksia ja rahasto-osuuksia oli keskimäärin noin 45 000 markan arvosta.

Entuudestaan tiedetään, että innokkaimmat tallettajat löytyvät vanhemmista ikäluokista. On hyvinkin mahdollista, että osa viime vuosina verovapailta määräaikaistalletuksista vapautuneista varoista on siirtynyt muun muassa sijoitusrahastoihin.

Joukkovelkakirjat

Joukkovelkakirjalainojen suosio yksityistalouksien sijoituskohteena on perustunut niiden hyvään tuottoon ja helppohoitoisuuteen. Ne eivät ole yhtä alttiita kurssiheilahteluille kuin osakkeet. Omalta osaltaan suosiota on ylläpitänyt valtion obligaatioiden verovapaus ja riskittömyys.

Tämän tutkimuksen aineistoon kerättiin tietoja obligaatioista, debenttureista ja muista joukkovelkakirjoista. Suurella osalla joukkovelkakirjamarkkinoista toimivat suur-sijoittajat: yritykset, rahalaitokset ja vakuutusyhtiöt.

Yksityishenkilöille tarkoitetut joukkovelkakirjat eivät kuitenkaan ole liiemmitä yleistyneet. Päinvastoin, sijoittajakotitalouksien lukumäärä oli pienempi vuonna 1994 kuin 1988. Joukkovelkakirjojen tarjonta lainamarkkinoilla vaikuttaa kotitalouksien hankinta-aktiiviteettiin. Tarjonnan volyyymi voi vaihdella muun muassa sen mukaan millainen korkotaso kulloinkin on. Valtion alijäämää rahoitettiin 80-luvun loppupuolella mm. verottomilla obligaatioilla, joita myös yksityistaloudet hankkivat.

Joukkovelkakirjasijoituksia oli vuoden 1994 tietojen mukaan 3 000 markkaa kotitaloutta kohti, mikä oli hieman vähemmän kuin 1988. Vaikka kaikkia kotitalouksia kohti laskettu markkamäärä on polkenut paikallaan, sijoittajataloutta kohti laskettu keskiarvo kasvoi tuntuvasti.

Joukkovelkakirjoja hallussaan pitävillä talouksilla papereiden arvo oli huomattavan suuri, keskimäärin 92 400 markkaa. Tämä oli 50 prosenttia enemmän kuin 1988.

Merkittävä luotonottaja Suomen joukkovelkakirjamarkkinoilla on ollut valtio. Kotitalouksienkin hankkimista joukkovelkakirjoista reilusti yli puolet (56 %) oli valtion liikkeelle laskemia. Erityisesti vanhemmat ikäluokat suosivat valtion papereita, nu-

Taulukko 16. Arvopapereita hankkineiden desiiiryhmien osuudet arvopapereiden omistuksesta 1994 ja 1988, %

Desiiiryhmä	% -94	% -88
I, vähiten omistava 10 %	0,1	0,1
II	0,2	0,3
III	0,4	0,4
IV	0,6	0,5
V	1,2	1,0
VI	2,1	1,8
VII	3,9	3,6
VIII	8,0	6,9
IX	17,0	14,6
X, eniten omistava 10 %	66,7	70,8
Yhteensä	100,0	100,0

remmilla ja keski-ikäisillä pääosa joukkovelkakirjoista oli yritysten liikkeelle laske-

mia. Ehkäpä juuri mainitun riskittömyyden, helppohoitoisuuden, verottomuuden yms. seikkojen takia, joukkovelkakirjoja on totuttu pitämään varakkaiden ikäihmisten säästämismuotona. Tämänkin tutkimuksen mukaan sijoitusten suuruus kasvaa tasaisesti mitä vanhempiin ikäluokkiin mennään. Lähes kolmasosa joukkovelkakirjoja omistavista talouksista oli 65 vuotta täyttäneitä. Alle 35 vuotiailla joukkovelkakirjoja oli mittattoman vähän.

Arvopaperiomistuksen keskittyminen

Arvopaperiomistuksen jakautuminen kotitalouksien kesken on hyvin epätasainen. Iso osa omistaa vähäisen määrän arvopapereita. Suuria pääomasijoituksia tekevät ovat omassa kastissaan.

Arvopapereita omistavat kotitaloudet (ei osuustodistuksia omistavat) on viereisessä taulukossa järjestetty jonoon vähiten omistavista eniten omistaviin, jonka jälkeen on laskettu kunkin kymmenyksen omistusosuus.

Sijoittajatalouksista 10 prosenttia omisti noin 67 prosenttia arvopapereiden yhteismäärästä. Vastaavasti vuonna 1988 10 prosentilla oli hallussaan 71 prosenttia arvopapereista. Jakauma tasoittui siis aivan huipulla, mutta muuten siinä ei tapahtunut kovin suuria muutoksia (taulukko 16).

Sijoitusten ominaisuudet

Varallisuustutkimuksen yhteydessä kysyttiin myös haastateltavilta heidän mielipiteitään sijoituskohteiden ominaisuuksista. Haastateltaville esitettiin joukko luonnehdintoja sijoituskohteiden ominaisuuksista ja pyydettiin nimeämään kolme omasta mielestä tärkeintä. Ominaisuudet olivat seuraavat:

- sijoitus on helppo muuttaa käteisrahaksi
- sijoituksesta on mahdollisuus saada paljon tuottoja
- sijoitus on verotuksellisesti edullinen
- sijoitus säilyttää hyvin arvonsa
- sijoitus on turvallinen, eikä siihen liity varojen menetyksriskiä
- sijoitus on helppohoitoinen

Kahdeksan prosenttia kotitalouksista ei vastannut tähän mielipidekysymykseen.

Seuraavaksi joitakin poimintoja vastaajien arvostusprofiilien jakautumisesta. Kolmekymmentä prosenttia yli kahdesta miljoonasta vastaajasta asetti turvallisuuden ykkössijalle. Lähes yhtä moni (27 %) piti ensisijaisena ominaisuutena sitä, että sijoitus voidaan helposti muuttaa käteisrahaksi. Mahdollisuus hyviin tuottoihin oli arvostuslistan kärjessä 16 prosentilla. Seuraavat sijat menivät ominaisuuksille: arvon säilyminen (11 %), edullisuus verotuksessa (8 %) ja sijoituskohteen helppohoitaisuus (7 %).

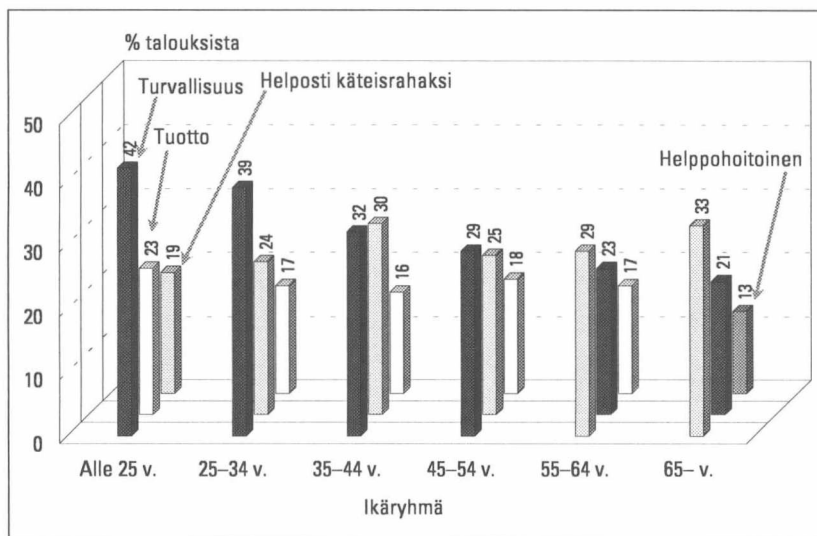
Suomalaiset ovat kaikesta päätellen hyvin turvallisuushakuisia sijoituskäyttäytymisessään. Tämä riskinottoa karttava piirre on juurtunut hyvin laajoihin kansalaisryhmiin. Kuviossa 21 arvostusprofiileja on tarkasteltu ikäryhmittäin. Neljä useammin tär-

keimmäksi sijoituksen ominaisuudeksi nousutta olivat: turvallisuus, helposti rahaksi muutettavuus, tuotto ja helppohoitaisuus.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna löytyy kolmenlaisia arvostusprofiileja. Nuorilla, alle 35-vuotiailla turvallisuus nousee ylitse muiden. Vastaaajista nelisenkymmentä prosenttia asetti turvallisuuden tärkeimmäksi sijoituksen ominaisuudeksi. Tuotto ja helposti rahaksi muutettavuus mainittiin paljon harvemmin tärkeimpänä ominaisuutena.

Keski-ikäisillä, 35-54 -vuotiailla turvallisuus ja helposti rahaksi muutettavuus olivat melko tasapäisiä. Vanhoilla, yli 55-vuotiailla helposti rahaksi muutettavuus oli usemmin mainittu ominaisuus ja turvallisuus tuli vasta sen jälkeen. Eläkeikäisillä myös helppohoitaisuus nousi esiin tärkeimpänä sijoituksen ominaisuutena.

Ominaisuuksien arvostaminen on hyvin samantapaista riippumatta siitä ovatko finanssisijoitukset suuria tai pieniä. Kotitalouksissa, joissa rahoitusvarat olivat alle 100 000 markkaa, turvallisuuden asetti tärkeimmäksi 31 %, helposti rahaksi muutettavuuden 27 % ja tuoton 16 %. Vastaaajat prosenttiluvut niissä talouksissa, joissa rahoitusvaroja oli 100 000 markkaa tai enemmän, olivat 28, 28 ja 18.

Kuvio 21. Mielipiteet sijoituksen tärkeimmästä ominaisuudesta viitehenkilön iän mukaan, % kotitalouksista

Muut rahoitusvarat

Muita rahoitusvaroihin luettiin tässä tutkimuksessa vakuutussäästöt, lainasaatavat ja

käteisvarat. Näiden osuus rahoitusvaroista oli 11 prosenttia.

Vakuutussäästäminen

Myös henki- ja eläkevakuutukset ovat säästämistä tai sijoituskohteita. Erityisesti niissä maissa, joissa lakiin perustuva tai työmarkkinasopimuksin sovittu sosiaaliturva ei ole kovin kattava, erimuotoista vakuutussäästämistä harrastetaan hyvinkin laajasti.

Vaikka Suomen sosiaaliturvan tasoa voidaan pitää melko hyvänä, täälläkin monet haluavat yksilöllisesti sitä parantaa. Työn merkityksen muuttuminen, kiinnostus varhaisempaan eläkkeelle siirtymiseen on lisääntynyt. Henkivakuutuksen ja sijoituksen eli säästöosuuden yhteen niputtamisella varmistetaan riskiturva itselle ja perheelle sekä saadaan samalla korkotuloja säästöosasta.

Vakuutussäästäjän motiivit saattavat olla moninaiset. Näihin tarpeisiin vakuutusyhtiöt ovat viime vuosina kilvan kehittäneet uusia tuotteita ja markkinoineet niitä suurelle yleisölle. Vakuutussäästämien onkin ruvennut muistuttamaan pankkitoimintaa.

Varallisuustutkimuksessa vakuutussäästämistä selviteltiin erikseen *säästöhenkivakuutusten* (KV 6) ja *vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen* osalta (KV 7).

Säästövakuutukset

Säästöhenkivakuutuksia hankkineita kotitalouksia oli 218 100. Määrä laski 6 vuoden takaisesta kymmenellä prosentilla. Epävarmaksi jää mistä lasku johtuu. Onko lama tai tuoton paneminen verolle lisännyt takaisinostoja enemmän kuin uusia vakuutuksenottajia on tullut tilalle? Syynä voi olla

myös se, että monet eivät osaa ajatella vakuutuksia säästämiskohteina ja ne voivat siitä syystä jäädä pois tutkimusaineistosta.

Vakuutuksia ottaneiden talouksien lukumäärä ei kerro sinällään vakuutuksien määrää. Taloudessa yhdellä tai useammalla voi olla säästövakuutus. Henkilöitä vakuutuksia ottaneissa talouksissa oli 658 000, mikä on 13 prosenttia koko väestöstä.

Säästövakuutuksen ottaneista talouksista 28 % oli 35–44-vuotiaiden talouksia, lähes yhtä paljon oli 25–34-vuotiaiden talouksia. Eri tuloluokkiin taloudet jakaantuivat yllättävän tasaisesti, aivan pienituloisia oli kuitenkin vähemmän. Työntekijätalouksia joukossa oli neljännes, alempia toimihenkilöitä viidennes ja ylempiä lähes viidennes.

Vakuutuksiin kertyneitä säästövaroja oli suunnilleen 2 000 markkaa kotitaloutta kohti. Vakuutukseen sijoittanutta taloutta kohti laskettu keskiarvo oli 19 300 markkaa. Summa oli lähes neljänneksen suurempi kuin 1988. Kaikkien kotitalouksien keskiarvossa oli vain kymmenen prosentin lisäys.

Eläkevakuutukset

Eläkevakuutussäästäminen oli tämän aineiston mukaan aika harvinaista. Vain noin 45 000 taloudella oli vapaaehtoisen eläkevakuutuksen säästöjä. Yli kaksi kolmasosaa näistä talouksista oli iältään 35–54-vuotiaita. Ylempiä toimihenkilöitä oli 35 % ja suunnilleen sama osuus oli kaikkein suurituloisimmilla talouksilla.

Eläkevakuutuksien pääoma-arvo oli kes-

kimäärin 1 000 markkaa kotitaloutta kohti. Vakuutuksen hankkineilla keskiarvo oli

50 000 markkaa. Vuodelta 1988 ei ole saatavissa vertailutietoja.

Käteisvarat ja saatavat

Varallisuustutkimuksessa selvitettiin myös suurehkot käteisvarat, kuten sekkit, ulkomaan valuutta ja muut suurehkot summat käteistä rahaa. Alle miljoona kotitaloutta, noin 43 prosenttia kaikista talouksista, ilmoitti omistavansa tämäntyyppistä varallisuutta.

Käteisvaroja oli kaikkia kotitalouksia kohti laskettuna 490 markkaa ja käteisvaroja omistavia kohti laskettuna 1 140 markkaa. Käteisvaroja omistavista huomattavasti keskimääräistä enemmän rahaa oli yrittäjillä (2 000 markkaa) ja 65-vuotta täyttäneillä lapsettomilla pareilla (2 200). Keskimääräisumman tienoilla rahaa oli lapsiperheillä (1 200). Noin viitisensataa käteistä oli työtömillä ja pienituloisilla. Yksinhuoltajilla oli vain 380 markkaa käteistä.

Joka neljännellä eli reilusti yli puolella miljoonalla kotitaloudella oli jonkintyyppi-

siä saatavia. Saatavia ovat mm. velat työsuorituksista, palkkarästit, "pienet" vipit toisille kotitalouksille tai sukulaisille, tulossa olevat veronpalautukset.

Saatavia oli kaikkia kotitalouksia kohti laskettuna 3 140 markkaa ja 12 600 markkaa niitä talouksia kohti, joilla oli saatavia. Saatavat lisääntyivät huomattavasti vuodesta 1988. Talouslama konkursseineen, yksityisten ihmisten toimeentulovaikeudet jne. lisäsivät muun muassa palkkasaatavia ja aiheutti sen, että kotitaloudet joutuivat lainaamaan rahaa toisiltaan tai nuorten ihmisten taloudet vanhemmiltaan.

Melko isoja saatavia oli esimerkiksi 65-vuotta täyttäneillä lapsettomilla pareilla (21 000 markkaa), yrittäjätalouksilla (29 300 mk), eläkeläisillä (19 500 mk) ja suurituloisilla (28 000 mk).

Varallisuuden jakautuminen

Varallisuus on aina ollut epätasaisesti jakautunutta. Omaisuussuhteissa on hyvin suuria eroja väestöryhmien kesken. Taloushistoriasta muistetaan aikoja, jolloin omaisuuden uudelleenjakoa tapahtui lyhyessä ajassa laajamittaisesti. Talouden ylikuumenemisen merkeissä suistuttiin 1930-luvulla lamaan, jolloin mm. maatilojen pakkohuutokaupoissa omaisuutta siirtyi suuremmille tilanomistajille ja kauppiaille. Huonot ajat eivät olleet huonoja kaikille. Monet onnistuivat kasamaan omaisuuksia lamankin aikana.

Vaikka 90-luvun taloudellista taantumaa onkin joskus verrattu 30-luvun pula-aikaan, niin yhteiskunta tuolloin oli kovin erilainen.

Varallisuusaineistojen valossa näyttää siltä, että kotitalouksien varallisuuserot ovat pikkuhiljaa muuttuneet jonkin verran epätasaisempaan suuntaan 80-luvun lopulta (taulukko 17). Kotitalouksista kymmenesosalla (ylin desiiililuokka) oli hallussaan kolmannes (33 %) bruttovarallisuudes-

ta. Osuus oli 0,6 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 1988. Myös köyhät ja vähävaraiset kotitaloudet lisääntyivät. Nettovarallisuuden mukaan tarkasteltuna jakaumaerot olivat jyrkemmät. Vuonna 1994 suurivelkaiset talouksia oli enemmän kuin 1988.

Väestöryhmittäinen varallisuuserojen tarkastelu osoittaa, että väestöryhmien sisällä tapahtui pieniä muutoksia (kuviot 22 ja 23).

Sosioekonomisten ryhmien *varallisuusjakaumien tarkastelu* (KV 8) osoittaa, että maatalousyrittäjien varallisuus jakautui kaikkein tasaisimmin. Jakauma myös tasoitui entisestään vuodesta 1988. Maatiloilla tapahtui rakennemuutosta ja pientiloja on hävinnyt pois.

Eläkeläisten ryhmässä varallisuuserot olivat suurimmat (jos ei huomioida työttömien ryhmää). Heidänkin ryhmässä tapahtui pientä tasoittumista. Eläkeläisiksi tulee entistä enemmän paremmassa varallisuusasemassa olevia työeläkeläisiä.

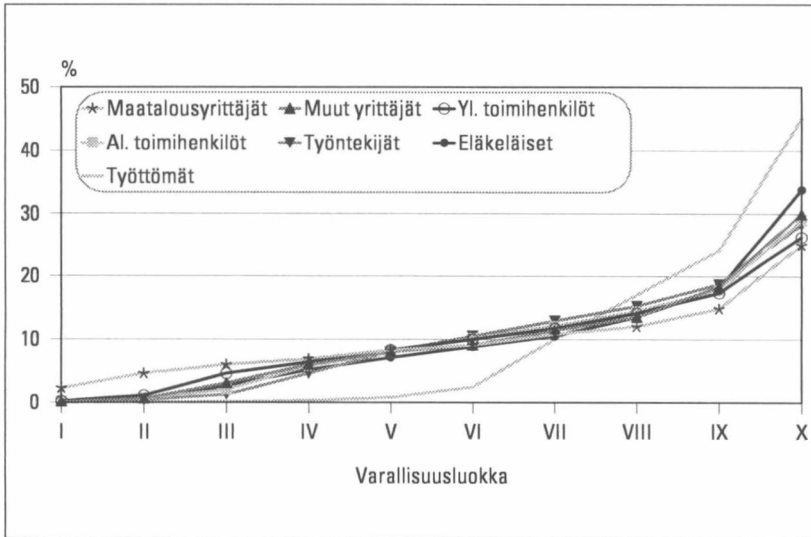
Palkansaajien eli toimihenkilöiden ja työntekijöiden ryhmissä varallisuuserot pysyivät lähes ennallaan. Muiden yrittäjien kuin maatalousyrittäjien varallisuuserot sensijaan kasvoivat. Tämä yrittäjien ryhmä on hyvin heterogeeninen. Samassa ryhmässä on sekä pienyrittäjiä että laajempaa yritystoimintaa harjoittavat.

Työttömien talouksissa varallisuuden jakautuminen oli hyvin epätasainen. Vuonna 1994 työttömien 209 400 taloudesta 60 prosenttia oli sellaisia, joiden omaisuus oli sangen vähäistä. Työttömissä oli myös varakkaampia ja ryhmän sisäiset erot olivat suuret. Vuonna 1988 työttömien joukko oli niin pieni, että luotettavia vertailulukuja ei voi laskea.

Vanhastaan tunnettu varallisuuden jakautumisen perusmalli on niin sanottu elin-kaarimalli. Siinä korostetaan säästämistä varallisuuden lähteenä. Mallista on erilaisia versioita, eikä se pysty selittämään kaikkia

Taulukko 17. Desiiiliryhmien varallisuusosuudet vuosina 1988 ja 1994, %

Varallisuus-desiili	Brutto-varallisuusosuus, %		Netto-varallisuusosuus, %	
	1988	1994	1988	1994
I	0,1	0,0	-1,7	-2,3
II	0,6	0,3	0,1	-0,0
III	2,2	1,2	1,3	0,5
IV	4,8	4,1	3,8	2,5
V	7,3	7,2	6,4	5,6
VI	9,2	9,2	8,6	8,6
VII	11,5	11,6	11,3	11,5
VIII	13,9	14,6	14,4	15,1
IX	18,0	18,8	19,3	20,8
X	32,4	33,0	36,6	37,7
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0

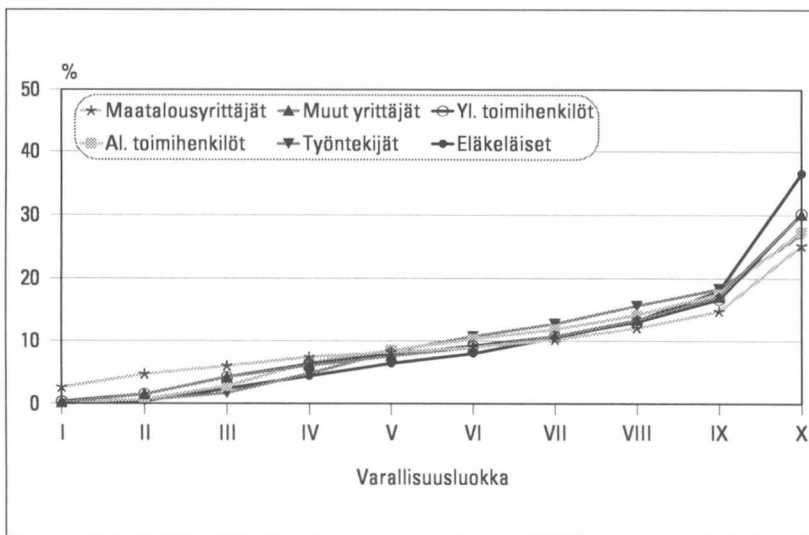
Kuvio 22. Bruttovarallisuuden jakautuminen sosioekonomisissa ryhmissä vuonna 1994, desiiliuokan %-osuus varallisuudesta

varallisuusjakautumien piirteitä. Perusmallissa työssäoloaikana tulojen ja kulutuksen välinen ero säästetään. Varallisuuden huipun pitäisi tulla työiän lopussa ennen eläkkeelle siirtymistä, jonka jälkeen varallisuus vähenisi.

Malli ei soveltune kovin hyvin esimerkiksi köyhien ja rikkaiden varallisuuden selittämiseen. Koko väestön osalta se näyttää toimivan paremmin. Kuviossa 24 on tarkasteltu varallisuuden ja iän välistä riippuvuutta. Jakautumassa on selvää "elinkaarimuo-

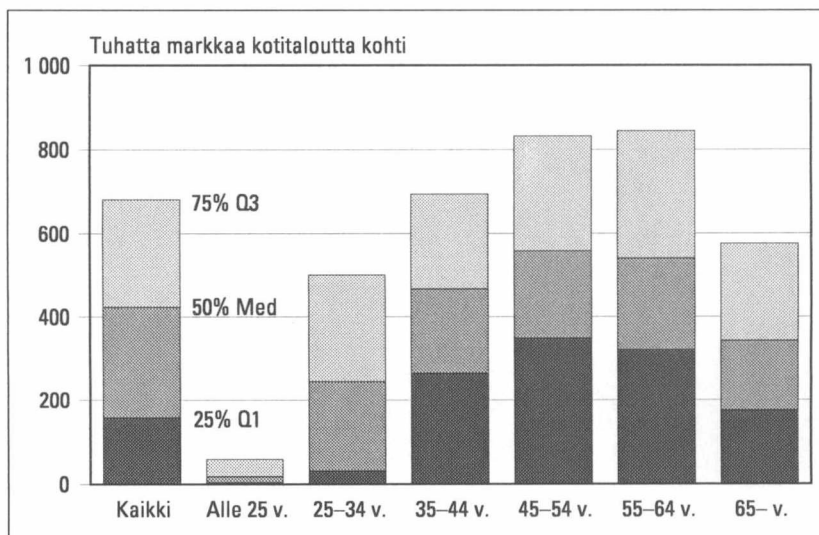
toa". Varallisuuden tunnusluvuiksi on tässä laskettu keskiarvon sijasta mediaani ja kvartiilit eli neljännespisteet (yläkvartiili = Q3 ja alakvartiili = Q1).

Tulo- tai varallisuusjakautumassa keskiarvon antama kuva aineiston päätendenssistä voi olla harhaanjohtava, jos esimerkiksi harvat suurituloiset tai hyvin rikkaat vaikuttavat keskiarvoon liian suurella painolla. Mediaani olisi tällöin parempi. Siinä aineisto jaetaan kahteen yhtä suureen osaan, ylä- ja alapuolelle jää 50 % jakautumasta.

Kuvio 23. Bruttovarallisuuden jakautuminen sosioekonomisissa ryhmissä vuonna 1988, desiiliuokan %-osuus varallisuudesta

Kuvio 24. Bruttovarallisuuden jakautuminen ikäryhmittäin 1994, yläkvartiili (Q3), mediaani (Med) ja alakvartiili (Q1), markkaa kotitaloutta kohti

Varallisuustutkimuksen aineistossa mediaani asettuu aika lähelle keskiarvoa muissa ikäryhmissä paitsi alle 25-vuotiailla ja 65 vuotta täyttäneillä. Alle 25-vuotiailla medianin ja keskiarvon välillä oli huima ero,

mediaani oli vain 23 % keskiarvosta. Eroon vaikutti osaltaan ja hyvin suurelta osalta asuntovarallisuus, sen puuttuminen valtaosalta nuorista. Jos asuntovarallisuutta ei oteta huomioon, ero oli 50 %:n paikkeilla.

Käsiteviitteet

KV 1.

Asuntovarallisuuden arvo saatiin kysymällä kotitalouksilta heidän omistuksessa olevien asuntojen käypää arvoa. Käyväksi arvoksi pyydettiin arviota kuinka paljon asunnosta saataisiin, jos se myytäisiin markkinoilla. Osa kotitalouksista ei pystynyt tai halunnut esittää tällaista arviota. Nämä puuttuvat havainnot saatiin aineiston jälkikäsittelevävaiheessa mallittamalla saatu aineisto. Tätä kautta muodostettiin aineistoon puuttuvat arvot. Mallituksessa käytettyjä muuttujia olivat mm. asunnon sijainti (alue), asunnon koko ja talotyyppi.

KV 2.

Kulkuvälineiden arvo saatiin kysymällä haastattelussa omistettujen kulkuvälineiden käypää arvoa. Jos haastattelussa ei pystytty arviota esittämään, kysyttiin merkki-, malli- ja vuosimallitiedot, joiden perusteella muodostettiin myöhemmin arvotiedot. Autojen arvotiedot saatiin näiden merkki- yms. tietojen perusteella käytettyjen autojen hintatietoja kerääväältä Auto-Data Oy:ltä.

KV 3.

Julkisesti noteerattujen osakkeiden ja sijoitusrahasto-osuuksien **arvonmäärittä** ei tehty haastattelutilanteessa. Haastattelulomakkeella oli sovellus, josta valittiin osakesarjat, jonka jälkeen kysyttiin omistettujen osakkeiden lukumäärät.

Aineiston luontivaiheessa muodostettiin ohjelmallisesti pörssiosaketiedostoa hyväksikäyttäen markkina-arvot ja muut tulostukseen tarvittavat tiedot. Alla on lueteltu esimerkkejä tutkimusaineistossa olevista osakkeista.

Esimerkkejä

- pankki- ja rahoitusosakkeista:
INTERBANK

KOP
OKO
KOP
UNITAS
ÅLANDSBANKEN

- vakuutus- ja sijoitusosakkeista:
CITYCON
INTERAVANTI
OP-SIJOITUS
POHJOLA
SAMPO
SYP-INVEST
- muiden palveluiden osakkeista:
BIRKA LINE
EFFJOHN
FINNAIR
FINNLINES
FORD
KESKO
LOUNAISSUOMEN SÄHKÖ
RAUTAKIRJA
STARCKJOHANN
STOCKMANN
SÄKKIVÄLINE
TAMRO
TIETOTEHDAS
ESPOON SÄHKÖ
- metalliteollisuuden osakkeista:
FISKARS
KONE
METRA
OUTOKUMPU
RAUTARUUKKI
SANTASALO-JOT
TAMPELLA
VALMET
- metsäteollisuuden osakkeista:
ENSO-GUTZEIT
KYMME
METSÄ-SERLA

STROMSDAL

- monialateollisuuden osakkeista:
AMER
ASKO
HACKMAN
INSTRUMENTARIUM
NOKIA
PARTEK
REPOLA
- muun teollisuuden osakkeista:
AAMULEHTI-YHTYMÄ
CULTOR
FINVEST
HARTWALL
HUHTAMÄKI
ITIKKA-LIHAPOLAR
LÄNNEN TEHTAAT
POLAR KANTA
RAISION TEHTAAT
TAMFELT
VAISALA
WSOY
KEMIRA
- OTC-listan osakkeista:
ALCOM
CHIPS
ETELÄ-SAIMAAN KUSTANNUS
TUOMO HALONEN
HONKARAKENNE
KASOLA
KESLA
LEMMINKÄINEN
OLVI
PENOPE
PL-CONSULTING
PLANDENT
P-KARJALAN KIRJAPAINO
SAUNATEC
SENTRA
SSK SUOMEN SÄÄSTÄJIEN KIINT.
SUOMEN HELASTO
SUOMEN OPTIOPÖRSSI
TULIKIVI
UNIC

VALTAMERI

VIATEK

- meklarilistan osakkeista:
AAMULEHTI-YHTYMÄ
ASPO
BALANSOR
BENEFON
ILKKA
INGMAN FOODS
JYLLINKOSKEN SÄHKÖ
KYLPLYLÄKASINO
MIT
ORION
PANOSTAJA
RAISION TEHTAAT
SAVON SANOMAT
SIJOITUS FORESTIA
TUNTURIPYÖRÄ
TURKISTUOTTAJAT
YIT-YHTYMÄ
- sijoitusrahasto-osuuksista:
A. BERG FIM
A. BERG FINLAND
ABB KORKO+OSAKE
A. BERG OBLIGAATIO
AKTIA CAPITAL
AKTIA INTEREST
AKTIA GLOBAL
AKTIA SECURA
ARCTOS FUTURA
DIANA OSAKE
GYLLENBERG TEOLLISUUS
KANSALLIS-KORKO
KANSALLIS-METSÄ
KANSALLIS-TUOTTO
KANSALLIS-KASVU
ODIN FINLAND
OP-DELTA
OP-METSÄ
OP-TUOTTO
PRESTA
PSP MK KORKO
KASVU-SYP
RISKI-SYP
TUOTTO-SYP

KV 4.

Muiden arvopapereiden arvostus. Pörsissä tai julkisesti noteeraamattomat osakkeet arvostettiin nimellisarvon mukaan. Osakkeista selvitettiin vain nimellisarvo ja omistettujen osakkeiden lukumäärä. Puuttumaan jääneet nimellisarvot selvitettiin verohallituksen luetteloiden avulla. Myös kaikki joukkovelkakirjat ovat nimellisarvoisina.

KV 5.

Vuoden 1988 osakekurssit saatiin vuoden 1988 tutkimuksen pörssiosaketiedostosta. Pörssilistat muuttuvat vuosittain, osakesarjoja poistuu kokonaan ja uusia voi tulla tilalle. Myös eri listausmuotojen välillä tapahtuu muutoksia, esimerkiksi OTC-listalta voidaan siirtyä varsinaiselle pörssilistalle yms. Vuoden 1988 sarja-aineisto luokiteltiin uudelleen vuoden 1994 mukaisesti. Kaikkia muuttuneita ja poistuneita sarjoja ei voitu sijoittaa uuteen sarjajakoon, vaan ne jätettiin vanhan järjestelmän mukaisesti paikoilleen.

KV 6.

Säästövakuutuksien arvo saatiin siten, että

haastateltavilta kysyttiin vakuutukseen kertyneen säästöosan markkamäärä. Mikäli kertyneen säästön määrää ei tiedetty, kysyttiin vakuutuksen alkamis- ja päättymisajankohdat, vuosimaksu ja kuinka kauan maksuja on maksettu. Vakuutusosakeyhtiö Varalta saatiin laskentamalli, jolla säästösumma laskettiin näissä tapauksissa.

KV 7.

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen pääoma-arvon selvittämiseen käytettiin kahta tapaa: haastateltava ilmoitti kertyneen pääoma-arvon tai se laskettiin vuosimaksujen perusteella.

KV 8.

Päätelmät **varallisuusjakauman muutoksista** on tehty Ginikeroimien perusteella. Kertoimet laskettiin vuosien 1988 ja 1994 aineistoista ja katsottiin miten kertoimien arvot ovat muuttuneet. Ginikerroin on tuloja varallisuustutkimuksissa usein käytetty eriarvoisuusmitta.

Tutkimusmenetelmä ja tietojen luotettavuus

Tietojen keruu

Vuoden 1994 tutkimusaineisto muodostettiin 5 210 kotitalouden haastattelutiedoista. Keruu tehtiin tietokoneavusteisesti tulonjakotilaston tietojenkeruun yhteydessä. Keruvaiheen jälkeen käsittely eriytettiin. Kaikki kotitaloutta koskevat taustatiedot, tulotiedot ja hallinnollisista rekistereistä tulevat tiedot yhdistettiin kuitenkin varallisuustietoihin tulonjakotilastosta.

Tietojen tuotanto

Varallisuustutkimuksen tietojen tuotannossa kokeiltiin uutta tuotantomenetelmää, jossa tulostustiedosto muodostettiin ilman raskaita tietokantasovelluksia.

Haastattelutiedot siirtyivät haastattelijoiden mikroilta Tilastokeskuksen verkkopalvelimelle. Palvelimelta muodostettiin Unix-laitteelle peräkkäistiedosto, jota käytettiin aineiston jälkitarkistusvaiheessa. Lopullinen tulostustiedosto tehtiin useista osatiedoista ja tulonjakotutkimuksen tietokannoista poimituista taustatiedoista.

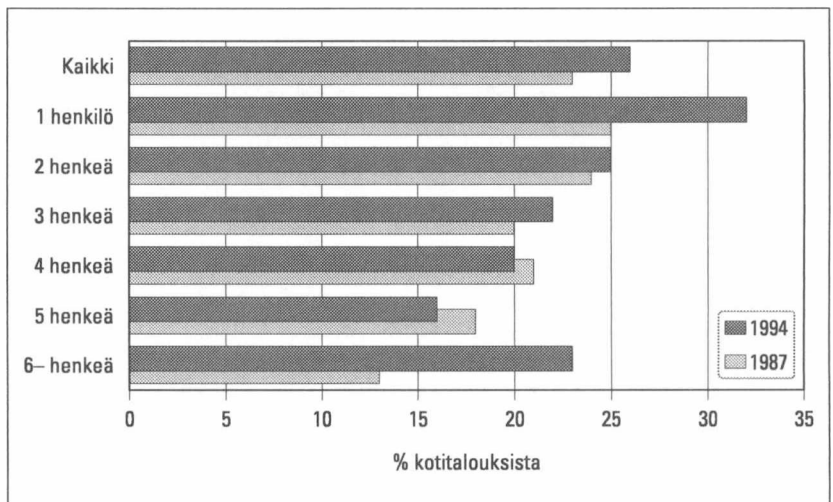
Otanta ja estimointi

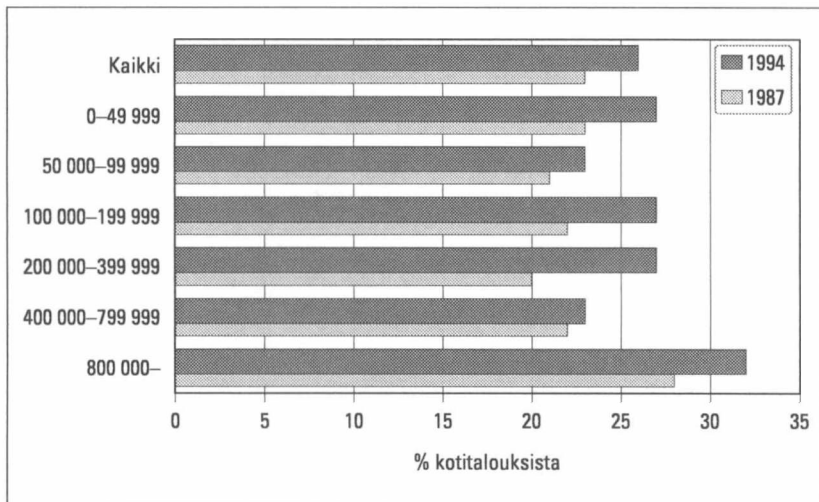
Varallisuustutkimuksen otoksena oli tulonjakotilaston niin kutsuttu uusi paneeliosa. Otoskoko oli 6 926 taloutta. Otos poimittiin Tilastokeskuksen asuntokuntia sisältävästä master-otoksesta, jonka peruskehikkona on väestön keskusrekisteri.

Otoksen poiminta tehtiin aluksi sosioekonomisen ryhmän suhteen ositettuna otantana. Yrittäjillä ja suurituloisilla oli muita väestöryhmiä suurempi todennäköisyys sisältyä otokseen. Tutkimusaineistoon saajien kotitalouksien lukumääräksi tuli 5 210.

Otostutkimuksissa estimoinnilla arvioidaan perusjoukon tunnusluvut otoksen perusteella. Otospainot lasketaan käyttäen hyväksi kunkin kotitalouden todennäköisyyttä sisältyä otokseen. Painokertoimet kalibroidaan vastaamaan perusjoukon jakaumia seuraavien muuttujien suhteen: suuralue, kotitalouden koko, jäsenten ikä, sukupuoli, valtionveronalaiset ansio- ja omaisuustulot, veronalaiset varat ja palkkatulonsaajien lukumäärä.

Kuvio 25. Kato kotitalouden koon mukaan 1994 ja 1987, % kotitalouksista

Kuvio 26. Kato kotitalouden verotettavan varallisuuden (mk) mukaan 1994 ja 1987, % kotitalouksista

Tietojen luotettavuus

Otannalla kerätyt aineistot sisältävät aina sekä systemaattisia että satunnaisia virheitä. Tyypillisiä systemaattisia virhelähteitä ovat otoskehikon puutteisiin liittyvät peittovirheet ja kadon aiheuttamat virheet.

Tiedonkeruussa ja käsittelyssä voi tulla monista eri syistä satunnaisvirheitä. Tutkimustuloksiin aiheuttaa merkittäviä virheitä ja tietojen epävarmuutta ns. yksikkökato. Osa kotitalouksista kieltäytyy tai ei muusta syystä osallistu tutkimukseen. Ns. eräkatoa syntyy kun tiettyjen muuttujien havaintoarvot jäävät puuttumaan vastaajan kieltäytyessä ilmoittamasta esimerkiksi talletustensa määrää.

Kato aiheuttaa virhettä tuloksiin, jos kadoksi jääneiden kotitalouksien ominaisuudet poikkeavat vastanneiden ominaisuuksista. Varallisuustutkimuksen kato on epätasais-

ti jakautunut tärkeimpien taustamuuttujien suhteen. Kadon jakaumaa voidaan tutkia muun muassa verotusrekisteritietojen perusteella. Näitä asioita ja virheiden vaikutusta tutkimustuloksiin käsitellään myöhemmin ilmestyvässä laaturaportissa.

Yksikkökato kasvoi jonkin verran vuoden 1987 Säästämis- ja velkaantumistutkimukseen verrattuna. Vuonna 1994 kato prosentti oli 26, mikä oli kolmisen prosentin tiyksikköä enemmän kuin 1987. Katoprosentin laskennassa on käytetty koko otokselle laskettua painokerrointa.

Kato on keskimääräistä paljon yleisempää yhden hengen talouksissa. Näissä talouksissa kato kaiken lisäksi lisääntyi keskimääräistä kasvua enemmän. Myös kaikkein varakkaimpien keskuudessa kato on huomattavan yleistä (kuvio 25 ja 26).

Kuvio Figure	Taulukko Table		Sivu Page
1		Kotitalouksien varallisuuden muodostuminen	Sources of wealth of households 10
2		Kotitalouksien varallisuuden koostumus 1994	Structure of wealth of households 1994 11
3		Oman asunnon osuus varallisuuden arvosta eräissä väestöryhmissä 1994, %.	Proportion of own dwelling in household's assets in given household types 1994, % 11
	1	Kotitalouksien varallisuuden arvo vuosina 1988 ja 1994, markkaa kotitaloutta kohti	Value of household's assets 1988 and 1994, FIM per household 12
4		Kotitalouksien varallisuuden koostumus 1988 ja 1994, %	Structure of wealth of households 1988 and 1994, % 12
	2	Velat kotitaloutta ja kulutusyksikköä kohti 1988-1995, mk	Liabilities per household and per unit of consumption 1988 to 1995, FIM 13
5		Asuntovelat asuntovelallista kotitaloutta kohti eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1988 ja 1994, markkaa	Housing loans per household with housing loans by socio-economic group 1988 and 1994, FIM 14
	3	Velat kotitaloutta kohti 1994, mk	Liabilities per household 1994, FIM 14
	4	Bruttotulot ja käytettävissä olevat tulot kotitaloutta kohti 1994, mk	Gross income and disposable income per household 1994, FIM 15
6		Kotitalouksien tulojen rakenne eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1988 ja 1994, osuus bruttotuloista %	Structure of households' income by socio-economic group 1988 and 1994, proportion in gross income, % 16
7		Kotitalouksien bruttotulojen ja käytettävissä olevien tulojen muodostuminen eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1994, markkaa kotitaloutta kohti	Households' gross income and disposable income by socio-economic group 1994, FIM per household 16
8		Omistusasunnossa asuvien varsinaisen asunnon ja sijoitusasuntojen arvo ikäryhmittäin 1994, markkaa	Value of dwelling proper and investment dwelling of those living in owner-occupied dwellings by age group 1994, FIM 18
	5	Omistus- ja vuokra-asuminen väestöryhmittäin 1994, varsinaisen asunnon arvo (mk), omistus- ja vuokra-asumisen yleisyys (%) ja keskimääräinen asuinpinta-ala (neliötä)	Living in owner-occupied and rented dwellings by age group 1994, value (FIM) of dwelling proper, proportions (%) of those living in owner-occupied and rental dwellings, and average floor area (sq. metres) 19
	6	Kotitalouksien jakautuminen asumismuodon mukaan 1988 ja 1994, %	Distribution of households by form of housing 1988 and 1994, % 20
	7	Kotitalouksien jakautuminen asumismuodon mukaan pieni- ja suurituloisilla 1988 ja 1994, %	Distribution of households by type of housing and by lowest and highest income bracket 1988 and 1994 20

Kuvio Figure	Taulukko Table	Sivu Page
9	Omassa talossa asuvien asuntovarallisuus ikäryhmittäin 1988 ja 1994, markkaa	Assets in housing of those living in owner-occupied house by age group 1988 and 1994, FIM 20
10	Omassa osakehuoneistossa asuvien asuntovarallisuus ikäryhmittäin 1988 ja 1994, markkaa	Assets in housing of those living in owner-occupied flat by age group 1988 and 1994, FIM 21
8	Asuntovelallisten kotitalouksien jakauma asuntovelkojen suuruuden mukaan 1988 ja 1994, %	Distribution of households with housing loans by amount of housing loans 1988 and 1994, % 21
11	Asuntovelallisten talouksien asuntolainat iän mukaan 1994 ja 1988, markkaa asuntovelallista kotitaloutta kohti	Housing loans of households with housing loans by age 1994 and 1988, FIM per household with housing loans 22
12	Asuntovelallisten talouksien asuntolainojen lyhennykset ja korot iän mukaan 1994, markkaa asuntovelallista kotitaloutta kohti	Instalments and interests of households with housing loans by age 1994, FIM per household with housing loans 22
9	Asuntovelallisten kotitalouksien asuntovelkojen koostumus iän mukaan 1994, %	Structure of housing loans of households with housing loans by age 1994; % 23
10	Kulkuvälineiden arvo ja omistavien kotitalouksien lukumäärä 1994, markkaa ja omistavat taloudet lukumäärinä	Value of vehicles and number of households owning them 1994, FIM and quantity of households 24
13	Auton ja veneen arvo tulodesiileittäin 1994, mk omistavaa taloutta kohti	Value of car and boat by income decile 1994, FIM per car-owning and boat-owning household 24
14	Kotitalouksien käyttelytilit eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti	Households' transactions accounts by socio-economic group 1994, FIM per depositing household 27
15	Kotitalouksien määräaika- ja sijoitus-tilit eräissä sosioekonomisissa ryhmissä 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti	Households' time deposit and investment accounts by socio-economic group 1994, FIM per depositing household 28
16	Kotitalouksien käyttelytilit viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti	Households' transactions accounts by age of reference person 1994, FIM per depositing household 28
17	Kotitalouksien määräaika- ja sijoitus-tilit viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa tileille tallettanutta kotitaloutta kohti	Households' time deposit and investment accounts by age of reference person 1994, FIM per depositing household 28
11	Desiiliryhmiä talletusosuudet 1994 ja 1988, %	Deposit proportions of decile groups 1994 and 1988, % 29
12	Arvopaperisijoitukset 1994 ja 1988, mk ja %	Investments in securities 1994 and 1988, FIM and % 30
13	Pörssiosakesijoitusten keskiarvoja (mk) väestöryhmittäin, pörssisijoitusten osuus kaikista arvopaperisijoituksista (%) ja sijoittamisen yleisyys väestöryhmässä (%)	Averages (FIM) of investments in listed shares by household type, portion of investments in all investments in securities (%) and investment by household type (%) 31

Kuvio Figure	Taulukko Table	Sivu Page	
18	Kotitalouksien pörssiosakkeet sosio-ekonomisen aseman mukaan 1994, markkaa sijoituksia tehnyttä kotitaloutta kohti	Households' listed shares by socio-economic group 1994, FIM per investing household	32
14	Sijoitukset arvopaperilajeittain ja ikäryhmittäin 1988 ja 1994, prosenttiosuus sijoitusten arvosta	Investments by type of securities and age group 1988 and 1994, percentage of investment value	32
19	Kotitalouksien pörssiosakkeet viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa sijoituksia tehnyttä kotitaloutta kohti	Households' listed shares by age of reference person 1994, FIM per investing household	33
15	Kotitalouksien sijoitukset julkisesti noteerattuihin osakkeisiin (KV 3) vuonna 1994, markkaa sijoittajataloutta kohti ja sijoituksia tehneiden talouksien lukumäärä	Investments by households in publicly listed shares (KV 3) in 1994, FIM per investing household and number of investing households	34
20	Kotitalouksien pörssiosakkeet ja talletukset viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa pörssisijoituksia tehnyttä kotitaloutta kohti	Households' listed shares and deposits by age of reference person 1994, FIM per household investing in listed shares	35
16	Arvopapereita hankkineiden desiiliryhmien osuudet arvopapereiden omistuksesta 1994 ja 1988, %	Proportions of decile groups investing in securities 1994 and 1988, %	36
21	Mielipiteet sijoituksen tärkeimmästä ominaisuudesta viitehenkilön iän mukaan, % kotitalouksista	Opinions on most important feature of investment by age of reference person, % of households	37
17	Desiiliryhmien varallisuusosuudet vuosina 1988 ja 1994, %	Proportions of assets of decile groups in 1988 and 1994, %	40
22	Bruttovarallisuuden jakautuminen sosio-ekonomisissa ryhmissä vuonna 1994, desiililuokan % -osuus varallisuudesta	Distribution of gross assets in socio-economic groups in 1994, proportion (%) of assets of decile group	41
23	Bruttovarallisuuden jakautuminen sosio-ekonomisissa ryhmissä vuonna 1988, desiililuokan % -osuus varallisuudesta	Distribution of gross assets in socio-economic groups in 1988, proportion (%) of assets of decile group	41
24	Bruttovarallisuuden jakautuminen ikäryhmittäin 1994, yläkvartiili (Q3), mediaani (Med) ja alakvartiili (Q1), markkaa kotitaloutta kohti	Distribution of gross assets by age group 1994, upper quartile (Q3), median (Med) and lower quartile (Q1), FIM per household	42
25	Kato kotitalouden koon mukaan 1994 ja 1987, % kotitalouksista	Nonresponse by size of household 1994 and 1987, % of households	46
26	Kato kotitalouden verotettavan varallisuuden (mk) mukaan 1994 ja 1987, % kotitalouksista	Nonresponse by taxable assets (FIM) of household 1994 and 1987, % of households	47

Liitetaulukot

Appendix tables

Taulukko 1.

s. 56

Kotitalouksien tulot, varat ja velat sosioekonomisen aseman mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Sosioekonominen luokitus

- Kaikki kotitaloudet
- Maatalousyrittäjät
- Muut yrittäjät
- Ylemmät toimihenkilöt
- Alemmat toimihenkilöt
- Työntekijät
- Eläkeläiset
- Työttömät
- Muut

Taulukko 2.

s. 58

Kotitalouksien tulot, varat ja velat kotitalouden elinvaiheen mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Elinvaiheluokitus

- Kaikki kotitaloudet
- Yhden hengen talous, ikä; vuosia: -34, 35-64, 65-
- Yksinhuoltajatalous
- Lapseton pari, viitehenkilön ikä; vuosia -34, 35-64, 65-
- Lapsiperhe, nuorin alle 7 vuotta
- Muu lapsiperhe
- Muu talous

Taulukko 3.

s. 60

Kotitalouksien tulot, varat ja velat viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Ikäluokitus viitehenkilön mukaan

- Kaikki kotitaloudet
- Viitehenkilön ikä; vuosia: -24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-

Table 1.

p. 56

Incomes, assets and liabilities of households by socio-economic class in 1994, fim per household.

Socio-economic classification

- All households
- Self-employed in agriculture
- Other self-employed
- Upper-level salaried employees
- Lower-level salaried employees
- Wage earners
- Pensioners
- Unemployed
- Others

Table 2.

p. 58

Incomes, assets and liabilities of households by stage of life cycle of household in 1994, fim per household.

Classification of households by stage of life cycle

- All households
- One-person households, age; years: -34, 35-64, 65-
- Single-parent households
- Couples without children, reference person's age; years -34, 35-64, 65-
- Couples with children, youngest child under 7
- Other families with children
- Other households

Table 3.

p. 60

Incomes, assets and liabilities of households by age of reference person in 1994, fim per household.

Classification by age of reference person

- All households
- Age of reference person in household; years: -24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-

Kotitalouksien tulot, varat ja velat suuralueen ja kuntamuodon mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Luokitus suuralueen ja kuntamuodon mukaan

- Koko maa
- Pääkaupunkiseutu
- Muun Etelä-Suomen kaupungit
- Muun Etelä-Suomen muut kunnat
- Väli-Suomen kaupungit
- Väli-Suomen muut kunnat
- Pohjois-Suomen kaupungit
- Pohjois-Suomen muut kunnat

Pääkaupunkiseutuun kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen.

Etelä-Suomi sisältää Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen läänin sekä Ahvenanmaan maakunnan.

Väli-Suomi sisältää Mikkelin, Pohjois-Karjalan, Kuopion, Keski-Suomen ja Vaasan läänin.

Pohjois-Suomi sisältää Oulun ja Lapin läänin.

Kotitalouksien tulot, varat ja velat tulodesiileittäin 1994, markkaa kotitaloutta kohti. Desiilit on muodostettu kotitaloutta kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

Tulodesiililuokittelu

- Kaikki kotitaloudet desiileittäin: I–X

Tulo ja varallisuusdesiilit muodostetaan siten, että perusjoukko jaetaan tulojen/varallisuuden perusteella kymmeneen yhtä suureen ryhmään. Ensimmäiseen (I) desiiliryhmään tulee pienituloisin/vähävaraisin kymmenes ja kymmenenteen (X) suurituloisin/varakkain kymmenes.

Kotitalouksien tulot, varat ja velat tulodesiileittäin 1994, markkaa kotitaloutta kohti. Desiilit on muodostettu kotitalouden kuluttajayksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

Incomes, assets and liabilities of households by major area and type of municipality in 1994, fim per household.

Classification by major area and type of municipality

- Whole country
- Greater Helsinki
- Other urban municipalities in Southern Finland
- Other rural municipalities in Southern Finland
- Urban municipalities in Central Finland
- Other rural municipalities in Central Finland
- Urban municipalities in Northern Finland
- Other rural municipalities in Northern Finland

Greater Helsinki area: Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen.

Southern Finland comprises the provinces of Uusimaa, Turku and Pori, Häme, Kymi as well as Ahvenanmaa.

Central Finland comprises the provinces of Mikkelin, Pohjois-Karjala, Kuopio, Keski-Suomi and Vaasa.

Northern Finland comprises the provinces of Oulu and Lappi.

Incomes, assets and liabilities of households by income deciles in 1994, (fim per household) based on disposable income per household.

Classification of income deciles

- All households by deciles: I–X

Income and wealth deciles are formed by dividing the population into ten equally large groups according to income/wealth. The first decile (I) includes the least-earning/poorest tenth and the tenth decile (X) includes the most-earning/wealthiest tenth.

Incomes, assets and liabilities of households by income deciles in 1994, (fim per household) based on disposable income per household consumer unit.

Tulodesiililuokittelu, kotitalouden kuluttaja-yksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

- Kaikki kotitaloudet desiileittäin: I–X

Taulukko 7.

s. 68

Kotitalouksien tulot, varat ja velat varallisuusdesiileittäin 1994, markkaa kotitaloutta kohti. Desiilit on muodostettu kotitaloutta kohti lasketun bruttovarallisuuden¹⁾ mukaan.

Varallisuusdesiililuokittelu, kotitaloutta kohti lasketun bruttovarallisuuden¹⁾ mukaan

- Kaikki kotitaloudet desiileittäin: I–X

¹⁾ Bruttovarallisuus ei sisällä muita asuntoja kuin varsinaisen asunnon, eikä vapaaehtoisen eläkevakuutuksen pääomaa.

Taulukko 8.

s. 70

Kotitalouksien tulot, varat ja velat varallisuusdesiileittäin 1994, markkaa kotitaloutta kohti. Desiilit on muodostettu kotitaloutta kohti lasketun nettovarallisuuden¹⁾ mukaan.

Varallisuusdesiililuokittelu, kotitaloutta kohti lasketun nettovarallisuuden¹⁾ mukaan

- Kaikki kotitaloudet desiileittäin: I–X

¹⁾ Nettovarallisuus ei sisällä muita asuntoja kuin varsinaisen asunnon, eikä vapaaehtoisen eläkevakuutuksen pääomaa.

Taulukko 9.

s. 72

Kotitalouksien tulot, varat ja velat kotitalouden asunnon hallintasuhteen mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Kotitalouden asunnon hallintasuhteen mukainen luokittelu

- Kaikki kotitaloudet
- Oma talo
- Oma osakehuoneisto
- Vuokra-asunto

Classification of income deciles, based on disposable income per household consumer unit.

- All households by deciles: I–X

Table 7.

p. 68

Incomes, assets and liabilities of households by wealth deciles in 1994, (fim per household) with deciles based on gross wealth¹⁾ per household.

Classification of wealth deciles, based on gross wealth¹⁾ per household.

- All households by deciles: I–X

¹⁾ Gross wealth does not include other dwellings except the dwelling proper, nor the capital of a voluntary pension insurance.

Table 8.

p. 70

Incomes, assets and liabilities of households by wealth deciles in 1994, (fim per household) with deciles based on net wealth¹⁾ per household.

Classification of wealth deciles, based on net wealth¹⁾ per household

- All households by deciles: I–X

¹⁾ Net wealth does not include other dwellings except the dwelling proper, nor the capital of a voluntary pension insurance.

Table 9.

p. 72

Incomes, assets and liabilities of households by tenure status of dwelling of household in 1994, fim per household.

Classification of tenure status of dwelling of household

- All households
- Owner-occupied house
- Owner-occupied flat
- Rental dwelling

Taulukko 10. s. 74

Kotitalouksien tulot, varat ja velat sosioekonomisen aseman mukaan 1994 ja 1988, markkaa kotitaloutta kohti, muutos %.

Table 10. p. 74

Incomes, assets and liabilities of households by socio-economic class in 1994 and 1988, fim per household, change %.

Taulukko 11. s. 76

Kotitalouksien tulot, varat ja velat kotitalouden elin-vaiheen mukaan 1994 ja 1988, markkaa kotitaloutta kohti, muutos %

Table 11. p. 76

Incomes, assets and liabilities of households by stage of life cycle of household in 1994 and 1988, fim per household, change %

Taulukko 12. s. 78

Kotitalouksien tulot, varat ja velat viitehenkilön iän mukaan 1994 ja 1988, markkaa kotitaloutta kohti, muutos %.

Table 12. p. 78

Incomes, assets and liabilities of households by age of reference person in 1994 and 1988, fim per household, change %.

Taulurivit liitetaulukoissa

Kotitalouksia otoksessa
Kotitalouksia perusjoukossa
Henkilöitä otoksessa
Henkilöitä perusjoukossa
Kuluttajayksiköitä / kotitalous
Kotitalouden keskikoko
Käytettävissä olevat tulot

1-6 Varallisuus yhteensä

- 1 Asuntojen arvo
 - 1.1 Asunnon arvo (varsinainen)
 - 1.2 Asunnon arvo (muut)
- 2 Vapaa-ajanasuntojen arvo
 - 2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)
 - 2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)
- 3 Kulkuvälineiden arvo

4-6 Rahoitusvarallisuus

- 4 Talletukset yhteensä
 - 4.1 Käyttelytilit
 - 4.2 Määräaika- ja sijoitustilit
- 5 Arvopaperit yhteensä
 - 5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)
 - 5.2 Muut osakkeet
 - 5.3 Osuustodistukset
 - 5.4 Joukkovelkakirjat
- 6 Muut rahoitusvarat
 - 6.1 Vakuutussäästöt
 - 6.2 Lainasaatavat
 - 6.3 Käteisvarat
 - 6.4 Eläkevakuutussäästöt

1-4 Velat yhteensä

- 1 Asuntolainat yhteensä
- 2 Kulutuslainat yhteensä
- 3 Opintolainat
- 4 Muut lainat

Tablerows in appendix tables

Number of households in sample
Number of households in population
Number of individuals in sample
Number of individuals in population
Consumer units / household
Average size of household
Disposable income

1-6 Assets total

- 1 Value of dwellings
 - 1.1 Value of dwelling (proper)
 - 1.2 Value of dwelling (others)
- 2 Value of free-time residences
 - 2.1 Value of free-time residence (proper)
 - 2.2 Value of free-time residence (others)
- 3 Value of vehicles

4-6 Financial assets, total

- 4 Deposits, total
 - 4.1 Deposits accounts
 - 4.2 Time deposit and 'investment accounts
- 5 Securities, total
 - 5.1 Listed shares (market value)
 - 5.2 Other shares
 - 5.3 Share of co-operative association
 - 5.4 Bonds and debentures
- 6 Other financial assets
 - 6.1 Insurance savings
 - 6.2 Loan receivables
 - 6.3 Cash
 - 6.4 Voluntary pension insurance savings

1-4 Liabilities, total

- 1 Housing loans, total
- 2 Consumer loans, total
- 3 Student loans
- 4 Other liabilities

Taulukko 1. Kotitalouksien tulot, varat ja velat sosioekonomisen aseman mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

	Kaikki	Maatalous- yrittäjät	Muut yrittäjät	Ylemmät toimi- henkilöt	Alemmat toimi- henkilöt	Työn- tekijät	Eläke- läiset	Työttö- mät	Muut
Kotitalouksia otoksessa	5 210	383	355	792	906	1 088	1 061	391	234
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	77 922	110 769	265 829	365 190	448 926	666 028	209 440	125 897
Henkilöitä otoksessa	14 290	1 461	1 124	2 539	2 658	3 237	1 833	959	479
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	269 348	313 217	747 533	918 633	1 151 872	987 769	420 603	225 977
Kuluttajajyksiköitä / kotitalous	1,75	2,51	2,1	2,09	1,92	1,96	1,33	1,6	1,47
Kotitalouden keskiarvo	2,22	3,46	2,83	2,81	2,52	2,57	1,48	2,01	1,79
Käytettävissä olevat tulot	129 110	198 977	170 610	203 636	144 825	138 477	94 785	81 651	73 544
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	678 952	624 045	680 200	430 494	329 639	423 643	185 105	142 841
1 Asuntojen arvo	284 244	432 295	396 664	460 072	300 939	235 402	283 208	133 365	104 663
1.1 Asunnon arvo (varsinainen)	254 038	384 140	353 847	400 952	278 494	218 528	252 134	119 874	64 447
1.2 Asunnon arvo (muut)	30 206	48 155	42 816	59 120	22 445	16 875	31 074	13 491	40 215
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	53 583	59 719	80 861	43 049	26 697	49 365	16 762	6 913
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	46 619	54 182	71 601	39 335	25 120	45 482	15 285	5 467
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	6 964	5 536	9 259	3 714	1 577	3 883	1 477	1 446
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	52 153	60 080	48 164	36 329	33 418	18 859	13 622	9 982
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	140 922	107 584	91 103	50 177	34 122	72 211	21 357	21 283
4 Talletukset yhteensä	41 466	102 855	55 317	53 031	32 994	23 944	57 049	15 221	15 135
4.1 Käytetyt	27 821	74 802	41 943	38 563	24 081	16 999	34 075	10 399	8 972
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	28 053	13 375	14 468	8 914	6 945	22 974	4 822	6 163
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	25 422	32 002	26 080	10 744	4 968	10 949	2 404	3 850
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	15 486	13 866	18 467	7 893	4 104	6 097	1 884	2 296
5.2 Muut osakkeet	1 014	1 492	7 680	2 984	618	222	207	21	595

	Kaikki	Maatalous- yrittäjät	Muut yrittäjät	Viemät toimi- henkilöt	Alemmat toimi- henkilöt	Työn- tekijät	Eläke- läiset	Työttö- mät	Muut
5.3 Osuustodistukset	323	6 747	380	72	109	45	100	86	8
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	1 698	10 075	4 557	2 124	597	4 545	414	951
6 Muut rahoitusvarat	6 602	12 644	20 265	11 992	6 439	5 210	4 214	3 731	2 298
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	5 374	4 148	4 697	2 139	1 979	502	1 407	737
6.2 Lainasaatavat	3 135	5 113	7 464	3 949	3 163	2 731	2 848	1 887	1 341
6.3 Käteisvarat	486	487	950	548	615	317	575	190	186
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	1 670	7 702	2 798	522	183	289	247	34
1-4 Velat yhteensä	67 413	59 100	105 289	141 292	101 154	90 994	9 259	46 409	43 879
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	43 570	85 835	112 130	82 926	72 951	6 930	33 279	22 401
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	7 394	11 208	14 151	12 696	13 841	1 744	6 435	6 287
3 Opintolainat	4 653	1 196	5 045	13 426	5 149	3 395	223	4 340	14 933
4 Muut lainat	1 139	6 940	3 201	1 585	383	806	361	2 356	258

Taulukko 2. Kotitalouksien tulot, varat ja velat kotitalouden elinvaiheen mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohhti.

	Kaikki	Yhden hengen talous		Yksin- huoltaja- talous	Lapseton pari Viitehenkiön ikä		Lapsiperhe		Muu talous	
		ikä			-34 v. 35-64 v.		Nuorin alle 7 v.			
		-34 v.	35-64 v.		65- v.	65- v.				
Kotitalouksia otoksessa	5 210	332	412	170	299	768	306	849	661	1 094
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	224 107	310 388	94 752	135 233	290 828	145 786	269 423	194 305	306 186
Henkilöitä otoksessa	14 290	332	412	430	598	1 536	612	3 588	2 461	4 002
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	224 107	310 388	298 991	270 466	581 657	291 572	1 095 582	707 146	1 019 462
Kuluttajayksiköitä/kotitalous	1,75	1,00	1,00	1,74	1,70	1,70	1,70	2,73	2,52	2,54
Kotitalouden keskikoko	2,22	1,00	1,00	2,49	2,00	2,00	2,00	4,07	3,64	3,33
Käytettävissä olevat tulot	129 110	62 134	80 026	105 597	121 208	160 557	126 102	173 767	194 271	188 259
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	92 828	296 860	313 189	189 723	620 938	624 494	457 486	597 512	597 958
1 Asuntojen arvo	284 244	60 332	205 780	176 246	121 226	394 867	396 621	336 075	419 299	401 841
1.1 Asunnon arvo (varsinainen)	254 038	51 688	176 943	154 010	111 722	348 973	347 093	309 911	380 738	362 471
1.2 Asunnon arvo (muut)	30 206	8 644	28 837	22 236	9 504	47 895	49 527	26 164	38 561	39 370
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	2 203	33 153	27 079	10 669	93 510	79 168	26 136	60 724	61 187
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	1 960	30 778	27 079	10 082	86 056	69 729	24 546	54 043	52 637
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	242	2 375	0	587	7 454	9 439	1 590	6 681	8 551
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	10 909	16 449	14 190	25 434	47 958	29 044	41 639	51 174	48 912
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	19 383	41 478	55 873	32 393	84 603	119 662	53 635	66 314	86 018
4 Talletukset yhteensä	41 466	12 724	31 397	13 244	25 660	54 319	85 084	33 042	40 095	59 002
4.1 Käyttelytilit	27 821	8 626	20 568	10 088	19 399	35 613	56 507	25 791	29 297	41 508
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	4 098	10 830	3 156	6 261	18 706	28 577	7 250	10 798	17 494
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	3 862	5 546	3 711	1 990	18 271	29 649	12 626	17 050	17 058
5.1 Pörssi-osakkeet (markkina-arvo)	7 542	2 920	4 502	3 932	1 543	12 203	16 008	6 693	10 878	12 248
5.2 Muut osakkeet	1 014	832	115	68	156	903	346	4 200	1 323	1 089

	Kaikki	Yhden hengen talous		Yksinhuoltajatalous		Lapseton pari		Lapsiperhe		Muu talous	
		Ikä		65–v.		Viitehenkilön ikä		Nuorin	Muut		
		–34 v.	35–64 v.	–34 v.	35–64 v.	65–v.	alle 7 v.				
5.3 Osuustodistukset	323	70	135	65	22	66	284	115	635	524	888
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	39	794	2 996	2 228	225	4 880	13 180	1 098	4 326	2 833
6 Muut rahoitusvarat	6 602	2 798	4 534	2 507	3 917	4 743	12 013	4 928	7 967	9 169	9 957
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	772	1 911	120	1 049	1 531	2 162	464	3 532	4 275	3 041
6.2 Laimasaatavat	3 135	1 684	1 659	1 976	2 575	2 525	5 908	3 346	3 222	3 247	4 388
6.3 Käteisvarat	486	273	314	411	160	553	583	1 024	541	531	532
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	69	651	0	133	134	3 360	94	672	1 116	1 997
1–4 Velat yhteensä	67 413	41 737	31 001	3 165	68 892	118 438	55 173	5 847	178 309	126 992	68 413
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	25 141	24 454	2 478	57 119	84 404	42 608	4 529	150 551	107 621	48 442
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	4 228	5 338	539	7 770	12 419	9 984	823	14 936	16 620	13 952
3 Opintolaina	4 653	11 751	869	0	2 466	20 923	1 367	0	10 829	1 536	3 211
4 Muut lainat	1 139	617	340	148	1 537	691	1 214	496	1 992	1 215	2 808

Taulukko 3. Kotitalouksien tulot, varat ja velat viitehenkilön iän mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

	Kaikki	-24 v.	25-34 v.	35-44 v.	45-54 v.	55-64 v.	65- v.
Kotitalouksia otoksessa	5 210	282	970	1 291	1 237	732	698
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	148 549	443 060	457 130	439 255	305 420	476 586
Henkilöitä otoksessa	14 290	497	2 733	4 632	3 737	1 567	1 124
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	239 026	1 075 269	1 390 499	1 106 427	554 142	669 588
Kuluttajajyksiköitä / kotitalous	1,75	1,40	1,85	2,19	1,96	1,56	1,28
Kotitalouden keskikoko	2,22	1,61	2,43	3,04	2,52	1,81	1,40
Käytettävissä olevat tulot	129 110	69 351	126 028	155 177	164 573	132 297	90 870
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	77 677	252 080	444 053	560 147	570 052	420 876
1 Asuntojen arvo	284 244	46 208	179 029	316 898	379 542	371 033	281 480
1.1 Asunnon arvo (varsinainen)	254 038	37 605	163 739	289 510	337 210	323 203	250 442
1.2 Asunnon arvo (muut)	30 206	8 603	15 291	27 389	42 332	47 830	31 038
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	3 772	9 390	36 584	63 572	85 469	45 697
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	3 667	9 043	34 758	55 437	78 370	41 472
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	106	348	1 826	8 135	7 099	4 225
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	10 017	27 706	38 971	43 846	35 885	13 982
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	17 680	35 955	51 600	73 188	77 665	79 717
4 Talletukset yhteensä	41 466	14 027	24 392	32 377	46 383	54 486	61 731
4.1 Käyttelytilit	27 821	8 034	19 461	24 344	33 736	32 170	36 857
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	5 994	4 931	8 033	12 647	22 316	24 874
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	1 813	5 916	11 974	16 864	14 372	14 124
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	1 493	3 901	7 498	12 519	8 594	7 594
5.2 Muut osakkeet	1 014	223	1 473	1 808	1 229	527	188
5.3 Osuustodistukset	323	89	330	364	470	522	85

	Kaikki	-24 v.	25-34 v.	35-44 v.	45-54 v.	55-64 v.	65- v.
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	7	212	2 303	2 646	4 729	6 258
6 Muut rahoitusvarat	6 602	1 839	5 646	7 249	9 941	8 807	3 862
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	885	1 958	2 597	2 950	2 973	288
6.2 Lainasaatavat	3 135	752	2 952	2 909	4 318	3 507	2 936
6.3 Käteisvarat	486	158	543	387	543	422	616
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	44	193	1 355	2 129	1 905	42
1-4 Velat yhteensä	67 413	35 708	120 102	114 814	73 662	23 786	5 046
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	21 764	91 129	96 633	58 552	15 628	3 932
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	3 766	11 616	13 481	12 014	7 298	747
3 Opintolainat	4 653	9 947	15 360	3 330	1 330	391	113
4 Muut lainat	1 139	230	1 996	1 370	1 766	469	254

Taulukko 4. Kotitalouksien tulot, varat ja velat suuralueen ja kuntamuodon mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

	Koko maa		Pääkaupunki-seutu		Muu etelä-Suomi		Väli-Suomi		Pohjois-Suomi	
			Kaupungit	Muut kunnat	Kaupungit	Muut kunnat	Kaupungit	Muut kunnat	Kaupungit	Muut kunnat
Kotitalouksia otoksessa	5 210	798	1 410	905	716	762	279	340		
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	430 706	641 827	362 152	298 298	276 305	119 685	141 026		
Henkilöitä otoksessa	14 290	2 002	3 569	2 607	1 916	2 309	812	1 075		
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	868 541	1 327 736	864 680	659 092	676 064	285 892	352 947		
Kuluttajajyksiköitä / kotitalous	1,75	1,62	1,66	1,85	1,75	1,89	1,84	1,92		
Kotitalouden keskikoko	2,22	2,02	2,07	2,39	2,21	2,45	2,39	2,50		
Käytettävissä olevat tulot	129 110	139 082	121 984	137 218	125 450	127 038	123 594	126 744		
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	479 534	390 173	437 465	411 076	384 123	376 796	409 185		
1 Asuntojen arvo	284 244	343 634	259 374	300 243	273 165	253 827	261 988	276 881		
1.1 Asumnon arvo (varsinainen)	254 038	300 811	234 748	273 148	237 375	232 476	225 296	251 795		
1.2 Asumnon arvo (muut)	30 206	42 823	24 627	27 095	35 790	21 351	36 693	25 086		
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	47 616	43 529	41 870	51 528	34 065	32 482	35 245		
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	43 132	39 808	37 387	47 187	31 553	30 429	31 120		
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	4 484	3 721	4 483	4 341	2 512	2 052	4 125		
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	22 058	27 930	36 928	33 075	32 971	30 374	35 811		
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	66 226	59 340	58 425	53 308	63 260	51 952	61 248		
4 Talletukset yhteensä	41 466	39 660	41 583	43 823	34 353	48 172	39 585	43 891		
4.1 Käyttelytilit	27 821	25 019	26 773	31 606	23 016	33 742	26 348	31 244		
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	14 642	14 810	12 217	11 338	14 429	13 237	12 647		
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	18 354	11 781	9 325	12 497	9 479	7 188	5 966		
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	13 876	7 374	4 864	9 289	4 135	2 554	3 056		
5.2 Muut osakkeet	1 014	651	546	1 302	1 032	2 101	2 110	416		

	Koko maa	Pääkaupunki-seutu		Muu etelä-Suomi		Väli-Suomi		Pohjois-Suomi	
		Kaupungit	Muut kunnat	Kaupungit	Muut kunnat	Kaupungit	Muut kunnat	Kaupungit	Muut kunnat
5.3 Osuustodistukset	323	21	485	196	5276	284	914	170	459
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	3 807	2 673	3 665	2 673	1 891	2 329	2 354	2 036
6 Muut rahoitusvarat	6 602	8 212	5 276	5 976	5 276	6 457	5 610	5 179	11 392
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	1 291	1 586	1 911	1 586	2 256	2 995	2 367	2 678
6.2 Lainasaatavat	3 135	5 231	2 508	2 472	2 508	2 424	1 934	1 503	6 603
6.3 Käteisvarat	486	695	512	399	512	482	359	310	575
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	995	670	1 194	670	1 296	321	999	1 535
1-4 Velat yhteensä	67 413	73 609	71 071	58 940	71 071	65 178	67 673	77 948	72 937
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	54 197	58 553	46 193	58 553	50 056	54 795	62 327	59 720
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	11 406	8 650	7 932	8 650	8 367	7 254	7 916	8 127
3 Opintolaina	4 653	6 649	2 848	4 397	2 848	5 334	3 422	7 230	3 146
4 Muut lainat	1 139	1 357	1 019	418	1 019	1 421	2 202	475	1 944

Taulukko 5. Kotitalouksien tulot, varat ja velat tulodesiileittäin 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Desiilit on muodostettu kotitaloutta kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Kotitalouksia otoksessa	5 210	300	281	332	368	454	531	612	675	752	905
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	227 176	227 031	227 256	226 504	226 748	227 062	226 853	227 185	227 055	227 129
Henkilöitä otoksessa	14 290	329	326	483	650	983	1 335	1 817	2 236	2 635	3 496
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	243 504	247 108	296 621	361 293	447 570	532 337	635 321	705 106	755 333	810 759
Kuluttajayksiköitä / kotitalous	1,75	1,04	1,06	1,19	1,38	1,62	1,84	2,10	2,28	2,41	2,57
Kotitalouden keskiarvo	2,22	1,07	1,09	1,31	1,60	1,97	2,34	2,80	3,10	3,33	3,57
Käytettävissä olevat tulot	129 110	39 640	57 209	72 962	88 693	105 125	124 176	145 684	169 298	200 169	288 041
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	59 179	158 037	219 402	290 153	350 916	396 769	465 005	539 506	672 123	1 020 222
1 Asuntojen arvo	284 244	32 742	121 189	154 992	209 748	239 614	266 807	318 120	365 430	455 238	678 407
1.1 Asumnon arvo (varsinainen)	254 038	27 422	105 201	144 168	183 621	215 795	248 130	289 275	326 778	413 149	586 705
1.2 Asumnon arvo (muut)	30 206	5 320	15 988	10 824	26 127	23 820	18 677	28 845	38 653	42 088	91 702
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	3 910	9 780	19 099	22 000	34 908	39 609	48 045	57 354	76 491	117 171
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	3 910	9 780	19 099	21 916	34 451	35 469	45 403	50 304	66 555	102 907
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	0	0	0	84	457	4 140	2 642	7 050	9 935	14 263
3 Kuluvälineiden arvo	30 159	4 012	5 770	9 772	15 081	23 401	30 118	41 983	44 139	54 484	72 806
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	18 516	21 298	35 539	43 324	52 992	60 235	56 857	72 583	85 910	151 838
4 Talletukset yhteensä	41 466	15 625	16 564	29 233	33 550	40 909	48 298	41 060	50 876	53 358	85 163
4.1 Käyttelytilit	27 821	12 823	9 840	17 518	21 591	23 640	32 619	29 230	35 230	36 890	58 810
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	2 802	6 724	11 715	11 959	17 269	15 679	11 631	15 646	16 468	26 352
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	1 559	2 023	3 922	5 042	6 310	5 444	9 330	13 647	22 316	48 849
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	842	1 314	1 931	4 232	3 888	2 824	4 457	7 189	14 104	34 625
5.2 Muut osakkeet	1 014	380	46	492	121	266	1 338	931	1 183	1 383	3 999

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
5.3 Osuustodistukset	323	39	8	66	57	85	241	415	327	377	1 609
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	299	655	1 432	633	2 070	1 040	3 527	4 947	6 451	8 616
6 Muut rahoitusvarat	6 602	1 331	2 711	2 384	4 731	5 773	6 493	6 467	8 060	10 236	17 826
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	560	489	486	1 338	737	2 153	2 614	2 833	3 475	5 214
6.2 Laimasaatavat	3 135	554	1 931	1 482	1 797	4 261	3 342	2 361	3 616	5 464	6 542
6.3 Käteisvarat	486	216	231	332	629	370	766	427	521	509	855
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	0	61	85	968	404	232	1 065	1 090	787	5 215
1-4 Velat yhteensä	67 413	9 088	15 996	28 238	35 114	53 245	62 275	97 910	114 571	129 003	128 635
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	2 871	10 636	18 144	24 952	38 175	49 018	79 615	95 972	105 575	104 284
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	899	2 232	3 838	5 893	6 787	8 760	11 692	12 262	18 184	16 369
3 Opintolainat	4 653	5 050	2 905	5 568	4 247	5 820	3 741	5 566	5 167	4 153	4 317
4 Muut lainat	1 139	269	223	689	22	2 463	757	1 036	1 171	1 092	3 665

Taulukko 6. Kotitalouksien tulot, varat ja velat tulodesiileittäin 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Desiilit on muodostettu kotitalouden kuluttajajaksikköä kohti lasketun käytettävissä olevan tulon mukaan.

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Kotitalouksia otoksessa	5 210	445	457	470	481	533	537	545	560	563	619
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	227 621	226 633	227 021	226 792	227 035	227 459	227 094	226 512	226 979	226 915
Henkilöitä otoksessa	14 290	1 145	1 430	1 376	1 387	1 557	1 585	1 507	1 445	1 424	1 434
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	458 332	532 862	522 017	518 425	532 386	560 931	514 830	469 741	473 096	452 332
Kuluttajajaksiköitä / kotitalous	1,75	1,60	1,80	1,78	1,78	1,83	1,90	1,79	1,68	1,70	1,65
Kotitalouden keskiarvo	2,22	2,01	2,35	2,30	2,29	2,34	2,47	2,27	2,07	2,08	1,99
Käytettävissä olevat tulot	129 110	56 487	85 171	95 288	105 418	118 623	134 946	140 027	146 809	169 896	238 612
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	99 613	195 563	227 330	294 649	379 698	392 525	464 711	493 276	649 369	975 718
1 Asuntojen arvo	284 244	63 744	137 579	165 030	218 152	272 797	278 148	327 229	337 415	420 233	622 693
1.1 Asumnon arvo (varsinainen)	254 038	58 345	116 781	143 732	203 014	251 565	260 367	303 103	306 169	368 333	529 455
1.2 Asumnon arvo (muut)	30 206	5 400	20 797	21 298	15 138	21 231	17 782	24 126	31 245	51 900	93 238
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	6 553	12 740	14 919	22 887	31 848	33 654	46 966	51 071	78 368	129 519
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	6 553	11 739	13 693	20 654	30 438	31 719	45 867	47 990	70 709	110 563
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	0	1 001	1 226	2 234	1 410	1 935	1 099	3 081	7 659	18 956
3 Kuluvälineiden arvo	30 159	10 893	13 843	18 482	20 516	26 148	30 555	34 709	38 371	49 229	58 896
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	18 423	31 401	28 899	33 094	48 906	50 167	55 807	66 419	101 539	164 610
4 Talletukset yhteensä	41 466	13 993	23 498	22 172	23 052	37 770	37 769	43 136	48 584	70 844	93 912
4.1 Käyttelytilit	27 821	10 761	19 674	15 699	15 998	24 444	25 851	29 899	31 018	45 238	59 687
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	3 232	3 824	6 473	7 054	13 326	11 919	13 247	17 566	25 605	34 226
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	1 533	2 828	2 514	4 247	6 008	6 903	7 865	11 386	24 055	51 162
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	712	976	1 142	2 550	2 850	3 593	4 678	6 386	17 096	35 461
5.2 Muut osakkeet	1 014	373	1 436	777	213	585	1 251	986	1 706	811	2 008

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
5.3 Osuustodistukset	323	149	234	162	159	113	408	258	246	622	876
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	300	182	434	1 325	2 460	1 651	1 944	3 049	5 525	12 817
6 Muut rahoitusvarat	6 602	2 896	5 075	4 212	5 795	5 127	5 494	4 805	6 449	6 640	19 535
6.1 Vakuutussäästöt	1 990	1 157	1 754	1 688	2 069	1 468	2 107	1 814	2 221	1 602	4 025
6.2 Lainasaatavat	3 135	1 299	2 622	1 537	2 970	3 089	2 867	1 684	2 397	3 304	9 589
6.3 Käteisvarat	486	230	561	412	516	368	416	436	497	540	881
6.4 Eläkevuottussäästöt	991	209	139	576	240	203	104	871	1 333	1 195	5 040
1-4 Velat yhteensä	67 413	36 504	46 682	51 139	64 550	66 377	83 844	74 827	73 050	88 952	88 244
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	22 806	33 676	38 006	51 667	53 686	70 247	60 183	56 851	72 247	69 956
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	4 945	6 376	6 981	8 544	7 668	9 038	9 433	10 198	10 555	13 191
3 Opintolaina	4 653	7 297	6 342	5 106	3 833	4 283	3 653	3 076	4 916	4 860	3 166
4 Muut lainat	1 139	1 456	288	1 046	506	740	905	2 136	1 085	1 290	1 932

Taulukko 7. Kotitalouksien tulot, varat ja velat varallisuudessilleittään 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Desiilit on muodostettu kotitaloutta kohti lasketun bruttovarallisuuden¹⁾ mukaan.

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Kotitalouksia otoksessa	5 210	326	395	443	410	460	511	599	682	683	701
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	227 307	226 835	228 477	225 545	228 363	225 332	226 930	227 998	226 296	226 917
Henkilöitä otoksessa	14 290	560	843	1 013	914	1 115	1 384	1 829	2 222	2 160	2 250
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	329 201	412 679	451 114	398 313	452 078	507 428	586 657	647 482	625 094	624 908
Kuluttajayksiköitä / kotitalous	1,75	1,27	1,50	1,60	1,48	1,61	1,77	1,97	2,13	2,09	2,09
Kotitalouden keskikoko	2,22	1,45	1,82	1,97	1,77	1,98	2,25	2,59	2,84	2,76	2,75
Käytävissä olevat tulot	129 110	62 648	80 796	97 488	95 989	112 855	126 790	144 825	166 264	183 971	219 644
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	5 703	18 449	59 355	175 464	295 047	380 760	467 881	584 053	791 312	1 395 882
1 Asuntojen arvo	284 244	4 761	8 579	17 336	112 031	239 940	303 211	367 797	422 195	540 594	827 628
1.1 Asumnon arvo (varsinainen)	254 038	0	0	3 160	95 267	218 975	278 753	343 727	397 430	480 047	724 460
1.2 Asumnon arvo (muut)	30 206	4 761	8 579	14 176	16 765	20 964	24 458	24 070	24 765	60 547	103 168
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	0	21	1 318	11 182	11 862	16 399	22 314	47 030	85 663	232 894
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	0	21	1 318	10 498	11 347	15 823	21 153	45 591	79 478	204 837
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	0	0	0	684	515	575	1 161	1 439	6 185	28 057
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	69	3 902	18 313	18 872	15 880	25 280	33 444	48 710	55 295	81 921
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	874	5 947	22 388	33 379	27 365	35 871	44 326	66 118	109 760	253 439
4 Talletukset yhteensä	41 466	586	4 361	15 935	26 783	20 614	28 811	34 663	48 495	80 247	154 420
4.1 Käyttelytilit	27 821	586	4 183	13 368	17 596	17 945	22 522	26 819	35 631	55 378	84 724
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	0	178	2 567	9 186	3 070	6 289	7 844	12 864	24 870	69 696
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	21	225	1 296	3 315	2 806	3 355	4 574	8 906	20 682	73 364
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	19	177	1 121	2 375	1 274	2 149	3 175	5 003	11 138	49 040
5.2 Muut osakkeet	1 014	1	41	81	242	528	352	389	770	2 026	5 719

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
5.3 Osuustodistukset	323	1	7	23	143	301	326	201	369	1 060	800
5.4 Joukkovelkakiirjat	2 988	0	0	72	554	704	528	809	2 764	6 459	17 805
6 Muut rahoitusvarat	6 602	267	1 361	5 157	3 282	3 944	3 705	5 089	8 718	8 831	25 654
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	1	235	1 829	1 523	918	1 368	1 591	3 121	3 022	6 294
6.2 Lainasaatavat	3 135	114	835	2 835	1 195	2 098	1 688	2 416	4 446	2 827	12 882
6.3 Käteisvarat	486	118	266	325	400	399	290	474	439	599	1 545
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	34	25	169	164	529	358	607	712	2 382	4 933
1-4 Velat yhteensä	67 413	16 649	25 401	32 487	39 302	73 265	86 087	102 695	102 471	97 660	98 264
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	3 981	7 289	11 506	27 027	63 949	74 800	90 838	85 361	83 918	80 829
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	7 339	7 184	9 807	6 622	6 316	7 195	9 154	11 153	9 056	13 079
3 Opintolainat	4 653	4 578	10 652	11 014	3 972	2 727	2 848	2 238	3 913	2 467	2 077
4 Muut lainat	1 139	750	276	160	1 681	273	1 254	465	2 044	2 219	2 280

1) Bruttovarallisuus ei sisällä vapaaehtoisen eläkevakuutuksen säästäjiä, eikä muita asuntoja kuin varsinaisen asunnon

Taulukko 8. Kotitalouksien tulot, varat ja velat varallisuudessiiieittään 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

Desiilit on muodostettu kotitaloutta kohti lasketun nettovarallisuuden ⁽¹⁾ mukaan.

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Kotitalouksia otoksessa	5 210	461	344	397	474	475	513	556	638	663	689
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	227 301	226 991	227 140	226 430	227 022	227 068	227 223	227 139	227 297	226 388
Henkilöitä otoksessa	14 290	1 201	660	848	1 254	1 273	1 414	1 552	1 942	2 009	2 137
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	504 693	363 065	408 224	488 969	483 614	505 066	518 247	576 613	592 939	593 522
Kuluttajayksiköitä / kotitalous	1,75	1,73	1,36	1,48	1,7	1,69	1,75	1,8	1,96	2,01	2,02
Kotitalouden keskikoko	2,22	2,22	1,60	1,80	2,16	2,13	2,22	2,28	2,54	2,61	2,62
Käytettävissä olevat tulot	129 110	105 295	67 875	86 150	111 476	116 861	124 753	133 241	155 484	175 147	214 980
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	91 462	20 021	58 404	185 872	300 177	369 738	444 220	558 792	763 088	1 381 962
1 Asuntojen arvo	284 244	70 293	14 311	33 770	125 962	232 806	298 923	345 451	405 948	509 560	806 428
1.1 Asunnon arvo (varsinainen)	254 038	45 389	8 707	25 276	115 087	213 089	279 040	318 506	381 839	458 699	695 588
1.2 Asunnon arvo (muut)	30 206	24 904	5 604	8 493	10 875	19 717	19 883	26 945	24 110	50 861	110 841
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	1 833	77	1 427	8 728	13 237	14 825	27 072	41 318	86 477	233 904
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (varsinainen)	38 983	1 833	77	1 427	8 227	12 557	13 910	25 599	39 906	81 173	205 532
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	0	0	0	502	680	915	1 472	1 412	5 304	28 371
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	10 383	2 697	10 821	22 852	22 675	23 338	27 057	45 138	54 702	82 053
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	8 953	2 936	12 386	28 329	31 459	32 652	44 640	66 387	112 330	259 576
4 Talletukset yhteensä	41 466	5 514	2 023	8 642	20 641	25 064	24 025	34 280	50 375	81 502	162 887
4.1 Käytetyt	27 821	4 829	1 998	7 703	15 570	18 609	19 425	26 231	40 145	56 186	87 647
4.2 Määräaika- ja sijoitustilit	13 644	685	25	939	5 071	6 455	4 600	8 050	10 230	25 315	75 240
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	947	134	1 093	2 900	2 511	2 759	6 863	9 668	17 863	73 898
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	704	84	984	1 715	1 770	1 462	3 840	6 411	8 590	49 980
5.2 Muut osakkeet	1 014	174	31	52	511	269	156	1 993	1 598	1 303	4 064

	Kaikki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
5.3 Osuustodistukset	323	21	12	17	153	288	306	294	351	760	1 026
5.4 Joukkovelkakiirjat	2 988	49	7	40	522	184	835	735	1 308	7 210	18 828
6 Muut rahoitusvarat	6 602	2 492	779	2 651	4 787	3 884	5 868	3 497	6 343	12 965	22 792
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	671	179	958	1 963	1 381	1 512	1 547	1 991	3 948	5 762
6.2 Lainasaatavat	3 135	1 596	430	1 202	2 435	1 775	2 887	1 430	2 724	5 897	10 997
6.3 Käteisvarat	486	210	128	365	241	457	498	312	580	631	1 436
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	15	42	125	149	271	971	208	1 048	2 489	4 597
1-4 Velat yhteensä	67 413	138 003	14 937	33 087	96 974	104 260	77 139	53 259	56 642	52 323	47 488
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	89 125	9 005	24 634	82 174	90 186	68 005	41 676	46 052	40 419	38 041
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	23 359	2 524	4 095	9 790	7 774	6 443	9 087	7 157	9 213	7 459
3 Opintolainat	4 653	22 325	3 176	4 227	4 096	4 548	2 080	1 570	1 864	1 424	1 201
4 Muut lainat	1 139	3 194	232	130	914	1 752	612	926	1 569	1 267	787

1) Nettovarallisuus ei sisällä vapaaehtoisen eläkevakuutuksen säästöjä, eikä muita asuntoja kuin varsinaisen asunnon

Taulukko 9. Kotitalouksien tulot, varat ja velat kotitalouden asunnon hallintasuhteen mukaan 1994, markkaa kotitaloutta kohti.

	Kaikki	Oma talo	Oma osake huoneisto	Vuokra-asunto
Kotitalouksia otoksessa	5 210	2 482	1 316	1 412
Kotitalouksia perusjoukossa	2 270 000	842 837	636 896	790 267
Henkilöitä otoksessa	14 290	8 008	3 200	3 082
Henkilöitä perusjoukossa	5 034 952	2 313 924	1 282 926	1 438 102
Kuluttajajyksiköitä / kotitalous	1,75	2,08	1,63	1,50
Kotitalouden keskikoko	2,22	2,75	2,01	1,82
Käytettävissä olevat tulot	129 110	158 368	143 178	86 567
1-6 Varallisuus yhteensä	417 159	645 006	554 895	63 152
1 Asuntojen arvo	284 244	459 627	387 063	14 331
1.1 Asunnon arvo (varsinainen)	254 038	420 367	349 140	0
1.2 Asunnon arvo (muut)	30 206	39 260	37 923	14 331
2 Vapaa-ajanasuntojen arvo	42 842	55 742	64 687	11 477
2.1 Vapaa-ajanasunnon arvo (ensimmäinen)	38 983	50 248	58 692	11 085
2.2 Vapaa-ajanasunnon arvo (muut)	3 859	5 494	5 995	393
3 Kulkuvälineiden arvo	30 159	46 046	29 987	13 355
4-6 Rahoitusvarallisuus	59 914	83 590	73 158	23 989
4 Talletukset yhteensä	41 466	56 788	51 721	16 859
4.1 Käyttelytilit	27 821	38 866	32 536	12 242
4.2 Määräaikais- ja sijoitustilit	13 644	17 922	19 185	4 617
5 Arvopaperit yhteensä	11 847	17 357	15 305	3 184
5.1 Pörssiosakkeet (markkina-arvo)	7 542	10 056	11 002	2 072
5.2 Muut osakkeet	1 014	1 782	953	245

	Kaikki	Oma talo	Oma osake huoneisto	Vuokra-asunto
5.3 Osuustodistukset	323	759	110	29
5.4 Joukkovelkakirjat	2 968	4 759	3 240	838
6 Muut rahoitusvarat	6 602	9 446	6 132	3 947
6.1 Vakuutusäästöt	1 990	3 163	1 567	1 081
6.2 Laimasaatavat	3 135	4 264	2 712	2 272
6.3 Käteisvarat	486	654	476	313
6.4 Eläkevakuutusäästöt	991	1 365	1 377	280
1-4 Velat yhteensä	67 413	88 038	89 307	27 772
1 Asuntolainat yhteensä	52 929	76 035	77 243	8 691
2 Kulutuslainat yhteensä	8 692	8 465	7 894	9 577
3 Opintolaina	4 653	1 927	3 169	8 757
4 Muut lainat	1 139	1 610	1 002	746

Taulukko 10. Kotitalouksien tulot, varat ja velat sosioekonomisen aseman mukaan 1994 ja 1988, markkaa kotitaloutta kohti, muutos %.

	1994	1988	Muutos %	Kaikki taloudet	Maa-talouks-yrittäjät	Muut yrittäjät	Ylemmät toimi-henkilöt	Alemmat toimi-henkilöt	Työn-tekijät	Eläke-läiset	Työttö-mät	Muut taloudet
Kotitalouksia otoksessa				5 210	383	355	792	906	1 088	1 061	391	234
				5 248	552	533	930	821	1 134	1 116	39	123
Kotitalouksia perusjoukossa				2 270 000	77 922	110 769	265 829	365 190	448 926	666 028	209 440	125 897
				2 097 925	109 192	115 985	287 863	390 262	546 236	533 999	26 634	87 754
Kotitalouden kesikoko				2,22	3,46	2,83	2,81	2,52	2,57	1,48	2,01	1,79
				2,32	3,29	3,05	2,71	2,47	2,67	1,49	1,65	1,41
Käytävissä olevat tulot				129 110	198 977	170 610	203 636	144 825	138 477	94 785	81 651	73 544
				103 704	124 683	128 159	152 983	114 339	110 295	65 316	48 431	45 644
				24	60	33	33	27	26	45	69	61
Varallisuus yhteensä				382 104	622 164	567 990	609 022	403 813	311 004	388 397	169 890	101 146
				355 648	460 309	564 922	564 918	365 224	277 574	279 813	112 759	240 919
				7	35	1	8	11	12	39	51	-58
Vakituinen asunto				254 038	384 140	353 847	400 952	278 494	218 528	252 134	119 874	64 447
				243 412	293 537	377 376	370 223	255 997	199 791	191 701	89 669	164 887
				4	31	-6	8	9	9	32	34	-61
Vapaa-ajanasunto				38 983	46 619	54 182	71 601	39 335	25 120	45 482	15 285	5 467
				30 819	25 700	59 685	56 280	28 510	18 642	27 989	4 233	26 866
				26	81	-9	27	38	35	62	261	-80
Kulkuvälineet				30 159	52 153	60 080	48 164	36 329	33 418	18 859	13 622	9 982
				30 748	48 063	53 576	43 769	37 161	32 965	10 493	10 840	23 288
				-2	9	12	10	-2	1	80	26	-57

		Kaikki taloudet	Maa-talous-yrittäjät	Muut yrittäjät	Yiemmät toimi-henkilöt	Alemmat toimi-henkilöt	Työn-tekijät	Eläke-läiset	Työttö-mät	Muut taloudet
Talletukset	1994	41 466	102 855	55 317	53 031	32 994	23 944	57 049	15 221	15 135
	1988	31 998	60 910	40 733	48 631	26 759	19 059	36 058	6 818	16 687
	Muutos %	30	69	36	9	23	26	58	123	-9
Arvopaperit	1994	11 847	25 422	32 002	26 080	10 744	4 968	10 949	2 404	3 850
	1988	15 681	26 745	26 855	40 764	13 577	4 534	12 449	133	7 988
	Muutos %	-24	-5	19	-36	-21	10	-12	1 708	-52
Muut rahoitusvarat	1994	5 611	10 974	12 562	9 194	5 917	5 027	3 925	3 484	2 264
	1988	2 990	5 355	6 697	5 250	3 219	2 582	1 124	1 066	1 203
	Muutos %	88	105	88	75	84	95	249	227	88
Velat	1994	67 413	59 100	105 289	141 292	101 154	90 994	9 259	46 409	43 879
	1988	69 384	40 810	105 646	154 411	90 087	74 050	9 808	19 613	34 612
	Muutos %	-3	45	0	-8	12	23	-6	137	27

Taulukko 11. Kotitalouksien tulot, varat ja velat elinvaiheeseen mukaan 1994 ja 1988, markkaa kotitaloutta kohhti, muutos %.

	Kaikki koti- taloudet	Yhden hengen talous		Yksin- huoltaja- talous	Lapseton pari		Lapsiperhe		Muu kotitalous			
		-34 v. ikä	35-64 v.		65- v.	-34 v. Viitehenkiön ikä	35-64 v.	65- v.		Nuorin alle 7 v.	Muut	
Kotitalouksia otoksessa	1994	5 210	332	412	319	170	299	768	306	849	661	1 094
	1988	5 248	217	383	333	98	236	713	377	787	680	1 424
Kotitalouksia perusjoukossa	1994	2 270 000	224 107	310 388	298 991	94 752	135 233	290 828	145 786	269 423	194 305	306 186
	1988	2 097 925	212 148	265 482	248 252	76 893	116 187	217 359	127 845	296 095	200 185	337 477
Kotitalouden keskikoko	1994	2,22	1,00	1,00	1,00	2,49	2,00	2,00	2,00	4,07	3,64	3,33
	1988	2,32	1,00	1,00	1,00	2,42	2,00	2,00	2,00	3,98	3,60	3,38
Käytävissä olevat tulot	1994	129 110	62 134	80 026	69 009	105 597	121 208	160 557	126 102	173 767	194 271	188 259
	1988	103 704	49 937	64 612	46 562	83 183	106 463	122 796	89 420	140 365	147 323	149 092
Muutos %		24	24	24	48	27	14	31	41	24	32	26
Varallisuus yhteensä	1994	382 104	83 872	264 997	291 310	195 434	179 498	562 229	565 434	429 060	551 153	548 041
	1988	355 648	187 873	242 108	214 443	213 813	223 991	507 348	410 444	416 983	528 991	456 848
Muutos %		7	-55	9	36	-9	-20	11	38	3	4	20
Vakituinen asunto	1994	254 038	51 688	176 943	202 314	154 010	111 722	346 973	347 093	309 911	380 738	362 471
	1988	243 412	122 433	172 868	154 061	165 931	150 140	318 171	256 358	302 094	370 116	310 753
Muutos %		4	-58	2	31	-7	-26	9	35	3	3	17
Vapaa-ajanasunto	1994	38 983	1 960	30 778	27 079	6 496	10 082	86 056	69 729	24 546	54 043	52 637
	1988	30 819	19 759	16 844	19 525	13 768	9 925	66 303	42 551	23 704	45 784	38 218
Muutos %		26	-90	83	39	-53	2	30	64	4	18	38
Kulkuvälineet	1994	30 159	10 909	16 449	6 044	14 190	25 434	47 958	29 044	41 639	51 174	48 912
	1988	30 748	20 689	14 894	1 942	16 769	29 500	45 830	17 164	43 375	54 825	44 418
Muutos %		-2	-47	10	211	-15	-14	5	69	-4	-7	10

	Kaikki koti-taloudet	Yhden hengen talous ikä		Yksin-huoltaja-talous	Lapsen pari Viitehenkilön ikä		Lapsiperhe		Muu kotitalous		
		-34 v.	35-64 v.		65- v.	-34 v.	35-64 v.	65- v.		Nuorin alle 7 v.	Muut
Talletukset	1994	41 466	31 397	46 305	13 244	25 660	54 319	85 084	33 042	40 095	59 002
	1988	31 998	23 180	25 061	12 673	23 606	50 931	66 504	29 455	32 039	40 435
	Muutos %	30	1	85	5	9	7	28	12	25	46
Arvopaperit	1994	11 847	3 862	7 061	3 711	1 990	18 271	29 649	12 626	17 050	17 058
	1988	15 681	11 128	13 346	3 225	7 724	21 193	25 790	13 914	21 174	19 035
	Muutos %	-24	-65	-47	15	-74	-14	15	-9	-19	-10
Muut rahoitusvarat	1994	5 611	2 729	2 507	3 784	4 609	8 653	4 834	7 294	8 052	7 961
	1988	2 990	1 218	509	1 447	3 095	4 920	2 077	4 441	5 052	3 989
	Muutos %	88	124	393	162	49	76	133	64	59	100
Velat	1994	67 413	41 737	3 165	68 892	118 438	55 173	5 847	178 309	126 992	68 413
	1988	69 384	54 679	4 622	64 148	128 624	45 162	12 377	164 032	116 065	61 073
	Muutos %	-3	-24	-32	7	-8	22	-53	9	9	12

Taulukko 12. Kotitalouksien tulot, varat ja velat viitehenkilön iän mukaan 1994 ja 1988, markkaa kotitaloutta kohti, muutos %.

		Kaikki kotitaloudet						65- v.
		Alle 25 v.	25-34 v.	35-44 v.	45-54 v.	55-64 v.		
Kotitalouksia otoksessa	1994	5 210	970	1 291	1 237	732	698	
	1988	5 248	887	1 321	1 066	879	809	
Kotitalouksia perusjoukossa	1994	2 270 000	443 060	457 130	439 255	305 420	476 586	
	1988	2 097 925	445 283	454 154	325 712	291 181	404 589	
Kotitalouden keskikoko	1994	2,22	2,43	3,04	2,52	1,81	1,40	
	1988	2,32	2,52	3,23	2,56	1,91	1,42	
Käytävissä olevat tulot	1994	129 110	126 028	155 177	164 573	132 297	90 870	
	1988	103 704	106 200	132 017	130 771	101 098	63 636	
	Muutos %	24	19	18	26	31	43	
Varallisuus yhteensä	1994	382 104	236 249	413 484	507 551	513 218	385 571	
	1988	355 648	278 812	433 414	477 393	401 723	285 101	
	Muutos %	7	-15	-5	6	28	35	
Vakituinen asunto	1994	254 038	163 739	289 510	337 210	323 203	250 442	
	1988	243 412	196 399	308 041	312 419	267 912	191 485	
	Muutos %	4	-17	-6	8	21	31	
Vapaa-ajanasunto	1994	38 983	9 043	34 758	55 437	78 370	41 472	
	1988	30 819	14 470	30 367	51 292	46 296	27 482	
	Muutos %	26	-38	14	8	69	51	
Kulkuvälineet	1994	30 159	27 706	38 971	43 846	35 885	13 982	
	1988	30 748	30 991	43 457	43 031	31 252	8 084	
	Muutos %	-2	-11	-10	2	15	73	

		Kaikki kotitaloudet						
		Alle 25 v.	25-34 v.	35-44 v.	45-54 v.	55-64 v.	65- v.	
Talletukset	1994	41 466	24 392	32 377	46 383	54 486	61 731	
	1988	31 998	22 767	29 684	43 255	37 610	39 975	
	Muutos %	30	7	9	7	45	54	
Arvopaperit	1994	11 847	5 916	11 974	16 864	14 372	14 124	
	1988	15 681	11 157	17 543	23 183	15 460	17 068	
	Muutos %	-24	-47	-32	-27	-7	-17	
Muut rahoitusvarat	1994	5 611	5 453	5 894	7 811	6 902	3 820	
	1988	2 990	3 029	4 323	4 212	3 192	1 008	
	Muutos %	88	80	36	85	116	279	
Velat	1994	67 413	120 102	114 814	73 662	23 786	5 046	
	1988	69 384	123 299	109 528	64 014	26 704	7 330	
	Muutos %	-3	-3	5	15	-11	-31	

STATISTIKCENTRALEN
TILASTOKESKUS

Raportissa esitetään perustuloksia vuonna 1994 tehdystä varallisuustutkimuksesta. Tutkimuksessa selvitettiin kotitalouksien varallisuutta, tuloja ja velkoja sekä näiden jakautumista eri väestöryhmissä. Tietoja verrataan vuonna 1988 tehtyyn tutkimukseen.

Myynti:
Tilastokeskus
Myyntipalvelu
PL 3 B
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2474
sähköposti:
myynti.tilastokeskus@stat.fi

Försäljning:
Statistikcentralen
Försäljningstjänsten
PB 3B
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2474
e-post:
myynti.tilastokeskus@stat.fi

Orders:
Statistics Finland
Sales Services
P.O.Box 3B
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358 9 1734 2011
Fax +358 9 1734 2474
E-mail:
myynti.tilastokeskus@stat.fi

ISSN 0784-8420
= Tulot ja kulutus
ISBN 951-727-347-9

